

دلِ ہوسانی سَتاگیں طالع

شے رگام

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

© شے رگام

2019

اولی چاپ 2008ء، دومی چاپ 2012ء

سیبی ایڈیشن 2019ء بلوچی اکیڈمی ء ماں شوکت پرنٹرز کراچی ء چاپ کتگ۔

ISBN : 978-969-8557-41-6

نہاد : =/100

ہماگراگ نامہ کہ قدہ سیاہیں میش مرگے بوتگ کہ آئی ء
خدا ء انگلیں ہیک چہ آزماناں بزین ء آورتگ کہ چہ
آئی ء چین ء شنگت حاکم (BC 1600-1045)
پیداک بوتگ انت۔

نچین

- 8 پیش لوز
- 10 1- لوگ ء سوچ کہ پُر خریدانت
- 17 2- بچک دوستیں دَرویش
- 19 3- بے وسیں پَروردگار
- 22 4- بی بی شیبیا
- 24 5- بڑات کشیں حد ادوست
- 25 6- چوکہ مناں کس نہ انت
- 26 7- دردء لڈت
- 27 8- دَشت
- 28 9- دل کوتلی چئی یے نہ انت
- 30 10- دوزہ
- 32 11- غلہء دانگ
- 33 12- حجام
- 35 13- آرس
- 36 14- ہر کس کنت پہ وِت کنت

- 37 - 15۔ حرءِ آسپ
- 39 - 16۔ حرءِ پنجگ
- 41 - 17۔ خونِ ناحق
- 43 - 18۔ خُدائی ہیک
- 46 - 19۔ خُداوند مہلبِ بوہءِ کنت
- 50 - 20۔ حسین منصور ہلاج
- 51 - 21۔ ابتدا
- 55 - 22۔ خُداہانی چکاس
- 60 - 23۔ کوریم
- 61 - 24۔ ثوابی
- 63 - 25۔ گُسنی بینی
- 66 - 26۔ حُجّہ جن
- 68 - 27۔ جی بات نیستی
- 69 - 28۔ مولد ماتین خلیفہ
- 71 - 29۔ نلار و باہءِ مُنصفی
- 75 - 30۔ پنڈوک
- 76 - 31۔ گنوک
- 77 - 32۔ پتءِ چُک
- 80 - 33۔ قبرءِ تئریں حاک

- 81 - 34۔ ہزگاریں نامرد
- 83 - 35۔ شہیدی
- 84 - 36۔ شپ چڑ
- 86 - 37۔ وہدہا انت کہ مردمے مان انت
- 89 - 38۔ تاسے آپء وفا
- 93 - 39۔ پڑشنگیں بندانی چالک کنوک
- 97 - 40۔ شیطانیں جن
- 103 - 41۔ سراوں سیر انت
- 105 - 42۔ گر تلی
- 107 - 43۔ شوٹیں عقل مندی
- 109 - 44۔ وان گیریں منجار
- 112 - 45۔ وفا
- 113 - 46۔ دوستی نیں جنء مرد
- 116 - 47۔ ناں و ت کیت ء ناں سلام زہیری
- 135 - 48۔ عاشقیں خلیفہ
- 138 - 49۔ گد کدیں بیت
- 141 - 50۔ مسلمانی
- 151 - 51۔ خلیفہء چٹانی کانگ
- 153 - 52۔ و ت کرد

- 155 -53۔ نواب شہباز اکبر بگٹی
- 157 -54۔ بڑھنگیں منڈا
- 160 -55۔ جان میلٹن ۽ گچکیس دنتان
- 162 -56۔ استال شناس
- 164 -57۔ بسوس
- 166 -58۔ بچک دوستیں میر
- 167 -59۔ دل گو تیں راستی
- 168 -60۔ سنگ آگن چاتانی بن ۽ ریزنت

کتابیات

INDEX

پیش لوز

بنی آدمؑ را آئیؑ زندہؑ پدنبودیں ہستیؑ مارشت ہما و ہداں بیت کہ آئیؑ
تستگیں ڈیلؑ نیم سوئیں ساہ گیمہر انؑ زندہؑ بیگاہؑ عُمجاں ایر بُگانؑ گار بیت۔
آدمانانی واہگی اقا کہ چوش بوتیںؑ چوش مہ بوتیں یا در یکتیں ہچ مہ بوتیں درد نہ
ورنتؑ چیا کہ اگس ہچ مہ بوتیں گڑ بوتنؑ پشت گردہؑ نہ بوتنؑ گواہ نہ دانگ ات
ہے نہ بوتن پہ بوتنؑ احساسؑ مز نہیں پنا ہے ہمؑ دل بڈی یے ہم۔۔۔۔۔ زند
چونہ تر سینؑ تہمردیں ڈنگؑ مدام پلپیتؑ اگس دنت گڑ اتہلیانی گیر کہ ٹکؑ
جو رکننت پمیشامنی واہگ انت کہ زندہؑ بیگاہ کتگیں روچانی بے آسریں یات
باید نہ انت کہ منؑ شگانی بہ کننتؑ ایشیؑ توجیل ہمیش انت کہ ہنچو کہ منی پشتک
درتہؑ شے لہہؑ شلواردرات۔ اے احساس گوں ہر کسؑ باتؑ ایوکؑ گوں
من مبات۔۔۔۔۔ زمینؑ زمانؑ اڈکنوکؑ اڈکنگؑ دورانؑ حدائی یا بے
حدائیؑ زانتؑ قدرتؑ نمیر انیں ہستیؑ نیستیؑ شبہہؑ وشیؑ غمؑ شرمیؑ گندگیؑ
ایشانی یات گیری درہ پوچیں دل وشی انت بلے انگتؑ انگت بنی آدمؑ ہستؑ
نیستؑ مارشتؑ سماروک انت ہم۔۔۔۔۔ وشیانی وشیؑ دردانی پردردیں زارہ بنی
آدمؑ مجہٹی ہمراہ انت بلے زندہؑ دا تگیں لاعلاجیں ٹپانی درمان بوت نہ کننت۔ آئیؑ
زیمانی درمان اوستؑ بے اوستیؑ او بوتنؑ نہ بوتنؑ ہما وشی یا نہ وشی انت کہ
انسانؑ راوتی ساہ کندنؑ گرانیں ساعتاں گیر میا آنتت یا مرگ وت ساہ کندنؑ

وارمہ دنت۔ چوشیں یک کسانیں دے کہ اگس گڈی ساعتیں مردم ء راچہ زندہ ء
 داتگیں درستیں غماں بے غم بہ کنت ہم گنجے، گڑا ہے کترہ ء وشئی زندہ ء درستیں غمان
 سماریت ء مردم پہ مڑا ہے دیم پہ نادیستیں منزل ء حُب ء گام جنان ء شت کنت۔
 اے نوشتا نکانی قصہ ء آیات من چہ دگراں سبق زرتگ ء اشکتگ
 انت۔ ایشانی یکجا کنگ ء نوشتہ ء یک مقصدے ایش انت کہ من وت ء راہچہ
 بیاراں، چیا کہ آ مرد کہ وت ء مزانت آ دگراں نزانٹ ء اگس دگراں مزانت،
 وت ء راپوہ نہ بیت۔

بازیں نوشتہ کار کہ گوں وت ء زانت کاری ء نام ء پر لچیننت، دل ء گل
 انت کہ نبشتہ شریں کارے بلے من سد کاں کہ اے دل پلوہ ء ورگ انت، البت منی
 اے نوشتا نکانی مستریں شری ایش انت کہ منی وش نیا تک اگس چہ وت بے حال بہ
 بنت ہم، چہ من بے حال نہ بنت۔ حد امرزی نیں کریم دشتی ء گوشگ ات کہ
 اگس دوستاں شموشتہ پہ کست گیر کارنت
 اللہ بہ کنت سلامت مئے دژ مناں بدیناں
 من ء وتی وش نیا تک نادوست نہ انت بلے منی واہگ ایش انت کہ حد دژ من
 دنت، بلوچیں دژ من بہ دنت، مڑاہ داریں ء باعز تیں۔

شے رگام

کوئٹہ، 10 جنوری 2008

لوگ ء سوچ کہ پُر حریدانت

اے ولا: بندہ ء تعالیٰ - زبان ہڈے، دنتان پوتے - چستاں چستاں :
 کچک مجول انت - استات پیریں بُلکے - بُلک ء استات نماسگے - نماسگ ء
 نامات، دلدار - کوریں بلی ء نماسگ زانتکاریں ء سوگھیں مردے ات - ہرکارے
 کہ دست جت سو بین بوت - ہلک ء بازیں ورنہاں بدآ تک ء پرائی ء وراش
 وارت - یک روچے ہلک ء کماش ء بیچ میریلی آ تک ء دلدار ء حرے پہ کار
 سواری لوٹت - دلدار ء حردات بلے آئی ء حروا تر نہ کت - لہتیں روچ ء رند، دلدار
 ہلک ء کماش میرہیبتان ء گوراشٹ ء گوشت ء کہ تئی بیچ ء منی حر بُرتگ بلے نوں
 واترے نہ کنت - میر ء حردات بلے پرے جبر ء دل ء نہ وش بوت کہ دلدار ء آئی ء بیچ ء
 رانا م ء دپ کتگ - ہلک ء مردم ساری ء چہ دلدار ء وش نہ اتنت - بلی ء لہتیں ورنہ
 وتی شور ء کنت ء یک روچے و ہدیکہ دلدار چہ لوگ ء درات - آئی ء لوگ اش آس
 دات - لوگ سٹک ء پُر بوت - بیگاہ ء دلدار آ تک، دیست ء بلی ء یک گورے
 نشتگ ء گریوگ ء انت ء لوگ ستگک ء پُر انت - دلدار ء پُر ان ء یکجا کت، گون ء
 کت، حر پالام کت، گون حر ء لڈت ء صباہ ء ماہلہ چہ ہلک ء رہادگ بوت - بلی ء
 راگوشت ء کہ من یک ء دوروچ مسافر ی ء روگ ء آں -

دلدار ء سر پہ بادشاہ ء شہر ء کلات ء کپت - دلدار ء بادشاہ ء ماڑی ء بُن ء حر ء
 گون ایرکت، پالام ء گپت ء ہموداشپ ء اڈکنگ ء مییت ء داشت - سرشپ ء چہ

بادشاہ ء ماڑی ء مزنیں کوکار ء تران ء تواری اشکت۔ دیر نہ بوت دیست ءے کہ
 بادشاہ ء لہتیں کاردار در آتکنت ء اے دیم ء آدیما شتنت۔ دمانے رند دیست ءے کہ
 آہاں دراج ریشیں ملایے گون انت ء ماڑی ء پترتنت ء رند ترا ملا ہم در آتک ء
 شت۔ بلے مولد ء غلامانی تلوسگ ء بے تاہیری برجات۔ دلدار ء یک پیریں
 مولدے ء راجست کت کہ اے چونیں چست ء ایرے بونگ ء انت۔؟ آئی ء جواب
 دات کہ بادشاہ ء یکیں جنک، بانک ماہ پری ء راسر ء درد ء ہنچو جتنگ کہ دوشپ انت
 کہ بے تاہیر انت ء واب نہ کپیت۔ طیب ء حکیم ء ملا ء میاہ آں دم بُرتنگ، واب نہ
 کپیت۔ دلدار ء در آینت اے نیم سرے ء ایشی ء توجیل ء من کت کناں۔

مولد تا جیلی شت ء بادشاہ ءے حال دات۔ بادشاہ ء حکم کت کہ بلی ء
 نماسگ ء بیارت۔ دلدار اش برت۔ دلدار ء گوشت کہ بانک ماہ پری ء واب گیجگ
 ء تڑہینگ مزنیں کارے نہ انت بلے سچہیں شپ ء من ء ہمد ء بانک ء راکٹ ء ٹاک
 کنگی انت ء من ء گون یے پُریں مال ء مڈی پہ سودا ء باپار ء گوں۔ من وتی ہر داں
 یلہ دات نہ کناں۔ من اشکتنگ کہ اے شہر ء دز ء ڈنگ باز انت۔ دلدار ء پہ پیرزگی
 گوشت کہ من اگن بانک ماہ پری ء علاج ء دلگوش بداراں، منی باپاری مالاں شپ ء
 تہاری ء یکے بارت۔ بادشاہ ء در آینت کہ تودل ء مہ کپ۔ اگس تئی مال گار بوتنت
 تئی مڈی ء بدل ء من تئی گون ء اود کہ گوالگے چہ زر ء سہراں پُر کنان ء ترا دیاں۔ دلدار
 دل جم بوت۔ آئی ء گوشت کہ بانک ماہ پری ء واب جاہ ء کس مہ بیت۔

درست کہ در آہت انت، دلدار ء وتی وش تواریں نل در کت ء نل ء جنگ
 ءے شروع کت۔ گٹ ءے ہم وش ات، آئی ء وشیں زہیر گے ہم دپ ء کت۔
 بانک ماہ پری ء آئی ء نل ء تواریں آئی ء آواز وش بوتنت ء دمانے ء رند سر ء درد ءے

شُت و اب کپت۔

صباہ بادشاہ آ تک، دیست ے کہ جنک ے سر ے درد شنگ ے آ ترہتگ۔
آئی ے دلدار ے منت گپت ے گوشت ے کہ ہرچی لوٹے بگوش۔ دلدار ے درائینت کہ من
اے کار پہ بخشش یا پہ عوض نہ کتگ۔ آئی ے چہ بادشاہ ے موکل گپت ے وہدیکہ پہ وتی حر ے
گون ے سر بوت، کوکار ے کت کہ دوشی بادشاہ ے مولد ے غلاماں آئی ے گون ے مال ے
مدی دزیتگ انت ے آ بانی بدل ے پُر آ ورتگ ے گون ے ماں کتگ۔ بادشاہ سہی بوت۔
بادشاہ ے درستان ے گر ے نہر کت بلے دُز درنیا تکنت۔ چنک ے پت ے را گوشت کہ تو ے
بادشاہ ے قول کتگ ات کہ اگس اے مرد ے مال دُزی بہ بنت تو آئی ے گون ے چہ زر ے
سہراں پر کئے ے دیے۔ دُزتی مخلوق انت۔ نوں تو وتی قول ے چیا پروشے۔ بادشاہ ے حکم
کت کہ دلدار ے حر ے گون ے چہ زر ے سہر ے پُر کن ات ے گوالگے ے ہم چیزے زر ے مال بہ کن
ات ے آئی ے بدنت۔ دلدار ے گون ے گوالگ ے سہر ے زر زرتنت ے دیم پہ وتی ہلک ے دات۔
گون آئی ے رسگ ے حال شنگ بوت کہ دلدار گون سہر ے زراں آ تلگ۔
دلدار ے راجست اش کت۔ دلدار گوشت شر بوت کہ شمانی لوگ بُن دات۔ من
ایشی ے پُر زرت ے شتاں، من ے ساری ے یک راہ گوزی لے ے گوشتگ ات کہ بادشاہ ے
شہر ے پُر سک حریدانت۔ بلے من ے مُر دینی انت، باور نہ بوتگ ات۔ من وتی
پُر برتنت۔ گپ راتے ات، یک گون ے پُر ے بدل ے من ے یک گون ے یک گوالگے
سہر ے زر رست۔ اے پہ من سک بازانت، من تاں زندگاں بوراں اے مال نہ
ہلیت۔ ہلی ے دست برزا کتنت ے دعا کت کہ حداشے درستانی کاراں شر بہ کنت کہ
شما پہ ما پہ دژ منی دوزواہی کارے کتگ۔

دلدار ے زر ے سہرانی جبر سجھیں ہلک ے تالان ات۔ زالاں وتی مردان ے گج

ات ۽ سکین دات کہ ہئے کن ات لوگاں بہ سوچت۔ میر ۽ دیوانے کت، درستاں صلاح
 دات کہ آوتی لوگاں بوسوچنت ۽ پُراں بہا بہ کننت ۽ مال دار بہ بنت۔ ہلک ۽ مردماں
 شپ ۽ شپ وتی لوگان ۽ آس دات۔ پُر گوالگ ۽ گوناں کننت ۽ دیم اش پہ بادشاہ ۽
 شہر ۽ ماٹریاں دات۔ بادشاہ ۽ میتگ ۽ کہ سر بوتنت، ایشاں دپ پیچ لگوشت ۽ کُوکار
 کت ”بیات کہ شریں پُرانت۔ بیات وشیں پُرانت۔ بیات کہ پُرانت پہ زر۔“
 شہر ۽ مردماں گوش رُپنت، گوشتش اے ریٹا چہ کُجا آتنگ انت۔ دمانے ۽ رند
 بازار ۽ دستیں زہگ ۽ چوری ایشانی رند ۽ کپنت ۽ ایشاں ۽ چگل جنان ۽ ہیر واش
 کت۔ بادشاہ ۽ وزیر ۽ حال سر بوت کہ لہتیں سرگنوک پُر بہا کنگ ۽ انت۔ وزیر ۽
 ایشاں ۽ گپت جُست ۽ پُرس کت۔ ایشاں ۽ بے عزت کت ۽ چہ شہر ۽ در کت۔

اے مرد پہ پشلی ۽ حجاتی و اتر بوتنت۔ ہلک ۽ مردمان ۽ سر جمیں حال اش
 دات ۽ بُلک ۽ نماسگ اش میاری کت ۽ گوشتش کہ بُلک ۽ نماسگ ۽ گوں آہاں
 دروگ بستگ ۽ ذر وہ کتگ۔ آواں گشت کہ گوں اے رنگیں دروگ ۽ بُلک ۽
 نماسگ ۽ مقصد چہ ماوتی لوگ ۽ سوچک ۽ بدل گرگی بوتگ۔ ایشاں فیصلہ کت کہ
 دلدار ۽ راہ رنگ ۽ وتی لوگانی سوچک ۽ او آوانی چہ وزیر ۽ دست ۽ بے عزت کنگ ۽
 بیر گرگی انت۔ ایشاں دلدار ۽ راگپت، دست ۽ پاد بستنت، گوالگے ۽ کت ۽ دور
 چگل دات کہ چہ ٹن ۽ شد ۽ بہ مریت۔ بُلک ۽ مزنیں پری پری یے کت۔ دروہی
 ۽ دات کہ منی نماسگ ۽ بہ بخش ات بلے کس ۽ جبر نہ زرت۔

دلدار ۽ چہ گوالگ ۽ تہا کوکار کت ۽ گوشت کہ ”بٹ ۽ گوشت نہ وراں
 بادشاہ ۽ جنک ۽ نہ گراں“ راہ گوزی سودا گرے ۽ گوشاں ہے جبر کپت۔ آ مہتل بوت ۽
 جست گپت کہ تو کئے ۽ چیا گوالگ ۽ ۽۔ دلدار ۽ درائنت کہ بادشاہ پہ زور من

ءِگوں وتی جنک ءِ نکاح دیگ لوٹیت بلے من وتی نا کو ءِ زاماتاں ءِ من ءِ وتی دشتار
 سک دوست بیت، ہمیشہ من گوشنگ کہ آئی ءِ جنک ءِ سانگ نہ کناں بلے انشی
 من ءِ برنت ءِ پوزورگوں بادشاہ ءِ جنک ءِ نکاح دینت۔ راہ گوزی ءِ پُرسنت کہ اگن
 تئی بدل ءِ من گوالگ ءِ بہ باں، من ءِ بادشاہ ءِ جنک گپیٹ۔ دلدار ءِ ڈرانینت کہ
 بادشاہ جنک ءِ مردے لوٹیت۔ ناں بادشاہ ءِ من ءِ دیستگ ءِ ناں بادشاہ ءِ جنک ءِ،
 آہاں منی مزن مردی ءِ بہادری ءِ حال اشکتگ۔ دلدار ءِ راہ گوزی سوداگر ءِ راسوج
 دات کہ اگن تو گوالگ ءِ بہ بے آہے گوشنت کہ مرد ہمیش انت کہ آہاں زاماتاں
 کتگ۔ راہ گوزی ءِ گوالگ ءِ دپ پتچ کت۔ دلدار ءِ درکت ءِ وت گوالگ ءِ
 بوت۔ دلدار ءِ گوالگ ءِ دپ بست ءِ راہ گوزی ءِ حر ءِ آئی ءِ بارزرتنت ءِ دیم پہ وتی
 ہلک ءِ شت۔ گوالگ ءِ مرد ءِ شروع کت کہ ”ہٹ ءِ گوشت وراں، بادشاہ ءِ جنک ءِ
 گراں“ بادشاہ ءِ لہتیں سپاہی چمد ءِ گوزگ ءِ اتنت، آہاں اشکت کہ مردے کہ چوش
 گوشت، آہاں بد برت۔ آہاں مرد ءِ راچہ گوالگ ءِ درکت، شرٹپٹ ءِ یلہ دات ءِ
 بیہار دات کہ خبردار آئندہ چوشیں گوہ ءِ بورے۔ دلدار کہ ہلک ءِ سمر بوت، حال
 شنگ بوت کہ دلدار پداگوں مال ءِ مدیاں آتگ۔ ہلک ءِ مردماں دیوان کت ءِ
 فیصلہ کت کہ دلدار ءِ را جہلیں گورمے ءِ چگل دیگ بہ بیت۔

ہلک ءِ واہ ءِ زاری کت کہ منی نماسگ ءِ پتچ خطایے نہ کتگ۔ چوشیں ناحقی
 مکن ات کہ پشوماں بحت۔ ہلک ءِ فریاد کت کہ دلدار ءِ اورند کئے من ءِ بد ءِ سمر
 کنت۔؟ کئے من ءِ پودیت۔؟ بلے ہلک ءِ گریوگ ءِ پٹورہ کس ءِ گوش نداشتنت۔
 آہاں بے وسیں ہلک ءِ نماسگ گپت ءِ گورم ءِ دوردات ءِ پشت اش ماندات۔ ہے
 دمان ءِ شوانگے ءِ وتی رنگ ءِ راپہ آپ ءِ ہے گورم ءِ آورت۔ شوانگ ءِ گوشداشت

تنکہ چہ آپ ۽ چیرہ دگہ شوانگی آوازے کہ ”ڈنیکو ڈنگراں ڈنیکو بیا“ شوانگ ۽ گوانگ
 جت کہ تو کئے ۽ آپ ۽ چیرہ چے کئے؟ دلدار ۽ جواب گردینت کہ من تئی وڑیں
 شوانگے آں منی رنگ آپ ۽ چیرہ چرگ ۽ انت۔ دلدار ۽ چہ آپ ۽ چیرہ توارکت کہ تو
 گوں من پساں سٹ ۽ سودا کئے یا نہ کئے؟ شوانگ ۽ جواب دات کہ من یک برے
 تئی پساں چاراں۔ دلدار ۽ گوشت یک وارے من ۽ چہ آپ ۽ درکن۔ شوانگ ۽ دور
 کت ۽ دلدار ۽ راچہ آپ ۽ درکت ۽ نون دوینیاں نشت ۽ منٹ ۽ سٹ ۽ بہا ۽ بدل ۽
 تران کت۔ دلدار ۽ گوشت کہ آپ ۽ چیرہ منی بلاہیں دور سریں رنگ ۽ آپ ۽ چیرہ
 من ۽ بازیں اسپ اشتر گوک ۽ حرے ہم است۔ من چریشاں لہتیں تراپہ بدل لہتیں پہ
 چرائی لہتیں پہ نیگی دیاں۔ عہد ۽ پیمان بوت۔ بلے دلدار ۽ گوشت کہ من ۽ اے سودا
 ساری وتی پیریں بُلک جست کنگی انت۔ تو چوش کن من ۽ چہ وتی پساں دو پاچن، دو
 گرانڈ ۽ دو بڑ بدئے بلے پڑ وریں بہ بنت کہ من وتی بلی ۽ را پیش اش داراں ۽ آئی ۽
 پرے سودا ۽ منیناں۔ باندا صُحب ۽ کہ من کاہاں، منیگ ۽ تئی سودا سودا انت۔ شوانگ
 ۽ دو گرانڈ، دو بڑ ۽ دو پاچن دلدار ۽ رادات۔ دلدار ۽ اے پساں ۽ آپ ۽ گلینت ۽ چہ
 تڑیں خاک ۽ رحینت ۽ دیم پہ بیتگ ۽ شت۔ مردم حیران بوتنت۔ آہاں جست کت
 کہ اے پس تو چہ کجا آرتگ انت۔ دلدار ۽ جواب گردینت کہ ہمے گورم ۽ کہ شما من ۽
 چگل داتگ ات، ایشی ۽ چیرہ مزنیں رنگ ۽ گورمے بوتگ۔ مزنیں اسپ، اشتر،
 حرہم است۔ من ایوک اتاں حیلہ ۽ بلاہے ششیں پس منی دست ۽ کپتگ انت،
 آدگہ درہ آپ ۽ چیرہ انت۔ دلدار ۽ ایشان ۽ حال دات کہ آپ ۽ چیرہ سک چراگ
 انت، زمین سبز ۽ آبادانت، مال پڑ ورا انت۔

بیتگ ۽ مردماں نشت ۽ شور کت کہ باندا صباہ ۽ مادہ روئیں ۽ آپ ۽ چیرہ

پہوت ۽ پس، گوک، اُشتر، حر ۽ اسپ گرن ۽ کارن۔ دومی روچ ۽ مرد ۽ چہ گشاد،
 ہرکس ۽ شت ۽ آپ ۽ دؤر کت ۽ بک وارت ۽ پس ۽ مال شوہاز ات۔ چریشاں
 بازینے ۽ کہ اوژناگ نزانن، بک ات۔ میریلی بل بُلکی جنگ ۽ ات ۽ وتی ساہ ۽
 جن ۽ گر ۽ ات۔ آئی ۽ پیریں بُلک ۽ دلدار ۽ راجست کت کہ منی نماسگ چے
 گوشگ ۽ انت۔ چیزے دست ۽ کپتنگ کہ ناں؟ دلدار ۽ جواب دات کہ آجست
 ۽ انت کہ بزاں کانٹی بہ کناں کہ کٹ۔ بُلک کوکار کت ۽ جواب گردینت کہ منی نیچ
 پہ من کٹ یے بیار کہ کانٹی منی پشک ۽ دریت۔

بچک دوستیں درویش

خدا ۽ گرگ کہ کاشان ۽ وش لسان ۽ فارسی ۽ وش بیانیں شاعر ۽ ارمنی ٹکٹ ۽ یہودی ملا نہیں باپاری اسرائیلی Yahweh ۽ بہشت ۽ حورانی بدل ۽ عربانی پاکیں اللہ ۽ بہشتی حورانی بولاں کپت ۽ یک برے سعید ۽ پدا سرمد بوت۔ پہ باپاری مہماں سرے پہ سندھ ۽ ٹھٹھہ ۽ کپت۔ ابھے چند بکال ۽ شرنگیں ۽ نوک ورنائیں بچ ۽ کہ چوگلمان ۽ ات، سر ۽ عاشق بوت۔ چو کہ حدائی دوستے ات، ہندو ۽ گیشتر چہ حدای دوستانی ترس ۽ وتی بچ پہ گریوگی چم یے سرمستیں درویش سرمد ۽ سر ۽ سو تک کہ آبرانت ۽ آئی ۽ کار۔

سرمد ساری ۽ وت وانند ہیں یہودی ملا یے ات۔ پاکیں قرآن ۽ ہم در برت ۽ وہدے کہ ہندوستان ۽ آتک آئی ۽ ہندو آئی پاکیں کتاب ونت انت۔ اے مرد اے سینیں مذہبانی شرریں عالمے ات۔ شہر پہ شہر ۽ جنگل پہ جنگل ات۔ مست ۽ ملنگ ات۔ بچ ۽ پہ جان ۽ نیست ات۔ پمیشا پیر ۽ مرشدات۔ 1654 ۽ دہلی ۽ سر بوت۔ مغلانی رنڈی دوستیں بادشاہ، شاہ جہان ۽ مستریں بچ ۽ عالم ۽ کو اسیں ولی عہد داراشکوہ ۽ ”مرشد ۽ مولا“ بوت۔ اے مرد ۽ مسلمانی کلمہ پورنی ۽ سرجمی ۽، ہچبر نہ ونت آئی ۽ دپ ۽ ”لا الہ الا“ ات۔ دومی گندگین ۽ اش ات کہ تڑات ۽ دارائے ساڑات، پرانی ۽ شعرے پر بست ۽ آئی ۽ برات اورنگ زیب ۽ را ایرے جت۔

سرمدء وتی مرشدی دانائی درشاں کت ء داراشکوہ ء راریپیست ء گوشت کہ آ زوت
 ہندوستان ء بادشاہ بیت۔ سرمدء بزرگی ء ادا بیج کار نہ کت ء نزانہ ء کہ داراشکوہ
 ء کتاب زوت موت کاریت۔ وہد یکہ دارا کُشگ بوت، مخلوق ء جست کت کہ تو
 گوشتگ ات کہ اے مرد بادشاہ بیت بلے چوشیں بے عزتیں مرگے ء مُرت۔ گوشت
 ء دارا مرگ ء اورند ء بادشاہ انت۔ وہد یکہ اورنگ زیب براتانی بے عزت کنگ
 ء کشگ ء رند ”عالمگیر“ بوت ہے دل مست ء سر مستیں مولا سرمد ء گردن ء جت۔
 حسین منصور ہلاج ہم عالمے ات آپہ ”انالحن“ نی ء سرمد پھ ”لاالا“ ہی کشگ بوتنت۔

شادی بوداز دین وز دنیا ہمہ را
 از ہر دو نجات دہ کہ شادیست مرا

عمر یست کہ افسانہ منصور گہن شد
 من از سر نو جلوہ دہم دارورسن را

(سرمد)

بے وسیں پروردگار

بادشاہیءِ رالاعلاجیں نادر اہی بے گوں جت۔ آئی ءِ چہ ملا ءِ میاہاں دم
 برت۔ وزیر ءِ سوج دات کہ مئے پیریناں گوشنگ کہ چوشیں نادر اہی ءِ علاج انسانی
 جگر ءِ ذگریں خون انت۔ بادشاہ لپر زگ ءِ پریشان بوت۔ گوشت ءِ انسان ءِ جگر ءِ
 تازئیں خون ءِ مانا کسے ءِ کشگ انت۔ اے خون ءِ ناحق بے بیت۔ قاضی پہ چوشیں
 کارے ءِ روادیک ءِ تیار ات۔ قاضی لوٹا نینگ بوت ءِ چرائی جُست گرگ بوت۔
 قاضی ءِ گوشت کہ بادشاہ ءِ جان چہ دگہ کسے ءِ جان ءِ قیمتی تر انت۔ قاضی ءِ فتویٰ دات
 کہ پہ بادشاہ ءِ زندگی ءِ پھریزگ ءِ اگس کسے کشگ بہ بیت گناہے نہ انت بے اگن
 گناہے ہم چرے گناہ ءِ چنگ ءِ توجیل ایش انت کہ بادشاہ یک کسانیں زہگے پہ
 زر ءِ مال بہا بزوریت ءِ بوکشیت۔ قاضی ءِ گوشت کہ مذہب ءِ رُو ءِ زہگ تاں نابالغ
 انت آ مات ءِ پت ءِ ملک انت ءِ چوشیں غریب ءِ بے وسیں مات ءِ پت باز انت
 کہ یک چکے ءِ بہا ءِ چک ءِ پد نہ بنت۔ وہد یکہ چوشیں زہگے بہا گرگ ءِ کشگ بہ
 بیت، آئی ءِ حق تئی گردن ءِ نہ بنت۔ چیا کہ ہما چک ءِ مات ءِ پت آئی ءِ کوش ءِ ذمہ
 واران توء بادشاہ نیبے۔

بادشاہ ءِ راساہ ءِ زرتگ ات۔ آئی ءِ قاضی ءِ جبر دوست بوت۔ آئی ءِ وزیر ءِ
 راگپت کت۔ وزیر ءِ لوتے چہ زر ءِ سہر ءِ پُرکت ءِ ڈہار پہ ڈہار بوت۔ یک لاچار ءِ
 بڑگیں مردے ءِ وتی زہگ بہا کت۔ زہگ اش بادشاہ ءِ دربار ءِ آورت۔ زہگ

سوگہ ات کہ آئی ء کشک انت بلے پچ پری پری ءے نہ کت ء ناں بلے تاہیرات۔
 آئی ء زمین ء سمر ء سے کشک کش ات ء آہان ء چارت۔ برے کندت ء برے
 بچکندت ء ء ہنچو منو منو ءے کت، گوشے گوں وت ء تران ء انت۔ بادشاہ ء
 دلگوش گوں ہمازہگ ء کت ء جست گپت کہ توچیا کندے۔ زہگ ء درائنت کہ
 کندگ ء بچکندگ ء قیمت توندا تگ۔ وزیر ء درائنت کہ واجہ ایشی ء زمین ء سرا
 لہتیں لکیر ہم کشتگ۔ بادشاہ حیران بوت ء جست ءے کت۔ زہگ ء پہ مڑا ہے سر
 چست کت، بادشاہ ء چمانی تہا چارت ء گوشت ءے تو وتی جستانی جواب ء قیمت ہم نہ
 داتگ بلے من بے عوض ء ترا حقیں جبر ء گوشاں۔ من سے لکیر کش اتگ۔ اولی
 کشک من پہ وتی مات ء پتاں کش اتگ۔ دومی پہ تئی قاضی ء۔ سیمی پہ تو ء من کنداں
 پہ وتی پروردگاریں حداء۔

بادشاہ ابکہ بوت، گوشت ءے اے چے ترانے کہ تو ءے کئے، تو من ء
 شری ء سر پد کن۔ زہگ ء درائنت کہ اولی کشک مات ء پت بیگ انت۔
 مات ء پت پہ وتی چک ء مدام مہروان انت۔ آئی ء رودینت، آ گوشنت کہ مئے
 چک ء دیم ء گر میں گواتے مہ لگیت۔ مات ء پت ء دل ہچبر نہ کشیت کہ وتی زہگ ء
 پہ کشک ء گار کنگ ء بہا بہ کننت ء آئی ء عوض ء زر ء مال بزورنت بلے منی مات ء
 پتاں ہماکت کہ کنگی نہ ات۔ دومی لکیر پہ تئی چرپ زبانیں ء دروغ بڑیں قاضی ء انت
 کہ منی ناحقیں کوش ءے حق قرار داتگ۔ اے مرد ء حرص چہ ایشی ء ایمان ء او چریشی
 ء حداء زور اور ترانت۔ چہ تئی نیمگ ء سوگات ء بخششاں قاضی ء راجہ گوانزگی کوراں
 کورتر کتگ۔ سیمی لکیر من پہ تو کش اتگ۔ تئی عقل پہک ء چہ زانگ ء رپنگ۔ تو ہما
 لغورے کہ مرگ ء ترا سر ہمینتگ۔ تئی دل ء منی کوش تئی موت ء درمان بیت۔

بادشاہ پہ وتی مخلوق ۽ مہروان بیت بلے تو چوہو کیس رستر ۽ پہ منی گٹ ۽ حونان ۽۔

بادشاہ چہ زہگ ۽ چوشیں ترپش ۽ تہلیں تران ۽ برانز نہ گپت۔ زہگ ۽ را
جست ۽ کت کہ تو کندے پہ چیا؟ زہگ ۽ ڈرائینت کندگ من ۽ پہ وتی خدائ
کیت، ۽ کنداں پرانی ۽ بے وسی ۽ کہ اے درستی نانا صافی ۽ ظلم ۽ گندیت بلے گوشان
۽ مورے ہم نہ وارت۔ منی دل ۽ آچہ من ہم بے وس ترانت بلے انگت حدائی ۽
لقب ۽ گون انت۔

بادشاہ ۽ خدائ ترس گوشاں کپت۔ زہگ ۽ یلہ دات ۽ زر ۽ مال ۽ ہم
بخشات۔ وزیر ۽ قاضی ۽ بے اگدہ کتنت۔ خدائ کنگ کہ دیر نہ گوست بادشاہ چہ
نادراہی ۽ دراہ بوت۔

بی بی شیبّا

ہر کس زانت کہ اسرائیلیانی پیغمبر حضرت داؤد زانی ، بد کردار ء مرد
 کو شے بوتگ۔ داؤد واجہ جسے ء بی بی روت ء نل جنوکیں شپانکیں ء چہ وتی ہفتیں
 براتاں کستریں بچ ات۔ میری ء امیری اے خاندان ء بہر ء بچہ نہ کپتگ ات۔
 داؤد اسرائیل ء بادشاہ سنو ل ء کاردار ء خدمت کار بیت۔ نل جنت ء آئی ء دل ء
 وش کنت۔ آئی ء جنک بانک مچل ء عاروس کنت۔ بادشاہ ء مرگ ء رند بادشاہ ء
 پیغمبر بیت۔

اے مردیک روچے وتی لشکر ء یک سپاہی ہر سیا ء زبیا نیں جن بی بی شیبّا
 ء گندیت، آئی ء وتی ماڑی ء بارت ء گول آئی ء ہم بستر بیت۔ واجہیں سلیمان ہے
 شپ ء تہم انت۔ (بلے باز گوشنت کہ سلیمان آئی ء دومی جن ابی گیل ء بچ
 ات۔ بانک ابی گیل نابل ء جن ات کہ آئی ء مرگ ء رند داؤد ء سانگ کتگ
 ات) دیر نہ بوت کہ داؤد ء راحال دیگ بوت کہ تئی دیم سیاہ انت، بی بی شیبّا لاپ
 پڑ انت۔ داؤد ء پند لے سازت، شیبّا ء مرد ء راجنگ ء پڑاں ناحق ء کوشارینت ء
 آئی ء جن ء گپت۔

داؤد ء چہ دومی جن ء مستریں بچ وتی گوہار ء حراب کنت۔ کستریں چک

گوں وتی ماتو ۽ سیاہ کاربیت۔ ہے شریانی برکت ۽ اسرائیل ۽ حدا ۽ اے خاندان
انجوسک دوست بوت کہ چہ شپانکی ۽ مال چارینی ۽ آہان ۽ پیغمبری ۽ بادشاہی ۽ درجہ ۽
سرے کت۔ اسرائیلی چرے حقیقتاں ناباور نہ انت بلے مردہا انت کہ حدادوستیں
مسلمانانی دیما اے بیاناں کت بہ کنت چیا کہ آہاں ہیج راستین ۽ گوشدارگ ۽ سگگ
تاں روج ۽ مرچی ہیل نہ کتگ۔

برّات کُشیں حُدا دوست

مغل بادشاہ، شاہ جہاں ء بیچ اورنگ زیب ء وتی پر مڑا ہیں برات کشتنت۔ داراء را
 حرے ء سوار کت ء بازار ء گردینت ء۔ آئی ء سرے بُرات ء دپ ء دپ گریں
 رزانے ء کت ء سبارگ ء و ہد ء وتی شاہیں پت ء دیمایرے کت۔ ایش ء نہ چارت
 کہ آئی ء پیریں پت ء دل ء چے گوزیت۔ اے مرد ء راہچ کڑی ء نہ داشت، ناں براتی
 ، ناں پت ء چکی ء ناں دین ء ایمانی۔ وتی شاہیں پت ء تاں 8 سال ء قید کت ء آہے
 قیدی جا گھاگوں پردردیں ء ارمانی نیں دلے ء مرت ء شت۔ اے مرد ء ہندو ء
 مسلمانانی نیام ء دائمی نفرت ء آس یے جمبور کت۔ ملک ء ہرنیمگافتنہ پادکت۔ بلے
 ”حدادوستے ات“ پمیشاناں قاتلے ناں برات کشتن ء ناں گناہ گار۔ ہے کارانی برکت ء
 ”عالمگیر“ بوت۔ چوموکل داتگیں کلپاں شپاں بچک ءے ناچ دات ء ہماہانی صہبتان
 ات بلے انچونیک ء پاک ات کہ کلاہ ءے دوتک ء وتی گذران ءے کت بقول حداد
 دوستیں دروغ برّاں بلے چہ سرکاری خزانگ ء بیچ ءے نہ زرت چیا کہ سرکاری خزانگ پہ
 مسلمانانی ء غیر مسلمانانی کشت ء کوش ء جنگ ء فتنہاں ہریچ ء درپچ بونگ ء ات۔ بلے
 چوشیں گپاں گوش مہ اشکنات چیا کہ اے مرد پاکستان ء پنجابی مسلمان ء مہاجرین
 مسلمانانی مزنیں بامردے۔ تاں روچ ء مرچی ماں اسکول ء کالج ء کتاباں زہگان ء اے
 برات کُشیں مرد ء نیک ء پاکی ء قصہ وانینگ بونگ ء انت۔

چو کہ مناں کس نہ انت

بنی آدم مدام ہے سوڑگ ء انت کہ من ہمانی ء بکناں کہ کس ء نہ کتگ یا
ہمانی ء کہ کس ء گوشتیت توئے کت نہ کنئے پمیشا مردم ء وشی ء ساعت ہمانت کہ
ہما کار ء بہ کنت کہ کس ء کت مہ کنت ء پرے جبر ء اے مرد ہما کنت کہ باید انت
کہ مہ کنت ء آئی ء ہے نمیر انیں وا ہگ ء دیما شر ء گندگ ء فرق گار بیت۔ گوشت
دانا ہمانت کہ اے مہ گوشتیت کہ دانا مناں یا چو کہ مناں کس نہ انت بلے بنی آدم
مدام ہے گوشتیت کہ آ عاقل ء دانا انت، زاننکار ء سر آ گاہ انت ء ہے وہم ء آئی ء را
چہ مردم گری ء کٹ ء رُج ء بُرتگ۔

درءِ لُذَّت

من تاں روچ ء مروچی اے نزا ناں کہ درءِ مارگ ء وُشّی کجام انت کہ
 نزور ء کم واکیں مردم ءّ پہ دل ء جاناں زوریت ء اوپار کشیت۔ نیست کسے کہ
 وُشّیانی اے لُذتاں زبہر بوتگ۔ مردم ظلم ء زور ء سکّیاں پہ مڑا ہے سگّیت ء چہ نہ
 وُشّیاں وُشّی شوہا زیت، بلے غم ء اندوہ ء چوتا موری مانشا ننگیں تیوگیں زند ء بنی آدم ء
 ہے پردیں مارگ آئی ء دُمبل ء یلہ نہ دنت۔ گوشے بنی آدم چہ وتی کرّنی ء مدام
 وُشّی ء واہگد ارانت ء وُشّی ء بٹاک ء ہم جنت بلے اصلی شے غم انت، دردانت چیا کہ
 آسری ہمرا ہے ء پہ آئی ء پھریزگ ء مدام ساڑی انت۔ بلے بنی آدم چہ اے دگہ
 ساہداراں چہ وتی کلپھی ء سبب ء دیما انت چیا کہ گُشیت دگر ء کنت دگر۔
 نادان ہما انت کہ پہ بے سیتیں واہگانی نزارگ ء سرگردان انت ء ہے واہگانی
 جہلانکیاں نزرگُراتگ ء تیوگیں زند ء پہ بے آسریں وُشّیانی ودار ء گوازینیت تانکہ
 سر ءّ پہ زینکو دگ ء سر بہ بیت گدا اُفارے جنت ء گُشیت کہ دریگتیں ء صد
 دریگتیں --- !!

دشت

کوئٹہء مردمء ڈکالء دشتء دولتء، ہمیشہ اے دگہء آدگہ جہانے۔
 ادء ہر کس وتی غماں ایر جیگ انت۔ اگس وانند ہے چہ علمء زانتء زبہر انت،
 اگن سیاست دانے دپے پرے دروگ انت۔ اگس ملائیے چار قرآنے
 بدے راستیں نہ کنت۔ اگن فقیرے پہ فقیری ہم پیوست نہ انت۔ دشتء مردم
 مردم انت۔ چہ وتء بے حیال نہ انت۔ شرء گنگدء زانتء بے ترانگ نہ
 انت۔ آملکء ڈگارانی یاپسء گوکانی ترانء کنت، ڈرچکء دارانی جبرء کنت۔
 ہستیء نیستیء ماریت، وشئی آگل بے نہ وشئی آں ہم گیر کاریت، اگس شالء
 پوشیت، شالکء نہ رموشیت بے کوئٹہء چوش نہ انت ہمیشا کوئٹہء دشتء فرق
 است کہ استء ہے سبب انت کہ منء کنچپتی چہ کوئٹہء صدسری دوست ترانت۔

دل کو تلی جی بے نہ انت

معاویہ بن ابوسفیان ؓ زمانگ ؓ یک ورنائیں مردے آئی ؓ دربارے
 آتک ؓ شعرے گوشت ؓ کہ آئی ؓ معنی ایش ات کہ منی زال منی لُج انت، من ؓ چہ
 وتی ساہ ؓ دوست ترانت آچہ جہان ؓ ہر شے ؓ شر ترانت بلے دست ؓ ناکسان
 انت۔ آئی ؓ معاویہ ؓ را حال دات کہ منی زال ؓ راتئی کوفہ ؓ گورنر ابن الحکم ؓ چہ من
 پُل اتگ ؓ پے زور نکاح کتگ۔ آئی ؓ گوشت کہ تئی حاکم ؓ منی دل ؓ را آسے گوں
 داتگ بلے الا کہ من بے وساں۔

معاویہ ؓ حکم کت کہ زال ؓ بیارت۔ زال چہ ابن الحکم ؓ پیچ گرگ ؓ آرگ
 بوت۔ آسکلیں شر رنگیں، وش بالادیں ؓ وش لسانیں زالے ات کہ معاویہ ؓ دل ؓ ہم
 مان بوت۔ معاویہ ؓ زال ؓ را گوشت کہ کجائے ساری ؓ مرد ؓ کجا کوفہ ؓ حاکم ابن الحکم
 آئی ؓ جست کت کہ تو کوفہ ؓ گورنر ؓ یلہ دیگ ؓ گوں وتی ساری ؓ مرد ؓ روگ لوٹے؟
 معاویہ ؓ زال ؓ نیمگ ؓ پر نظری چارت ؓ درائینت کہ اگس ترا ابن الحکم ؓ دوست نہ
 بیت، من خلیفہاں، چہ من ؓ مستر ترا کئے لوٹیت، دولت، حاکمی، نامداری۔ تو من ؓ
 گرنے؟ معاویہ ؓ زال ؓ را جست کت۔ معاویہ ؓ پے زال ؓ جواب ؓ صبر نہ کت ؓ
 زال ؓ مرد ؓ نیمگ ؓ چارت ؓ جست ؓ کت کہ تو ہر چ زر ؓ مال بے لوٹے من ترا

دیاں۔ تو اے زالؑ پہ من یلہ دے؟ مردؑ معاویہؑ را چارت، پداوتی زالؑ ۽ نیمگؑ
چارتؑ ۽ درائینتؑ ۽ کہ من ہما و ہداں یلہ ۽ دیاں کہ تو منی گردنؑ ۽ بہ جننےؑ ۽ منؑ
قبرؑ صد من حاکؑ ۽ چیرؑ چیر بٹرینے۔ خلیفہ حیران بوت۔ معاویہؑ زالؑ ۽ نیمگؑ
چارت۔ زالؑ درائینت کہ تو حاکم ۽، اختیارؑ واجہ ۽، مالؑ دولتؑ واجہ
۽، بلے منؑ ۽ وتی مرد چہ درستاں چہ تو ۽ چہ تئی زرؑ ماللاں صد سری دوست
ترانت۔ آمنی لچ انتؑ ۽ من آئیؑ لجاں۔ آئیؑ گوشت اووا جہیں خلیفہ! تراء تئی
گورزؑ شتر تریں زال رسیت بلے من چہ وتی مردؑ او شتر تریں جو دپہ وت ۽ اے جہانؑ
گندگؑ ۽ نہاں کہ منؑ مگند اں بات۔ (۱)

.....
(۱) تاریخ ابن کثیر: حافظ عماد الدین ابوالفدا اسماعیل ابن کثیر: جلد 4 صفحہ 554

دوڑہ

سیرین ء وارین ء فرق ایش انت کہ سیرین ء دپی ء وارین ء دلی دوست
 باز بنت - سیرین ء ملک مردمی ء مڑاہ پہ غرض ء وارین ء بے غرض انت - سیرین ء
 دوست بے باور ء وارین ء بابا ورا انت - سیرین ء مرگ ء بے ارسین چمانی مودگی ء
 وارین ء مرگ ء ارسی نیس چمانی پردی مدام ظاہر انت -

بادشاہے مریت کس ء ہچ - دومی کسے ہماروچ ء بادشاہی ء پاگ ء سر ء
 کنت ء شادی بیت - مسلمانانی بلا نیس پیغمبر مرت، حضرت علی آئی ء کفن ء کسارت ء
 کسی ات کہ آدگر یہ حاکی ء خلیفہ بونگ ء در ء دوچ ء انت -

بلے چوشیں پرک ء پیر پہ جہانیاں انت - مرگ درستاں یک کنت ناں
 شاہ ناں گدا، ناں سیاہ ناں اسپیت ناں ہست ناں نیست - چوشیں مارشت چمد ء
 یلہ دینت بلے پہ حدادوستاں ہے پرک ء پیر ہجر گار نہ بیت - چماہاں کسے جنٹ ء
 فردوس ء انت، کسے ہمودا کاشیں کڈ کے ء او کسے مود ء گدان ء او کسے برزیں ء
 تبک تبکیں ماڑی ء - خونی، ملا، دز، لچ ء لغز، قہبگ ء دار دست، چمیشاں، ہر
 کس ء کہ نماز کتگ، حج کتگ، ذکات داتگ، بروت ساتگ ء دراجیں ء برزیں
 ریش داشتگ، دپ مزواک ء چم سرمگ کتگ انت، شلوارانی پادگ چہ گپی آں
 برز لا تنگ انت، نیت ء بد ء دپ پڑ دروغ بوتگ - آ بہشت ء عیش کنت - یک

نیمگے ہما وراک کہ وٹھی ء بازینے ء لنلک گڑگ بنت ء دومی نیمگ ء محورانی نازرکیں
 بدن ء گلمانانی نرم تہی کہ مرتگیں دلاں بود کارنت بلے مشک گودانیں پیریں محور ء
 مزن پشت بندیں ء دراج اعضائیں گلمان پہ ہرکس ء نہ انت۔

بلے دوزہ پہ ”یک جہانیاں“ بہشتے۔ اودا پرک ء پیر نیست۔ ہرکس دومی
 ء غماں شریدار۔ بہشت ء ہرکس وتی وشیانی غموار انت، دگر ء سُدے نیست بیدے
 ایشی ء کہ آئی ء حور یا گلمان شتر انت ء منی حراب انت یا آئی ء شرابانی بوتل ء دپ
 پچ بیت ء منی ء نہ بیت یا بینگ مگسک آئی برنگنیں ریشاں پرچہ پر رچنت۔ بلے
 باگیں دوزہ چہ بہشت ء ہنچوزیبناک ء پُر براہ انت کہ بہشتی ہم وداری انت کہ
 کدی بہشت دوزہ بہ بیت۔ ے

طاعت میں تارہے نہ مے وانگیں کی لاج
 دوزخ میں ڈال دو کوئی لیکر بہشت کو

غلہء دانگ

مہرؓ نفرت ء ابتدا گوں بنی آدم ء نہ بوتگ چیا کہ بنی آدم چہ اید گہ ساه داراں
 رندانٹ (Bible: Gen, 1=26-28) پمیشا اے جبر کہ نفرت چہ آدم ء حواءؓ بیچ
 کا بیل یا کین (cain) کہ آئی ء سوج ء وتی برات آ بیل Abel پہ جنک ء سرء
 کشت، نفرت ء ابتدا گوشگ شرّیں جبرے نہ انت ء ناں مہر چہ بی بی حواءؓ آدم ء غلہء
 دانگ ء ورگ “ء بنا بوتگ ء ناں پہ اے کارء کہ مروچی ہر کس ء کنگ ء انت، باز پہ
 ثواب ء باز پہ حور ء گلما ناں، چوشیں گرانیں سزایے دیگ بوت کنت کہ دو میناں بے
 پردگ بہ کن بگر پانچلاں ء چہ آ زمان ء زمین ء ہتر بدے۔ اگس حد اپریشی ء ناراض
 بوتگ کہ آدم ء حواءؓ آئی ء جبر نہ زرتگ ء ”گلہء دانگ“ وارنگ، اے ہم باوری جبرے نہ
 انت چیا کہ ادا کئے کئی جبر زرتگ۔ ادا ہر کس کنت پہ وت کنت ء پہ وتی تب ء کنت۔
 پہ نافرمانی ء حداء ء ہجر وتی روتہار نہ کتگ۔ ادا کجام گندگیں کار نہ بیت بلے حدا وتی
 گوشاں ہنچو گر کنت بزاں کہ ہنچی ء سہی نہ انت۔ گوشے ناسر پداں ناسر پد ترانت۔
 پمیشا مہرؓ نفرت چہ آدم ء آدم زنی ء کوہن ترانت ء گوں آدم زنی ء بے
 گواہی ء بے گواہ نہ بیت۔ چونابا ہم مہر یا نفرت ء بنی آدم ء چہرگ نہ جنت، آ انسان
 ء رنگ ء نہ انت، درچک ء دارانی رنگ ء نہ انت، انس ء جنس ء رنگ ء نہ انت،
 اے گرانیں تہی مارشتے ء ایش قدرت ء وتی رنگ ء انت پمیشا آئی ء ہست ء
 نیست گوں قدرت ء آئی ء نمیر انیں ہستی ء بندوک انت۔

حجام

وزیر ء مدام بادشاہ ء را ہے رومانیت کہ آئی ء رعیت وش ء سیرگاں
 انت۔ یک روچے بادشاہ ء حجام ء راجست کت۔ حجام لپرزگ بوت۔ بادشاہ ء
 گوشت راستیں بہ کن، تراہچ نہ کناں۔ حجام ء پہ لپرزگی ء جگنی در ائینت کہ واجہ، اگس
 راستین لوٹے، ہر کس ء واہ ء زارے انت۔ تئی بادشاہی ء کس سیرلاپ نہ انت، ازگار
 ہم چہ دز ء ڈنگانی ترس ء سیرواب نہ انت۔ تئی وزیر ء گزیرتئی قاضی ء منصف ظالم،
 دروگ بُر ء تہہ کلپ انت۔ ہر کس وش انت کہ تئی پدگار بہ بنت بلے چہ تئی ترس ء
 کس ہچ گوشت نہ کنت۔ بادشاہ ء زانت کہ حجام راست گوشگ ء انت۔ آوش
 بوت ء حجام ء را گوشت ءے کہ چہ مرچی ء تو منی وزیرے ء تئی کار ہمیش انت کہ تو
 جاسو پاسو بہ کن ء ملک ء او مخلوق ء احوالاں بیار۔ تاں لہتیں و ہداں حجام ترات ء حال
 ءے گپت ء بادشاہ ء را پوہ ءے کت۔

دیر نہ گوشت کہ بادشاہ ء مرت کہ حجام ء جبر بدل بوتگ انت، آنوں ہما
 جبراں کنگ ء انت کہ ساری ء وزیراں کنگ انت۔ بادشاہ ء جُست گپت، حجام ء
 اندام ء جان لرزت۔ لپرزگ بوت۔ جواب ءے دات کہ منی ہما گپ راست انت
 کہ من اولی روچ ء کنگ اتنت بلے منی اے گپ ہم دزوگ نہ انت کہ من اش نوں

کنگ آ۔ بادشاہ حیران بوت جست ءے کت چوں؟ حجام ءے گوشت، وہدیکہ من
 حجامے اتا منی گند ءے نند گوں مخلوق ءے ات، گوں لنگڑ لاپان ات۔ منی گو راہر کس شت
 ءے اتک، ہر کس ءے وتی دل ءے جبرکت۔ راستین کت، نہ دڑوگ ناں کلپی۔ آہاں مخلوق
 ءے بڑگی مرتگ ات ءے من آہانی، بلے من کہ وزیر بوتوں، وش حال بوتوں، وار ءے
 نیز گاراں وتی رو ءے آ بند کت، منی نسبت گوں وار ءے بڑگاں پرشت، منی نندگ ءے پاد
 آہگ گوں ازگار ءے مگیماں بوت، آ وش حال انت، من کہ وزیراں من ہم وشحالاں
 ہمیشہ منی دل ءے ہر کس وشحال انت۔ نون تووت بچار کہ منی ساری ءے اونونیں جبراں ہیج
 دڑوگ مان نیست۔

اَرس

مردء کچک نادراہ ات۔ کچک ء واجہ دل پردء غمگین ات۔ ارس ء نہ بدت انت۔ گوں یک راہ گوزی مردے ء دوچار کپت، گوشت ء کہ منی کچک من ء چہ وتی عزیزے ء دیما تر انت۔ اے ہما انت کہ شپاں منی پانگپائی ء روج ء پہ من شکار ء کتگ۔ اے من ء چہ ہر کس ء دوست تر انت۔ وفادار، با اعتبار، بلے منی شو میں طالع ء نادراہ انت۔ جان ء ہاٹی ء شتگ۔ راہ گوزی مردء در ائینت کہ تئ سزین ء بستگیں پونچ ء چے مان۔ مردء گوشت اے منی تو شتگ انت، نان انت۔ راہ گوزی مردء گوشت کہ تئ کچک ء ہچ نہ انت۔ شدیدگ انت۔ اے بے وردی ء چوش کتگ۔ تو چہ ارس ء ریچک ء بدل چمے ناناں کمے وتی کچک ء بہ دئیے کہ جان ء ہاٹی ء بنیت۔ کچک ء واہند کلہے لپر زگ بوت ء در ائینت ء تو چے گوشتے من اے جبرء ناناں۔ من شزراناں کہ کچک شدیدگ انت بلے من چوشیں سخی لے نہاں۔ مردء گوشت ادا ہچی بے زر ء نہ رسیت ہر چیز ء قیمتے۔ آرت پہ زر انت، دان پہ زر انت، ناہ پہ زر انت۔ تو منی ارساں گندگ ء تے کہ ایشاں من پہ وتی کچک ء ریچک ء آں، بلے اے ارساں ہچ قیمت نیست، من ء پریشانی ریچک ء زر ء مالے نہ لو طیت، چیا کہ گریوگ ء پٹورہ پہ زر نہ انت۔ مردء گوشت پہ منی کچک ء منی ہے ارس بس انت، ورگان ء دات نہ کناں کہ وت شدیدگ بان۔

راہ گوزی مردء دپ بندشت۔ دل ء گوشت ء کہ بد بختے ارس چہ دل ء بندال کاہنت۔ اے چہ دل ء خون ء جوڑ بنت۔ اے ارزاں نہ انت۔ اگس کسے بزانت۔

ہر کس کنت پہ وت کنت

اے واللہ۔ بندہ نے تعالیٰ۔ زبان گوشتے، دنتان پوستے، بندہ حداء
 حداحدا۔ حد اکندیت، بندہ گریت۔

حداپہ کلپھی ء بندہ پہ بے وسی گریت۔ بندہ ء ارسی نیں دل غم ء اندوہ ء زانت
 ء سمبرینیت ء درد ء تورشت ء حقیں دڑوشے دنت کہ انسانی تب ء مننت وار نہ انت۔
 درد ء او پار ہے مارشت ء پُر دردیں وٹی یے دنت بلے چہ ہے درد ء اندوہاں بلے
 میار بونگ نہ او پار انت ء ناں مزن مردی یے۔ او پار آہم نہ انت کہ تئی دست ء ہچ
 مہ بیت ء آئی ء او پار ء نام ء بہ دئے بلکیں او پار ہما انت کہ کارے حراب کت کنتے،
 نہ کنتے، ظلم ء زورا کی کت کنتے، نہ کنتے۔ بلوچ گشیت کہ او پار حدائی صفتے کہ بندہ ء
 چرائی ء زتگ ء حد اوند ء جندے چہ اے مزن مردی ء ز بہر کتگ بلے منی دل ء چوکہ
 او پار مزن مردی ہمیشا حدائی کارے نہ انت ء مزن مردی ہما انت کہ پہ زانت او پار بہ
 کشے۔ آنہ انت کہ چہ وت ء کستریں بے وسے ء پاد ء گٹ ء دیے ء مزن مردی
 ء بٹاک ء بہ جنئے ء اے ظلمے، ایشی ء حد اکت کنت پہ بندہ ء عیب یے بلے ہر کس
 کنت پہ وت کنت۔

حرء اسپ

ڈگال ات پیر مردء حرء کاہء کدیم کم اتنت۔ حرء جانء ہائی شتگ ات۔ حرء واہندء را گوشت کہ نا کاہے نا کدیے، دریگتیں من حرے مہ بوتیناں ء منی سرگوں تو مہ کپتیں۔ واہندء گوشت ہر مرگ بال ء وت، ہر کس قد ء وت۔ ہے دوران ء دنزے چست بوت۔ بادشاہ ء اسپ ء آوانی سر آور چمدء گوست انت۔ حرء دیست کہ اسپ پڑور ء پتن پُشت انت۔ حرء ہاہ ء سردے کشت ء گوشت ء دریگتیں من اسپ یے بوتیناں ء ہے رم ء گوں بوتیناں۔ چونگر لاپ نہ بوتوں۔ واہندء اشکت، گوشت ءے چو کہ تئی ہے واہگ انت، من گوں اسپ پاناں دست بندی کناں کہ لہتیں روچ ء ترا اسپانی جا گہا بدارنت تنکہ تو آپ ء لاپ بہ بے۔ حر گل بوت گوشت ءے حدائی کاراں شر کنات۔

پیر مردء گوں بادشاہ ء خدمت کارانی سروک ء دست بندی کت۔ آئی ء مردء حر پہ لہتیں روچ ء گوں وت ء دارگ ء کاہ ء کدیم کنگ ء قول کت۔ حر اسپانی بنجاہ ء بندگ بوت۔ کاہ ء کدیم باز ات۔ حرء ورگ ء دپ نہ داشت۔ تریت ات۔ وارت ءے ء گوشت ءے کہ کجا منی آ بنجاہ کہ یک نیمگے بار کشی ء دومی نیمگ ء شد کی ء کجا اے جا گہہ کہ پچی ء کئی نہ انت۔ آئی ء دل ء گوشت کہ اے چونیں نیک بختیں اسپ انت کہ ناں بار کشی اش پر ء ناں کاہ ء کدیم ء فکر۔ نو کر چا کر آ ہان ء

صہب ء بیگاہ ء جان شود کننت۔

دیر نہ بوت کہ جنگ ء جار جنگ بوت۔ اسپ زین ء سنخ کنگ بوتنت۔
لشکر زحم ء کاٹار بوت۔ دلجمیں ورنا اسپاں سوار بوتنت ء دیم پہ جنگ ء پڑاں شتنت۔
لہتیں روچ ء رند لشکر و اتر بوت۔ بلے اسپانی نیم گون نہ ات۔ آ زحمانی و ڈالی بوتگ
انت۔ اتلگیں اسپانی نیم ء زندگیں جان نیست ات۔ گونڈلاں شنگیپنگ اتنت
آہانی نارگ ء افارگاں جہانے سر ء زرتگ ات۔ حر ء آہانی حالت دیست ہما دمان
ء چپیل گپت ء میداں میداں ء دیم پہ وتی واہند ء شت۔ پیر مرد ء جُست کُت کہ چون
، تو چوشتابی ء بے اُشماری ء ترانج بستگ ء پیدا کئے؟ حر ء گوشت، واجہ، من ء
پہل کن۔ من وتی قدگار کُتگ ات۔ پہ من ہے جاگہ شرانت۔ رسیت نہ رسیت دگہ
زحم ء گرزے پرے نیست۔ اگس مراں وتی مرگ ء مراں۔ حر کہ وتی بخاہ ء رست،
چگل ء چار دست ء پاد بوت، سر ات ء، حداء شکر ء گپت ء گوشت ء شرانت
کہ من اسپے نہ بوتوں۔

حرء پنخجک

روباہ کہ کر گوشک یا ہنچیں شکارے ء سہراپ ء بوت، حرء مدام سہرات ء شکارے تر اس دانتت۔ یک روچے روباہ ء گوں حرء گلگ کت کہ وہد ء بے وہد سہرے ء منے روزی ء جننے۔ حرء روباہ ء راہیہا ردا ت ء گوشت ءے کہ اگن منی پاداں سہر مہب ء بدل ء پنخجک بوتیں انت، مروچی جنگل ء حاکم من اتاں ء تو چوشیں گہہ نہ وارت۔ حرء گوشت کہ ترا باید انت کہ منی عزت ء بہ کنتے ء شکر بگرے کہ من ء پنخج پر نیست۔ حرء وتارا گلات ء گوشت کہ من ء مفت ء حد احر گوشنت۔ حق ایش انت کہ من عقل ء پر اں۔ منی برداشت ہم دگہ کس ء گون نہ انت۔ ہنچیں شپ بیت کہ من ہم شماں بلے برداشت کناں، من کسی کار ء ہم کارنداراں۔ منی آدگہ شری آں بل، منی دپ ء پہچ کار ء ناں ماں نیست۔ بلے کس منی اے شری آں حساب ء نیاریت۔ حرء گوشت تو ء ملا روباہ پہ عقل مندی ء چالبازی ء مشہورے بلے تو بچار توچے بلا ہے نے۔ کجا تو ء کجا من۔ ترا وتی دپ ء اناں گور نہ انت کہ تو گوں کیا ترانائے۔ روباہ حرء چوشیں وت گلا ہی ء پوچیں تراناں سک نہ وش بوت ء درائینت ءے کہ تو کم عقلیں وت گلا ہے نے، چوشیں وت گلا ہی روچے ناں روچے ترا چاہے ء پر بنیت۔ روباہ ء حرء را گوشت کہ زبان ء حلق، نقارہ ء حد انت۔ تو اگس ”حرے“ مہ بوتینے، ترا کس ء حر نہ گوشت۔ ہمیشا اسپ ء کس حر نہ گوشت ء حرء اسپ۔ حرء بد برت ء روباہ ء راسکیں

ترپش ۽ تہلیں جبرئے گوشت۔ روباہ ۽ اے جبر دل ۽ داشتنت ۽ گوشت ۽ کت کہ من
نہاں ملا روباہ کہ وتی سیاہیں دیم ۽ ترا پیش مداراں۔

یک روچے ملا روباہ تران تران ۽ حر ۽ گوراشت ۽ قصہ ۽ کت کہ فلاں
جا گہاسک چراگ انت، آپ ۽ سراپ انت بلے پیریں شیرے است انت کہ دگ
بچ جانوراں اودانہلیت۔ روباہ ۽ پہ حر ۽ جواب ۽ صبر نہ کت ۽ گوشت کہ شیرچی یے تی
یک لگتے شیر ۽ ہنچو چکپہر وش دات کنت کہ شیر وتی نما سگاں کلوه کنت۔ روباہ ۽
دراہنت کہ من حیراناں کہ تی وڑیں دانائیں مردے ۽ اے علاقہ ۽ چوں جاگہ کتگ،
ناں سبزی یے ناں کاہ ۽ بوچے۔ روباہ ۽ گوشت آجا گہہ ۽ کہ من نام ۽ گرگا آں آچدا
یک منز لے دوران۔ اودا سر بہ بے، تی عیش انت۔ سال ۽ سال آپ انت،
گرماگ چہ زمستان ہو ۽ آبادی انت۔ روباہ ۽ یک برے پدا حر ۽ را گوشت کہ
شیر ۽ مجال نہ انت کہ تی نیمگ ۽ چارت بہ کنت تو کجا ۽ شیر کجا۔ حر ۽ کربوت ۽ گوشت
۽ کہ بروں ہمودا۔ حرص ۽ حر ۽ را کورکت ۽ روباہ ۽ ہمراہی ۽ دیم ۽ پہ ہما چرا گاہ ۽
دات ۽ شیر ۽ جیز ۽ سربوت۔ شیر ۽ حر دیست، چست بوت ۽ حر ۽ گردن ۽ مزگ ۽
گپت ۽ پروشت ۽۔ روباہ ۽ دوراوشنات ۽ چیر ۽ بروتاں کندت۔

حونء نالحق

بادشاہے ء وزیر سکیں ظالمے ات۔ مدام دگرانی بدواہی ء ات۔ چہ کار
 داراں بگرتاں رعیت ء ہر کس چرے مرد ء شزارا ت۔ قدرت ء غلامے ء خطایے
 کت ء جست۔ وزیر ء آئی ء گرگ ء آرگ ء حکم کت۔ غلام دست گیر بوت۔ غلام
 ء فریاد کت کہ آئی ء اے خطا بخشگ بہ بیت۔ مز نیں توبہ ء بارگشت یے کت ء
 کہ دگہ پدا چوشیں خطا نہ کنت۔ بادشاہ ء دل موم ترات بلے وزیر ء بادشاہ ء را گوشت
 کہ اگس مروچی اے غلام سزاد یگ مہ بیت باندا تیں روچ ء پے تونو کر ء چا کر پشت نہ
 کپیت۔ ہر کس تچیت ء روت۔ وزیر ء گوشت کہ ایشی ء من شر چہہ کاراں۔ اے
 سکیں ناشریں غلامے، ایشی ء دوا کشگ انت تنکہ اے دگر گوش بہ گرت۔ بادشاہ ء
 وزیر ء جبر گپت ء حکم کت کہ غلام ء گردن ء بجن ات۔ بلے بادشاہ ء چہ غلام ء جست
 گپت کہ تئی آخری واہگ چئی انت۔ غلام بادشاہ ء پاداں کپت ء گوشت ء من تئی
 ناں وارنگ، تومنی مرگ ء زند ء واجہے، من نہ لوٹاں کہ منی خون ء نالحق تئی گردن ء بہ
 بیت بلے چو کہ تئی حکم انت من ء سر ء چماں انت۔ البت من گوں تو یک عرضے
 کناں۔ بادشاہ ء گوشت بگوش۔ غلام ء پے بڑگی گوشت کہ تومن ء اجازت بدے کہ
 من اے وزیر ء گردن ء بہ جناں ء تو وزیر ء خون ء عوض ء من ء بوکش۔ اے رنگ ء تئی
 حکم حکم بیت ء منی خون ء نالحق ہم تئی گردن ء نہ بیت۔

بادشاہ ء چک وزیر ء نیمگ ء تزینت ء جُست کُت کہ تو غلام ء جبر
 اشکُت۔ وزیر ء اندام ء جان لرزگ ء لگ ات۔ دپ ء بندشُت۔ وزیر ء چارت
 نوں دست ء دیم سیاہ بوتنت۔ وزیر ء پہ لپرزگی گوشت کہ واجہیں بادشاہ، نوکر ء چاکر
 درست تئی رعیت انت، تئی اولاد ء بدل انت۔ ردی چہ ہر انسان ء دست ء پادا تک
 کنت بلے ردیانی درگزر کنگ بادشاہی صفتی ء چوشیں کار حداء دربار ء نیکی لیکگ
 بیت۔ من ہم رد وارنگ ات کہ بگوشاں اے غلام ء بہ بخش۔ نوں منی دست بندی
 ایش انت کہ غلام ء اے رند ء خطا ء پہل بہ کن۔ بادشاہ ء چکندت، غلام ء نیمگ ء
 چارت ء دیم پہ وتی ماڑی ء شُت۔

حُدائی ہیک

چہ واجہیں عیسیٰ ء پیدائش ء 16 صد سال ساری چین ء شاہی خاندان Shang dynasty ء حاکمانی گوشگ ایش ات کہ آ بندہ نہ انت آ حداءِ حقّیں اوبادگ انت ء حدانت۔ آہانی خدائ نام ڈی Di ات۔ چینی قصہ ء آ یاتانی روء آہانی حداءِ گوں انسان ء زیادئیں تعلق داری یے نہ بوتگ بلے یک رندے ہے ڈی نہیں حداءِ یک بلاہیں سیاہیں گراگے کہ چہ میش مرگے ء مستر بوتگ، چہ آ زمان ء دیم پہ چین ء رواں داتگ۔ اے مرگ ء یک بلاہیں ہنیک یے داتگ۔ نوں زانگ نہ بیت کہ اے ہنیک مرگ ء وت داتگ یا حدائی ہنیک یے بوتگ۔ ہے ہنیک یک ورنائیں جنینے ء حاکم ء وارنگ ء حداءِ قدرتاں لہتیں و ہداں رند ہے جنین ء چہ ہیک ء بچّ یے پیدا بوتگ ء ہے بچّ رند ء ملک ء حاکم بوتگ ء چہمیشی ء شنگ بادشاہی قائم بوتگ۔

شنگ حاکم چوکہ چہ ہے ہیک ء حداءِ اولادانت پمیشہ شنگ حاکماں مدام گوں حداءِ نزیکیں تعلق ء سنگتی داشتگ۔ آہاں گوں وتی ہنیکی حداءِ تران ہم گتگ۔ ملکی اڑ ء جیڑہانی باروا گوں آئی ء صلاح ء شور ہم کتگ ء حاکماں مدام ہے حداءِ فرمانانی رو ء بادشاہی کتگ۔ بید ء آئی ء جُست ء ہچ اش نہ کتگ۔ بلے ہے ہنیکی حاکم جئیں چین ء حاکم نہ بوتگ انت ایش شنتنگ، ہوائی ء وتی ء دمگانی حاکم ء فرماں دار بوتگ انت۔

قدرت ۽ چین ۽ دومی دمگانی حاکم ۽ بادشاہ ہنیک کی پیدائش نہ بوتگ انت۔

شنگانی بادشاہی و ہد ۽ پاساں چینی آں گوشنگ کہ حد اہے یکیں نہ انت کہ
ہیک ۽ داتگ۔ آہاں گوشنگ کہ کوہ، دریا ۽ گوات ۽ ہم حد است انت بلے آ حد
چو آ وانی Di ۽ نہ انت چیا کہ اے زمینی حد انت ۽ ڈی آ زمانی حد ایے۔ شنگ ۽
بادشاہانی دل ۽ آہانی مرتگیں بادشاہ ۽ حاکم مرگ ۽ رند ہم طاقتور انت ۽ آہانی ارواح ہمد
۽ تر ۽ مانتر کننت ۽ ہے مرتگینانی نیکیں واہگ ۽ رضا مندی ۽ برکت ۽ چین ۽ مخلوق
دیرتی ۽ وشحالی ۽ منزلاں رست کننت۔ پمیشا ہے مرتگینانی حاطرا ۽ آہانی ارواحانی بیم
۽ ہر سال مچی ۽ میرٹھی ۽ مراگاہ ۽ ورگ ۽ چرگ ۽ انتظام کنگ بوتگ ات۔ آہاں پہ
وتی مرتگیں بادشاہاں دار ۽ کفن اڑ داتگ ات ۽ ہے کفنانی تہا سہر ۽ زرزجز ۽ مرورد ہم
مان کتگ ات۔ چوشیں موقعاں آہاں مردم کشنگ ۽ ہے مرتگیں بادشاہانی ارواہاں
خشیتگ۔ چینی آں گوشت کہ ڈمی سکیں خانوادہیں حد ایے بلے برے برے کہ
تب ۽ ناتب بوتگ گڈ ایشی ۽ طوفان رواں داتگ، گرانیں ہو آ ورتگ ۽ ملک
ڈگال ۽ وڈالی کتگ۔ حد ۽ ناوشی ۽ ناتبی ۽ چوشیں و ہداں گڈ اہے مرتگیں بادشاہانی
ارواہاں مزنیں دُعا ۽ فریادے کتگ، گوں ڈمی ۽ سفارش ۽ گزارش کتگ۔ ہے
منٹ ۽ زاریاں مخلوق ۽ راچرے عذاباں رکینتگ چیا کہ آخر ۽ باقی حد اچہ وتی ہے
ہنیک کی اولاداں لاچار بوتگ ۽ چین ۽ مخلوق ۽ راز یادیں عذاب ۽ نہ داتگ۔

چہ ہزاراں سالاں انسان پاداں گران ۽ وتی شوہاز ۽ انت۔ آکے انت چہ
کجا آ تنگ، پرچہ آ تنگ، کجا روت۔ زند، مرگ، پیدائش اے دُرتیں وس وس
آئی ۽ پچبر آ رام ۽ دل نیلنت۔ زمین ۽ زمان، اے پی انت چوں قائم ۽ دائم انت،

ایشانی نمیرانی ء انسان ء میرانی ء مارشت ہم دل ء دماغ ء چوور وکیں کرم ء چنڈ بیت۔
 انسان وتی زند ء روچاں گوں ہے جوڑگاں گوازینیت بلے پہ وتی چک ء پساندگاں
 انسان ء اگدہ ء آئی ء حقیقت ء زانت ء بارو ء آوان ء ہیچ پنت دات نہ کنت۔

صدمرحبانت چلین ء شنگ ء بادشاہاں کہ اگس پہاے دگہ چینیاں ناں بلے
 وتی بارو ء گوشت اش کہ آ حداء داتگیں ہنیک ء برانت۔ چریشی ء اے زانگ بیت
 کہ آ بانی حداء یاوت ہنیک ریتگ یاہنیک ء بے کروس ء بے نکینک ء اڑدیگ
 شری ء زانتگ۔ اے دگہ بازیں قومانی حداہاں انسان ء ہے انوگیں شکل ء صورت ء
 اڑدیگ ء رپک زانتگ ء دربرتگ بلے ہنیک ء ریہگ الم ء نہ زانتگ یاچوشیں
 کارے پہوت ء میاراش کتگ۔

خداوند مہلب ۽ بوہ ۽ کنت

وت گلاہی خدائی صفتے ۽ دگر ۽ گلاہگ بندہ ۽ ہمیشہ وت گلاہ پیمار ۽ بوہ ۽ کنت ۽ خدا چندن ۽ خدا گلاہ ہیر ۽ گوشنت کہ خدا توصیف کرزیت ہم ۽ توصیف ۽ مدام واہگ دارانت ہم بلے ہر کس کہ توصیف ۽ شناکت مہ کنت آئی ۽ گرک ۽ بلک دنت۔

قدرت وتی گلاہ ۽ ستا ۽ لوٹیت چیا کہ بقول ہمانی آئی ۽ اے زمین ۽ زمان پہ وزمے دست ۽ وت اڈ داگ انت۔ انس ۽ جنس ۽ درچک ۽ دارے پیدا کتگ انت۔ نیست چوشیں چیزے یا سہدارے کہ آئی ۽ دست تراش نہ انت۔ چوشیں شریں کارانی عوض ۽ ہر کس ۽ کہ سرے پر آئی ۽ توصیف ۽ بہ کنت، روچے پنچ و ہد ۽ آئی ۽ دیما چمان ۽ سر ۽ ہنچو جہل بہ کنت کہ آچم ۽ وت بہ گندیت ۽ چیر ۽ بروتاں بہ بچکندیت۔ آلائق ۽ توصیف انت چیا کہ آئی ۽ نہ بوتگیں کتگ ۽ مدام ہما کنت کہ دگہ کس ۽ کت نہ کنت، بید ۽ یک کارے ۽ کہ سوچن ۽ ٹنگ ۽ نوک سنخیں کوانٹے گوازینت نہ کنت۔ بلکیں کت ۽ بہ کنت بلے پہ کرّنی ہے یکیں کار ۽ بہہ نہ کنت ۽ پہ اے کسانیں کار ۽ نہ کنگ ۽ آمیار بار نہ انت ہمیشہ بنی آدم اے گوہ ۽ مہ وارت ۽ دل ۽ شک میاریت کہ پرے کتگیناں کئی کار شر بوتگ ۽ اے ہم مہ گشیت کہ کئے خدا ۽ باہوٹ بوتگ کہ واجہ ہر پیم بیت تو اے کاراں بہ کن بلے چو کہ آدانا

انت ء نہ زانگ ء نکان ایوک ء داناء بہرء کپتنگ ہمیشہ آئی ء ہر داب براہیت۔

علم ء زانت ہما مارشت انت کہ چہ بنی آدم ء باطن ء جاہ جنت ء آئی ء ہستی ء نیستی ء مارشت ء بر جاداریت ء بازیں غم جتیں سال ء ماہانی دردانی مارگ ء رند علم ء زانت ء گرانیں بارے تجربہ ء بساط ء گوں بنی آدم ء گوں کپیت کہ ایشی ء را آوتی چک ء پسائندگاں دنت ء روت۔ ہزاراں سالانی بے نفیس زند ء بنی آدم ء چہ وتی پیریناں پنت زرتگ بلے حدابندہ نہ انت کہ چہ دانا آں پنت بزوریت۔ چیا کہ پنت ماں آپ ء مینتگیں ہما جو رانت کہ چو کچل ء تہل ء ترندانت کہ کسے ایر برت نہ کنت ، حدابہ بیت یا بندہ۔ دومی ایش کہ پنت ہما دنت کہ دل ءے دور کنت، وتی ءے بہ بیت۔ دگر ءے چے۔ کسے شر کنت شر، گندگ کنت شر۔

واجہیں ابلیس ء دل پُرکت ء گشت کہ او حد اوندائے منی کوٹیں سرانت ڈن ء انت گوں بندہ ء مہ پیڑا کہ پشومان بے۔ خدا ناتب بوت، مُرک ءے محینت ء گوشت ءے کہ عقل ء من وت پڑاں، تو دانائی ء گوہ ء چیا ورے؟ ہر کس ء دیست کہ اے بلائیں ابلیس ء راشیطان ء کتریں نام دیگ بوت۔ ”دراں ڈیہہ“ کنگ بوت۔ سُبکیں ء تڑ پلپلین دانک پرائی شاتک کنگ بوت انت۔ تاں روچ ء مروچی کم فہمیں حدادوست انگت واجہ ابلیس ء را پے ہما یلکین دانک ء پِٹ ء لعنت کنت۔ ہر کس چہ ترس ء ہچ گوشت نہ کنت چیا کہ زور ء سر ء راہ انت۔ بلے دل ء ہر کس زانت کہ ملامت کئے انت۔ چہ حد اوند ء بیم ء کس پِٹر ء چترے ہم کت نہ کنت، صلاح ء بنا ء تران ء کت نہ کنت چیا کہ حدانا سر پدے۔ وتی ء ابیدگہ کسسی گپ ء کہ سر پد نہ بیت ء آئی ء دیوان ء مزن مرّیں بلوچ نندوک نہ انت کہ کسی ریاء رواش مہ

گہیت ءِ حق ءِ حق بگوشنت - ہمیشا واجہ اواجہ ابلیس ءِ دل ءِ گہیتی نہ روت ءِ آہانی
بے سینتیں کش ءِ مانکش ہم مدام مانیت -

بلے حداءِ شیطان ءِ جاک ءِ بد بری ءِ سک دیر نہ گوست کہ خداوند ءِ شیطان
دویناں وتی دپ ءِ تام چشت انت کہ نوں پٹی آں پیم نہ بنت شیطان پہ حداءِ حداءِ
حدابندہ ءِ رواجاں بے براہ انت بلے بنی آدم انت کہ گوں پوراں ہم سرانت خداوند ءِ
پہ کسانیں پنتے ءِ واجہ ابلیس ءِ چوشیں بے شرف کنگ ءِ ہر کس ءِ گوش گپت - نوں
کئے انت کہ چوپڑھاہیں ابلیس ءِ دیمادر بنیت ءِ راستینے بہ کنت ءِ بگشیت کہ واجہ ہر
جی بوتگ، بوتگ، نوں بنی آدم ءِ پہ آرام ءِ دل بل، تو ایشی ءِ رالیسف ءِ کتب ءِ
رسینگ نوں سرءِ بہ کپ - بلے اگس دپ نہ اوشتے دل ءِ پڑ بہ کنت ہم، ہیج فاندہ
نیست - چیا کہ ہر جی چہ پشت ءِ کیت - انسان وتی شر ءِ گندگ ءِ وتی زندگیں
پساندگاں دنت ءِ روت ہمیشہ ہیج ہما کنت کہ آئی ءِ پیریناں کتگ - خداوند ءِ
پیریں نہ بوتگ ءِ نہ دیستگ کہ سر ءِ سوج اش بوکتیں ہمیشہ وت سر انت، ہما کنت
کہ آئی ءِ تب انت -

بندہ ءِ است ءِ نیست، شرمی، گندگی حداءِ بخشائگیں سوگات انت - صفت ءِ
شنا، پدگشی، دروگ، گوچلی ءِ کلپی بندہ ءِ چہمحد اوند ءِ زرتگ ءِ حداءِ بندہ ءِ چیا کہ
خداوند ءِ بندہ ءِ راوتی جند ءِ دروشم ءِ پیدا کتگ ءِ چہ وت ءِ ساہ ءِ مان کتگ - دوپاد ءِ
مات ءِ شرکن ءِ چار پاد ءِ پت ءِ - نوں حداءِ بندہ ہر دماں وتی ہے عیباں چیر دیگ ءِ
توجیل ءِ کنت - چوناہا ہر کس اشاں ہیجہ کاریت بلے آمدام چوہما پشی ءِ کہ شیر ءِ
چلپگ ءِ وہداں چماں مچ کنت ءِ دل ءِ گشیت کہ من ءِ کس گندگ ءِ نہ انت -

حد اوندے بندہ بے عیب انت چیا کہ مردہا انت کہ آہانی نام ۽ پہ بدی بہ گیپت - نہ حد ا
 وتی ایر جنگ ۽ منٹیت ۽ نہ بندہ - ہزاراں سالانی تاریخ ۽ ہر کسی ۽ کہ حد ۽ غیبت کتنگ
 حد ۽ آہانی پدگار کتنگ انت - اے کارے دست ۽ وت کتنگ یا وتی ہمالوڑی صفتیں
 بندہ ان ۽ کہ پہ گلاہ ۽ ستاہ ۽ چرپیں زبان ۽ واجہ بوتگ انت گپت کتنگ کہ آوان ۽
 بوکشت ۽ گار بہ کننت - پمیشہ بلوچ ۽ گشت صد کٹیت زبان ۽ صد ببادنت زبان ۽
 عاقلیں بلوچ مدام زبان ۽ باہوٹ انت -

حسین منصور ہلاج

حسین ایرانی آتش پرست ء بغداد ء جاہ منندیں منصور ہلاج ء بیچ ات۔
 منصور ء احداء گپت ء مسلمان بوت۔ ہمیشا آئی ء بیچ حسین مسلمان ات۔ حسین کہ
 آرسٹ ء بارست بوت گوشت ء من مزنیں راست گوشے آں چومبارک ء
 راست گوش ء۔ ”انالحق“ چیا کہ من چہ حداء جوڑ بوتگاں یا حداء من ء وتی دروشم ء اڈ
 داگ ہمیشا حدامن ء من حداء۔ بغداد ء عباسی بادشاہ ء چارت کہ انکرہ دروگوئیں
 ملاہانی رم ء یک سرمستیں راست گوشے سرء دردنت، چیلکے مان ء کت ء گٹو
 ء کت۔ حسین وتی پت ء مسلمان بوتگاں ء اووتی انالحقی ء بے سیتیں دیناں شت۔

۔ گرچہ منصورم کشد بردار آں سیمیں بدن

گر مر اپروائے سر باشد مسلمان نیستم

(حافظ)

ابتدا

گوشنت کہ اے جہان یک اناگت ء و تاوت جوڑ بوتگ یا قدرت ء فرمان ء کہ ”بو بو“ اڑ بوتگ یا حداء دل ء ارادہ ہے کتگ ء گوں ہے ارادہ ء اے تیوگیں زمین ء زمان جوڑ بیتگ انت ء ہما یکیں کترہ ء انچو کہ چم ء سری کوس گوں چیری ء مہ ڈگیت۔ پاکیں بائیبیل گوشیت کہ حداء اول بندات ء روشنی جوڑ کتگ ء دگہ پنج روج ء آئی ء زمین ء زمان، انس ء جنس، ماہ ء روج ء استار، درچک ء دار ء ہر شے کہ ہست جوڑ کتگ۔ پرے کار ء درستی مرد ء راشش روج یا شش دور یا دوران لگیبتگ۔ ہفتی دور یا روج ہما انت کہ آئی ء وتی ہے کار پدانی یا جوڑ ینگ ء عمل ء سرجم ء برجم بوتگ ء شادہ پہ آ رام ء دل ایمنی گواز ینگ۔ بائیبیل جہان ء جوڑ کنگ ء رندایشی ء کروجگ ء تباہ کنگ ء پدا جوڑ ینگ ء تران ء نہ کنت بلے ہندو آئی پاکیں کتاب پُرانا ء (Puranas) مان انت کہ اڈ کنگ ء رنداے جہان بازیں رنداں تباہ کنگ بوتگ یا تباہ بوتگ۔ بائیبیل گوشیت کہ جہان شش روج ء جوڑ بوتگ۔ مئے ملا ہانی سوچن یکیں دمان ء یکیں ”کن فیکون“ ء گٹ اتگ۔ بائیبیل ابتدا ء گپ ء جنت ء چہ نیستی ء ہستی ء تران ء کنت۔ آ گوشیت کہ خدا ء ابتدا گوں روشنی ء اوانتہا گوں بنی آدم ء جوڑ ینگ ء کتگ۔ اولی ء آخری روجانی نیام ء اے دگہ درستی شے اڈ دیگ بوتگ انت کہ مروچی زانگ، منگ ء گندگ بنت۔ چو کہ اے درستی کار پہ ارادہ بوتگ انت ہمیشا قدرت ء دگہ انچیں واہگے

یا ارادہ ہے اے زمین و زمان و تباہ کت کنت و چونکہ واہگ و ہد و پاس نیست پمیشا
 اگن آ ارادہ بہ کنت بزاں کہ ”کُلُّ مَنْ عَلِيهَا فَاِنْ“ بیت۔ (بلے اگن ”کُلُّ مَنْ
 عَلِيهَا فَاِنْ“ و باری بنیت گڈا ”و سبقتی وَجْهَ رَبِّكَ ذَوِ الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ“ و دؤر کیت و
 اگن حداء جند پشت بہ کپیت آ گڈا چون کنت؟ اے بلا ہیں کائنات و واجہ تہناتی و
 بلے کسی و چون پیم بوت کنت و بلے صفت و شنا کنوک و ہم آئی و وش نہ بیت۔ بلکیں
 نوکیں پند لے بہ سازیت یا گوں ہند و آں وتی قول و پیلو بہ کنت و یک رندے پدا
 زمین و زمان و ہر شے و جوڑ کنگ و کاراں دست گٹ بہ بیت۔ بلے آ و ہداں چوں
 بیت و چون نہ بیت، کئے وتی ایمان و بہ دنت۔؟

یونانی گوشنت کہ اے جہان مزنیں مدتے و بد انتظامی و ہراں بستى out
 of an state of chaos و رند پیدا بوتگ۔ ہند و گوشنت کہ اے زمین و
 زمان یک روچے اڑ نہ بوتگ انت۔ ایشانی جوڑینگ، سرجم کنگ و برجم دارگ و
 اربانی سال لگتگ انت بلے اڑ دیگ و دگہ اربانی سالان بعد باز رنداں تباہ بوتگ
 انت و پدا اڑ دیگ بوتگ انت۔ پاکیں رگ و داء مان انت کہ جہان و ساری نہ
 ہستی بوتگ و ناں نیستی "Then was not non existence nor
 existence" ناں تہاری ناں روشنائی، ناں آپ ناں گوات ناں، زمین
 ناں زمان، ناں مرگ ناں زیست۔ ہر نیمگا یک انچائیں ہو رکی، انچائیں نیستی
 یے تالان بوتگ۔ بلے یونانی و ہند و آنی یک فکرے ایش ہم است انت کہ حداء
 ہستیں چیزانی کمک و Pre existing material یا گوں آہانی گوں
 کپگ و دپ ورگ و جہان اڑ داتگ۔ مسلمانیں ملا آنی و ڈے پیش و لاطینی ملا آں
 ہم گوشنگ کہ اے زمین و زمان چہ ہج و یا چہ نیستی و جوڑ کنگ بوتگ۔ Out of

nothingness لاطینی مذہبی کو اس نیستیء ترانہء کثرت۔ ہر وڑیں نیستی بلے
اسرائیلی ملا گوشنت کہ ساریء چچ نہ بوتگ بلے حد بوتگ دگہ چچ ناں، ہر نیمگا
تہاری، ہر شے ہورک، خالیء نہ جوڑیتگیں (Formless and empty)
بوتگ۔ چہ نیستیء ہستی ٹہینگ بوتگ۔ پہ ہندو آں براہما پیدا کنوک انتء ہے
پیدا کنوک وت پیدا کنوک ء Brahman ء پیدا کتگ وتی وڑء۔ براہمن
Supreme reality انت۔ ہما کہ آئیء زمینء زمان دستء وت داشتگ
انتء آہانء پرشتء پروشء نیلیت۔ آئیء نہ کسے چارت کنت ناں دیست
کنتء ناں مارت کنت۔ آدائمء قائم انت، حد آئی حد انت۔ اگس ہورت
بچارے گوشیکاں ہندو وتی براہمن یا حداء راقدرت یا کائنات یا زمینء زمانء
ہم پلہ کنتء ہے رنگیں دروشے دنت ناں کہ یک ہستی یے یا سہدارےء۔
اسرائیلی پہ بنی آدمء گوشنت کہ حداء وتی دروشمء پیدا کتگ، آ ششمی روچ یادوریا
دورانء کہ ہر دورے لکھانء کروڑاں سالی مدتء گیش بوت کنت، لگ اتگ۔
دومی نیمگء ہندو آئی پاکیں کتابء اے تران کہ جوڑ کنگء کروجگء ہے
درمیانء عربانی سالانی فاصلہء مدت بلکیں رنگے ناں رنگےء فکری تبء میلء وت
ماں وتء دپ بورنت بلے مئے ”کن فیکونیں“ ملا اے جبرء نہ من انت۔ آہانی
دلء زمینء زمانء ساریء حالت یا رندء حالتےء فرقء پیرء سرء تران بلا ہیں
گنا ہے کہ سزائے دوزہء آپ نتوسیں جمبوریں آس انت۔

بلے اے جبر ہم دلء کیت کہ قدرت یا مئے حداء، عربانی اللہ، اسرائیلی آئی
یاوح Yahweh کینانی El یا فلسطینیانی Baal یا Anat میسپوٹینیانی
مردوک، اسیرینیانی اللہء ہندو آئی براہمنء پرچہ چوش کت یا پرچہ چوش کثرت؟

پرچہ مدام پہ کروج ۽ پتاء کاراں توجیل سازنت؟ (چرے حداہاں پیدا اک کنوک نہ
 انت کستریں حدا انت) پہ بغض ۽ کنتت، پہ مہر ۽ دوستی یا پہ مڑاہ یا بے مقصد ۽ ایشی
 ۽ تاں روج ۽ مرچی کسی سر پر نہ بیت ۽ ہمیش انت آئی ۽ یا آہانی حدائی ۽ مستریں مزن
 مردی ۽ توان۔ بلے اگس آہاں یا چمیشاں کیے ۽ اے زمین ۽ زمان، ہستی ۽ نیستی،
 روشنی ۽ تہاری درچک ۽ دار، ماہ ۽ استال ۽ بنی آدم کیلیں دمان ۽ یا شش روج یا
 شش تیوگیں دوران ۽ یا کجام وڑے ۽ کہ اڑداتگ انت باید انت کہ آہانی
 پروشگ ۽ زیان کنگ ۽ ہم آئی یا آہان ۽ ہمنچو و ہد بہ لگیٹ۔ دومی ایش کہ اگس
 کسے چیزے اڑدات کنت گڈا پروشت ۽ گار کت ۽ ہم کنت۔ بلے اگن چیزے ۽
 اڑدیگ بلا مقصد بہ بیت آئی ۽ زیان کنگ ۽ ہم مقصدے بوت نہ کنت۔ جوڑ کنوک
 ۽ زیان کنوک بزاں کہ سرء وت نہ انت۔ بلے ہما شے کہ وت اڑ گپتگ چوکہ
 حدا آ پمیشا نمیران انت کہ کس ۽ اڑ نہ داتگ، وت جوڑ بوتگ یا ہست انت۔ چیا
 کہ اگن کسے ۽ اڑ بوتیں ۽ زیان ۽ ہم کت کتگ ات۔ ملا اے جبر ۽ ہجر گشت نہ
 کنت کہ نیکی، بدی، دروگ، راست، نفرت، مہر حدا ۽ اڑ نہ داتگ انت بلے اگس
 ایش اڑدیگ بوتگ انت گڈالم ۽ نمیران بوت نہ کنت ۽ حقیقت ایش انت کہ
 اے وت ۽ وت اڑ بوتگ انت چیا کہ اے نمیران انت ہست انت کہ ہست
 انت۔ جہاں مانیت شتر ۽ نہ مانیت شتر۔

حُد اہانی چکاس

اسرائیل ۽ بادشاہ احب (874-853 BC) Phoenicians ۽
 آنی بادشاہ ۽ جنک بی بی Jezebel سانگ کت۔ فونینیسین آنی حدادگرے
 ات۔ آئی ۽ نام Baal ات ہمیشہ جزیبیل ۽ سبب ۽ بازیں اسرائیلی آں بال ۽
 منوگری ۽ شکرگزاری شروع کت۔ اے جبر اسرائیلی مُلا ۽ کواساں ۽ اسرائیلی آنی
 آوہد ۽ پیغمبر الی جاہ (Elijah) ۽ کہ عرب الیاس ۽ گوشت دوست نہ بوت۔
 آپرے جبر ۽ ہم نارضا انت کہ اسرائیلی بادشاہ ۽ زال ۽ حدادگرے ۽ اسرائیلی آنی
 بادشاہ ۽ مخلوق ۽ حدادگرے۔ ہے زمانگ ۽ مزنیں ڈگالے کپت۔ نوں آہاں ترات ۽
 نُرندت کہ ڈگال ۽ اے دگہ ویلانی مستریں سبب ایش انت کہ بادشاہ ۽ جن ۽ یہ
 وت ۽ دگہ حدایے داشتگ ہمیشہ اسرائیل ۽ حداسک نارضا انت۔ ملاہاں گوشت
 کہ اے بی بی جزیبیل ۽ حداء شومی انت کہ اسرائیلی چوار ۽ در بدر انت۔ بادشاہ ۽
 آئی ۽ زال ۽ گوشت کہ الی جاہ سکلیں مورمانٹ ۽ دروگ بندیں مردے۔ اے ہمیش
 انت کہ تڑیت ۽ مارا ڈوباریت ۽ جزیبیل ۽ حداء ہم ڈوباریت، آئی ۽ منوکاں بد ۽ رد
 کنت۔ ابید کُشگ ۽ گار کنگ ۽ ایشی ۽ دگہ ہچ راہ نیست۔ بادشاہ ۽ ابید یہ نایل
 مردے رواں دات کہ الی جاہ ہر جاگہ انت آئی ۽ بہ گیپت ۽ بیاریت۔ ابید یہ شب
 جاہ ۽ روچ جاہ بوت۔ الی جاہ ۽ درگیتک ۽ گوشت ۽ کہ بادشاہ ۽ آئی ۽ زال تئی

سرء سکت نہ وٹس انت۔ تئی کشگ ء چک ء پد نہ بنت۔ الی جاہ ء گوشت کہ من بادشاہ ء گورء و ت روان ء احوال دیاں۔ آ بادشاہ ء دربار ء حاضر بوت ء گوشت ءے کہ من پہ کس ء بدی نہ کتگ بلے حقیقں جبرائیش انت کہ اسرائیل ء حدایاوتح انت، بال نہ انت بلے تئی زال بی بی جزیبہ ء بال ایں حداء بندگی بنا کتگ ء صداں ملء ء عالم وتی گورا جاگہ داتگ۔ پرے جبرء یاوتح وٹس نہ انت۔ آئی ء گوشت اگس تو پرے جبرء شک دارے کہ بال مستر ء یاوتح کستر انت گڑا تو بال ء ملء ء منوگراں ء اے دگہ حدابانی ملءا ہاں کارل ء کوہ ء بلوٹائین، مرد ء بگاوت پیدا اور بیت۔ ہر کس چم ء وٹس بہ گندیت کہ فونینیسینی حدایاوتح ورترا انت یا منے یاوتح۔ چرے دوئیں حداباں ہر کس کہ طاقت ء کرامت ء گیش بوت حداہما انت۔ بادشاہ ء اے جبر من ات، جارے پر بنت۔ خلقت کوہ ء داماں ء مچ بوت۔

اے نیمگ ء الی جاہ ء آئی ء ملء کہ یاوتح ء منوک اتنت ء دومی نیمگ 450 ہما ملء ء عالم کہ بال ء پلہ مرز ء منوک اتنت۔ اے درست کارل ء کوہ ء مچ بوتنت۔ آزمانگ ء فلسطین ء اسرائیل ء دگ ء ہے دوئیں حدانا م اتنت۔ بال ء یاوتح۔ اسرائیلیاں گوشت کہ زور آ ورتریں حدایاوتح انت۔ فونینیسین آں گوشت کہ اصلیں حدابال انت ء اے بال ایں حداہنچو ترسناک انت کہ آچہ آ زمان ء انگر گورت کنت ء ہر چیز ء کہ دل ءے بلوٹیت سوچیت۔ اے مچی ء دیما الی جاہ ء گشتانکے دات ء وتی حداء راساٹات ء گوشت کہ اسرائیلیان ء نون دو دگ بوٹگ ء ضرورت نہ انت۔ آئی ء گوشت اسرائیلی گنوگ مہ بنت، دژ منانی بٹالاں ردمہ کپنت ء بزانت کہ واجہ یاوتح سکت طاقتور انت ء حدائی ء لائق انت ہم۔

الی جاہ ء پند لے سازت۔ آئی دو کارگیر آ ورت ء قربان جاہ ء بست۔

گوشت ءے اے دوئیں کاریگراں بوکُش ات ءے گوشتان ءے وند وند کن ات۔ یک کاریگرے ءے گوشت یک نیمگے کت۔ دار ءے یکجا کت ءے ہمے گوشتان ءے داراں اڑیت ءے درتک یا انچو کہ پہ گوشت پچگ ءے دار ءے ایر کننت۔ دومی گوک ءے گوشت ہمے رنگ تڑنست، ہم دارانی سر ءے جت بلے چون ءے کت کہ دارانی چیر ءے تنک تنک ءے دراجیں چّری یے بڑات ءے گوشت کہ ہمے چّری ءے تنھا ٹیل ءے کر پاس ءے مان کت۔ نوں آئی ءے بال ءے ملا ءے عالمان گوانک جت کہ ساری ءے بالیں حداء ملا ءے کتاب واناں وتی حداء توار پر بہ جنت، ہر کجا انت آئی ءے بیارنت اگن آوانی حداء چہ آ زمان ءے آ سے روک کت ءے اولی بنجل ءے دار بن دات ءے گوشت ءے سوتکنت بز ان کہ حقیں حدابال انت یاوتج نہ انت ءے اگاں آئی ءے اے کار کت نہ کت ءے یاوتج ءے اے کار کت بز ان اسر ایل ءے حدایاوتج انت ءے ہمے یاوتج انت کہ حدابانی دیوان ءے مستر ءے براہ انت۔

بال ءے 450 نیں ملا ہاں اے شرط من ات۔ درست یک رداوشات ءے دپ اش پچ لگوشت ءے وتی خدء راتوار پر جت کہ موقع ہمیش انت وتی طاقت ءے نشان بدے ءے اے داراں بن دے ءے گوشتاں بسوچ۔ ماراشات ءے دژ مناں ناشات کن۔ بلے صباہ ءے بگرتاں نیم روچ ءے بال ءے اے کار کت نہ کت۔ ناں آس ءے درنز دات ءے ناں دار ءے سوتکنت ناں گوشت ءے پتکنت۔ ملا ہاں مز نیں جوڑگ یے کت۔ مز نیں دم ءے دوتے کت، مز نیں فریاد ءے واہی کت بلے بال ءے گوشاں مورے ءے نہ وارت۔ آئی ءے ہچ ظاہری نہ کت۔ واجہ بال ءے ملا شمر مندہ ءے حیران بوتنت چیا کہ آہانی حدابگابوت۔ چد ءے پدالی جاہ ءے وتی یاوتج ءے راتوار پر جت کہ ہئے کن مروچی اگس تو ہچ کت نہ کت مئے دیم سیاہ بیت۔ اے دور ان ءے چہ دور ءے آئی ءے ملا یے ءے ہما پکی ءے ٹیلان ءے چیر ءے کانی آس گون دات۔ ”ہما دمان ءے آ سے چہ آ زمان ءے روک بوت“ ءے

ہے قربان جاہ ءے مانثانت ءے دار ءے بن دانتت۔ نون الی جاہ ءے کجا دار ءے۔
 اسرائیلی گل ءے بال بوتنت۔ الی جاہ ءے گوشت کہ بچارات اصل حد اکجام انت بال
 انت یا یوتح انت؟ چماروچ ءے اسرائیل ءے ہے کیئیں حد امن ات۔ الی جاہ ءے بال ءے
 450 نیں ملا دز گیر کنتت۔ آئی ءے گوشت اگن اے ملا کشگ ءے گارکنگ مہ
 بنت اے دگہ بازیں فتنہ پادکننت۔ آئی ءے آدرستیں عالم ءے قرآن وانانی گردن
 جت۔ چماروچ ءے یوتح ءے بال ءے حدائی ءے جاگہ گپت۔ اسرائیلی گل ءے شادان
 بوتنت کہ آہانی حد اگیش بوت ءے اے دگہ مخلوقانی حد ادر بازی بوتنت (پرے
 قصہ ءے آیاتاں پجارت بائیبیل, Kings, 18:25-40)

یہودی آئی واجہیں پیغمبر الی جاہ مزنیں کچھے ات۔ کس ءے نہ اشکگ کہ
 کسے چومڑوکیں پہلواناں بلاہیں بیمنائیں حد ہاں چکاسیت۔ الی جاہ ءے زانتگ ات
 کہ دو کہ مرطیت کیے گٹتیت کیے ببادنت۔ اگن بال ءے ملا چوالی جاہ ءے حیلہ بازے
 بوتیں ءے یوتح ءے بدل ءے بال ءے بہ کٹتیں، مروچی دورہائی بیگ ات۔ نہ یہودی اے
 حالت ءے منتنت ءے ناں مسلمان چیا کہ مسلمانانی حد اہم ہے اسرائیلی آئی حد انت
 بلے شربوت کہ یوتح ءے کٹ ات ءے مسلمان چہ کافر ءے رکت انت ءے کافر چہ مسلمانانی ءے
 عذاب ءے چٹت انت۔ اگن بال ءے بہ کٹتیں آدگراں بلکیں وتی ٹپر چہ آپ ءے بہ کشیتیں
 بلے ہندوستانی، پنجابی، ایرانی ءے افغانیں مسلمان مروچی پہ کافر بلے براہ انتت ءے
 عرب ”مکہ ءے مدینہ ءے خادم حرمین شریفیں“ ءے بدل ءے بغداد ءے یروشلم ءے زیارتانی پکالی ءے
 سوالی بوتگ انتت بلے دانائیں حد اچہ ہر کس ءے شرترزانت، پہ کس ءے بد ءے نیت۔
 بلے حد ایمان بہ دنت واجہ الی جاہ ءے کہ ہے پندل ءے سازات ءے حدائیں یوتح ءے کہ
 آئی ءے حدائیں بال ءے راپروش دات ءے بگاگت۔

ایران ۽ شاعریں فردوسی مرت ۽ شُت دل ۽ کہتی ۽ نہ شت کہ گوج
 واریں عرب واجہیں سائرس ۽ تحت ۽ تاج ۽ وارث بوتنت بلے فردوسی ۽ اے حبر نہ
 چارات کہ اے گوج واریں عربانی بود ۽ برکت نہ ات۔ بہ گلاہ آہانی اللہ نیں حداء
 یک نیمگے عربانی ترسنا کیں اللہ ۽ دومی نیمگ ۽ ایرانیانی اہورا مزدا، کجا اہورا مزدا
 کہ تیوگیں جہان ۽ پیدا اک کنوک انت بلے زریت پہوشی ۽ ایمنی ۽، چہ تہاری ۽ روشنی
 پیٹیت، غماں گوں گلاں رجیت، درد ۽ اندوہانی بدل ۽ شادمانی لوٹیت، جنگ، فتنہ ۽
 کوش ۽ بدل ۽ امن ۽ وشحالی لوٹیت ۽ کجا آ بلاہیں رب العالمین کہ آئی ۽ را
 میسپوٹیمین (Mesopotamian) ال، اسیرینیاں الل، ساری ۽ عرباں
 لات کہ آہاں اللہ ۽ پرشانیں لقب دات۔ آچہ اسرائیل ۽ یاوتج ۽ ہم زوراوترات۔ ہما
 ات عربانی پشت ۽ پناہ۔ ہمیشہ اہورا مزدائی کارے نہ ات۔ آئی ۽ ایرانیان ۽ چہ
 گوج واریں عرباں رکینت نہ کت ۽ ناں کہ مزن شانیں سائرس ۽ تاج ۽ تحت
 پھریزت کت۔ اہورا چو بال ۽ لغور بوت ۽ عربانی اللہ گیش بوت۔ بادشاہ احب ۽
 وہاں کارل ۽ کوہ دامن ۽ پندل ساز چرپ زبانیں الی جاہ ات، ایرانی شاہ یزدگرد ۽
 دُور ۽ قادسیہ ۽ حیلہ باز حسدی نیں بلوچیں کماندار میرسیاہ ویش یا میرشہہ سوارات۔

کورمیم

اگن انسان آدم زئی انت گڑا ابتداء ہر کس زانت بلے آئی ء عاقبت چچی
انت، ہست ء نیست ء اے جہان ء آ کجا اوشتوک انت، کس زانت۔ اے جہاں
اگن پہ گوچلی یا پہ کسدا ڈدیگ بوتگ بزانت کہ ابتداء یے ہست ء ہر ابتداء سر ء پہ
انتہاء جنت ء اگس جوڑ کنگ نہ بوتگ گڑا انتہاء نیست، ہست انت کہ ہست
انت ء وہدیکہ ہست انت گڑا ہے نمیر انیں ہستی ء مارشت انسان ء ہزاراں سالانی
اخلاقی ء فکری مزں مردی ء گرک ء ملک دنت۔ قرناتی سالانی پدنبودیں زند ء ء
زند ہم بنی آدم لپرزگ انت چیا کہ گوں آئی ء نازانتی ء قدیمی ویل یے گوں تڑا تگ
پمیشا زانت ء فہم ء حقیقتاں ء ہے حقیقتانی گمگاریں درداں آ ہچبر سگت نہ کنت
بلے حدابنی آدم ء رامدام ہنچو کورمیم کنات چیا کہ اگس آ ہر وہدے کہ زانت ء منزل
ء سر بوت ء مرت ء کہ آ کئے انت بزانت کعبیٰ پہ کوفیٰ کنت۔ آ چومستیں لیڑ ہاں
دروشاپ جنت ناں پہ وت مڑا ہے پشت گبجیت ء ناں پہ دگراں۔

ثوابی

بنی آدم ء را ثواب ء واہگاں پیتلگ۔ آئی ء زندمانی پہ تناب گوازیگی
 انت، سیری ء ازگاری ء واہگ دارانت۔ آجان دز اہی ء سلامتی ء ہدوک انت۔
 مزن مردی ء بہادری ء بٹاکاں جنت بلے پرے کاراں آئی ء را حد اوند، اللہ، یاوتح،
 رام ء بھگوان وش کنگی انت۔ آوش بنت اگس بنی آدم نیکو کار بہ بیت، ہما کار ء بہ کنت
 کہ ثواب بہ رسیت ہے ثواب پہ کش ء تورماں زندمانی ء ء چرائی ء رند پہ وشیں دائمی
 باندات ء کار دینت۔ ثواب نیکی انت ء نیکی ء توصیف ایش انت کہ ہما کار ء بہ کن کہ
 چرائی ء دگرے ء کار آسان بہ بیت۔ توگوں دگرے ء شتری کنے نیکی ئے، گندگی کنے
 بدی انت۔ بدی ء گناہ پانگ، نیکی ثواب انت۔ ہر کس یا ہر شے ء ساہدار کہ ثواب
 کٹ انت دائمی آرام ء آسودگی ء مزل ء سر بنت کہ آ بہشت انت، وشیانی جا گہہ
 انت، دائمی آرام ء ہندان۔

کسے کہ شمرہ داریں دز چکے ء ساہگ ء بہ نندیت ء بہ تڑہنیت یا دز چکے ء
 وشیں براں بہ وارت ء شادان بہ بیت، آ دز چک نیکی کٹیت، ثواب ئے رسیت۔
 تیجگ ء کوٹگ ء ول یا بادام، انگور، چکو، انار ء سزوپ، ہروش بریں دز چک ثواب
 کٹ انت۔ ہے وڑ ء گوک، لپس، اُشتر شیر دینت ہم ء گوشت دینت ہم، ثواب
 کٹ انت، بہشتی انت۔ آدگہ جناور کہ دومی ساہداراں ورا انت، آ گناہ ء بار انت،

جہندی انت۔ چیا کہ آبدی کن انت۔ آلوگ کہ دگہ لوکاں و رانت ہم گناہء گر
 انت، جہندی انت۔ ماہی جہندی انت چیا کہ مستریں ماہی کستریناں و رانت
 بلے بہشتی انت چیا کہ آہاں بنی آدم کُش انت ء و رانت۔ آہم ساہے دار انت، پل
 پٹت ء بد دعائی کن انت۔ آ کہ بے گناہء ”شہید“ بنت جا گہے اش جنّت انت۔
 بنی آدم چہ بے گناہانی حقاں ہچبر نہ چڈیت۔ چوشیں حق بخشگ نہ بیت۔
 ثواب وتی جا گہہء بلے گناہ چہ حد ء حساب ء در انت۔
 بہشت چو کہ پہ کنشت انت پمیشا چہ در چک ء داراں پُر بیت ء دوزہ بنی
 آدم، سہدار ء لوکانی جا گہہ بیت بلے بہ ماچے، بہ ترسیت گور کہ متاعے داریت۔

سُکنی مینی

میر مراد جہد گریں مردے ات۔ ادکت ء اودے کت، وتی بیچ ء نشار
 ءے لاپ دانت۔ مراد ء لوگ ء دپ ء لہتیں پس، یک مادگے ء یک اشترے ہم
 است ات۔ لاپ ء تنگ نہ ات، آئی ء وتی بیچ ء نشار سک دوست اتنت۔ چہ
 ہنگت ء ات وت کارے کت بلے آہان ء کار ء نہ گوشت ءے۔

سال ء ماہ گوشت انت۔ مراد کار کپت بوت۔ قدرت ء آئی ء حشک گلگ
 نے گوں کپت۔ تحت ء باہوٹ ات۔ مراد ء نشار اور کان ء مدام وتی مرد، رضائی ء
 دل چنڈت ء گوشت کہ وتی پت ء توجیل ء بہ کن کہ مئے سر ء بہ کپیت۔ وپنگ ء
 گلپت۔ ماراناں شپاں آرام ء ناروچاں تڑہگ۔

دیر نہ گوشت کہ رضائی ء بیچ یے بوت۔ میر مراد گل ء بال بوت۔ مدام وتی
 نشار ء راگوانک ءے جت کہ منی نماسگ ء بیار کہ من چاران ءے۔ اور کاں ء پترپش
 ء تہلی جواب دات ”ناکومنی ہے یلیں بیچ انت۔ ایشی ء حشک گلگے مہ دئے“۔ نشار ء
 چوشیں گپاں مراد ء دل جہلگ ء کپت بلے بیچ گوشت ءے نہ کت۔ یک روچے
 نشار لوگ ء درات۔ مراد پووشان ء پھ گوانزگ ء شت۔ وتی نماسگ ءے درکت،
 چارت ء دل ء داشت۔ نشار ء چم کپت انت پر۔ آدرک ء آ تک، وتی چک ءے
 چہ ناکو ء دستاں ژپت ء بیچ گپت ء مراد ء رادودستے دات۔ آئی ء پیریں ناکو کن منجو
 کپت۔ اور کان ء دپ بیچ لگوشت ”اے ڈبوسک نہ مریت ءے سر ء نہ کپیت۔ مئے

چکّ ۽ رابے بلا ہے نادراہی یے دنت“ بیگاہ ۽ رضائی لوگ ۽ آ تک، دیست ۽ جن نشنگ ۽ گریوگ ۽ انت۔ زال ۽ مرد ۽ راناں آپ دات ۽ ناں نان، دیم ۽ تہارات۔ شب ۽ جنیں ۽ مرد ۽ راجت ۽ دیماکت، گوشت ۽ تئی پت ۽ نادراہی مئے بیچ ۽ راہم بارت گوں، وت کہ روت حدائے بہ برات، زیک ۽ پیری بوشتیں بلے من زاناں مئے سر ۽ گارکنت۔ آئی ۽ رضائی ۽ راحال دات کہ مروچی من دمانے ٹگلنگ آں، تئی پت ۽ منی چک ۽ راجہ گوانزگ ۽ درکٹگ ۽ وتی کٹ ۽ نادینتگ۔ نوں اے بیماری مئے چک ۽ اگس مروچی ناں باندات گیپت۔ اورکان ۽ گوشت، او مردنوں من تئی لوگ ۽ نشت نہ کنناں، تئی تب انت، من ۽ زورے شر ۽ وتی کلوکی پت ۽ زورے شر۔ تراکچین انت۔

صباہ ۽ ماہلہ رضائی وتی پت ۽ گوراشت، سرون ۽ نشت ۽ گوشت ۽، ابا مروچی بیارویں کئے تڑ ۽ گردے کنیں تا کہ تئی پادبچ بہ بنت۔ زیادیں وپسگاں تئی پادانی ہائی بُرتگ۔ مرادحیران بوت کہ پرانی ۽ چوشیں وٹشیں واہگ؟ آئی ۽ جواب دات کہ من تڑگی نہاں، منی کونڈشتگ انت۔ بلے چک ۽ ستم کت کہ روگی انت۔ مراد ۽ وتی بیچ ۽ نیمگ ۽ پرنظری چارت۔ دیست ۽ کہ نشارہم نزیک ۽ اوشتاگ ۽ دلگوش ۽ ہمینگر انت۔ ابکہ ات بلے ہیچ ۽ نہ گوشت۔ دمانے ۽ رندسواس ۽ پاد ۽ کتنت، لٹ ۽ دست ۽ کت، چکلی یے جت ۽ پاد آ تک، تتران ۽ رہادگ بوت۔ لوگانی دیبی نیمگ ۽ کوہے ات۔ دیست ۽ بیچ ۽ دیم پما کوہ ۽ دات۔ پت ۽ کوہ ۽ نیمگ ۽ چارت۔ اجکہ بوت۔ آئی ۽ پاداں جواب دات۔ توار ۽ کت کہ چد ۽ دیم من ۽ پاد نہ برنت۔ بیچ ۽ پیری پت ۽ را کہ گوشت ۽ یلہ داتگ ات ۽ حشکیں پوستے ات، کوپگاں کت ۽ دیماپہ کوہ ۽ سرشماں دات۔ کوہ ۽ سربر ۽ کہ

سر بوتنت پت ۽ گوشت کہ رضائی ٲیـمب چی نیمگ ۽ انت۔ بیچ کلہے لپرزگ
بوت ۽ جسٹ ۽ گپت کہ ابا تو چون زانے کہ ٲیـمب آ نیمگ ۽ انت ۽ من ترا ہے
ٲیـمب ۽ چگل دیگ لوٹاں۔ پت ۽ ہا ہے کش ات ۽ گوں ارسی نیں چماں گوشت
۽، ہے کار ۽ کہ تو مروچی کنگائے، من پنجاہ سال ساری گوں وتی پت ۽ کتگ۔
مراد ۽ کتگ ٲیـمب ۽ نیمگ ۽ ٹال کت ۽ بیچ ۽ را نشان دات ”آ ہڈاں گندے،
آ منی پت ۽ سر ۽ کانپول انت“ مراد ۽ ہسکارت ۽ گریت۔ من ہم وتی پت ہے جاگہ
۽ چہ ہے کوہ ۽ سر ۽ دو دست دات ۽ ہے ٲیـمب ۽ چگل دات۔ مراد ۽ رضائی ۽ را
چارت ۽ گوشت نوں تو ہا کنگائے کہ من کتگ بلے کنی بینی۔

مچّ ۽ جن

مردے ۽ دگرے ۽ زال پھور پل ات ۽ اگده کت۔ زال ۽ وتی ساری ۽
 مردسک دوست ات ۽ آئی ۽ دل ۽ دو بهر گوں هما مرد ۽ ات۔ نوکیں مرد هم شک ات ۽
 مدام جنین ۽ رابد ۽ رد ۽ شگان ۽ پگان ۽ کت۔ جنین مدام سراپ ۽ ات که کجام روج
 به بیت که من ایشی ۽ راوتی جستان بکناں۔ یک روچه مرد ۽ جن مچ ۽ روپگ ۽ ملک ۽
 شنت۔ زال یک مچ ۽ یے ۽ سرا سر کپت ۽ مرد مچ ۽ بن ۽ ات۔ زال که مچ ۽ سرا
 رست، کوکار ۽ کت ۽ مرد ۽ را گوشت ۽ که اے چونیں جنینے که تی گو را نشنگ۔
 مرد ۽ جواب دات که تی سرگشتگ منی گو را کس نیست، من ایوکاں۔ زال ۽ چمان ۽
 پلپٹینت، جهل ۽ چارت ۽ پدا کوکار کت که تو دزوگ بنگ ۽ ۽ تی گو را جنینے
 نشنگ۔ من زاناں تی یار انت۔ مرد ۽ سوگند وارت که منی گو را کس نیست۔ زال ۽
 گوشت که اگس اے جبر نه انت گرا الم ۽ اے مچ ۽ جن ۽ یے مان انت۔ زال چه مچ ۽
 ایر آتک ۽ مرد ۽ را گوشت ۽ که نون تو سر کپ باریں هے جن گوں تو چون
 کنت۔ مرد سر کپت۔ مرد مچ ۽ لطان رست که چه مرد ۽ سر ۽ بن ۽ تور لگوشت ۽ بن ۽
 کپت ۽ مرد مچ ۽ سرا درنگ بوت۔ زال ۽ وتی ساری ۽ مرد سو که کتگ ات۔ آاتگ
 ات ۽ پچه ۽ چیرا پتگ ات۔ اشاره ۽ کت۔ آاتک ۽ مرد ۽ جن هم مجلس ۽ هم صحبت

بوتنت۔ مردء چہ مچء سرا دیست ء کوکار کت کہ توگوں کیا نشنگ ء
صحبتائے۔ زالء جواب دات کہ منی گؤرا کس نیست۔ من زاناں ترا ہم ہے
جنء گپتگ۔ مردء تور کپتگ ات۔ ایراتک ء نہ کت، مزنیں کوکارء سلی یے
کت ء۔ لاچار بوت ء چہ مچء سرا دور ء کت۔ مرد بن ء کپت ء مگین ء چہ جہہ
بنداں دراتک ء تاں زندگ ات تہت ء باہوٹ ات۔

جی بات نیستی

منی دل ء اگس پادارانے، جهان انے، قدرت انے، دگه ہر شے ناپادار
ء پوچ انے۔ گوش انے کہ ہستی سراپہ نیستی ء جنت۔ زندمانی ہستی ء بروردانے بلے پہ
نیستی ء زریت چیا کہ آسمرے ہمانیستی انے۔ پمیشاجی بات ہے نیستی کہ نیستی انے۔
زندمانی چو ہماشر قامت ء زریبائیں قہبگ ء انے کہ ہردمان ورنائے ء
سرے کونڈ ء انے، آئی ء سماریت ء ءوت ء پرانی ء شنک جنت بلے آئی ء نہ انے۔ آ
پوت انے، پہ دگر ء نہ انے۔ آئی ء وجود گوشے گوں نیستی ء ہم ذرا ہی انے۔

مولد ماتین خلیفہ

محمد امین، ہارون رشیدؑ رند خلیفہ (193-198 ہجری) بوت بلے چار سال
 ء پدائی ء جد مادریں برات مامون رشیدؑ محمد امین کشت ء وت خلیفہ بوت۔ یک
 روچے مامون رشید امین ء مات بی بی زبیدہ ء گوراشت۔ مامون ء گوشت کہ اماں،
 تئی لُنت سرگ ء انت بلکیں تو من ء بد دعا دیگائے کہ من تئی بچ کشتگ ء خلیفہ ء عہدہ
 کپتگ۔ بی بی زبیدہ ء درّ ائینت من ناں ترا بد دعا کنگا آں ء ناں من ء گوں تو گلگے
 است، منی لُنت سرگ ء انت کہ من ء یک دیریں واقعہ یے گیر آہگ ء انت
 ۔ مامون ء جست کت کہ آکجام انت؟ مات ء درّ ائینت کہ یک روچے من گوں تئی
 پت ء شطرنج ء گوازی ء اتاں۔ شرط ہمیش ات کہ ہر کس بازی ء کٹیٹ ہرچی
 بگوشتیت ببادیوک ہما کنت کہ کٹوک بوگوشتیت۔ تئی پت ء بازی کٹ ات ء
 گوشت ءے کہ منی شرط ہمیش انت کہ من وتی گداں در بہ کناں ء لوگ ء چپ ء چا گرد
 ء برہنگی ء بہ گرداں۔ من مزنیں فریادے کت ء گوشت کہ من تئی عزتاں، تو چوگونوک
 مہ بو، من ء نامحر مے پہ برہنگی ء بگندیت پہ توچے پشت کپیت۔ بلے آئی ء نہ من
 ات۔ من ہنچوکت کہ آئی ء گوشتگ ات۔ دومی بازی ء من آئی ء راکٹ ات۔ نوں
 منی باری ات۔ من گوشت کہ منی شرط ہمیش انت کہ تو بروسریت ء مولدانی کمپان ء ء

ہما مولد کہ بد صورت ترانت گوں ہمانی ء وپت ء و اب بہ کن۔ تی پت ء من ء سک باز
منّت کت ء طماہ ء لالچ ہم دات کہ من چوشیں کارے مہ پر ما بلے من نہ من ات۔ آئی
ء را پا داں نہ برت بلے من آئی ء را دست ء گپت ء ہما کمپان ء بُرت۔ من مرا جل نا میں
دار دستیں مولدے دیست کہ منی دل ء چہ درستاں بد شکل ترات۔ من گوشت کہ تو گوں
ہمیشی ء وپت ء و اب بہ کن۔ بی بی زبیدہ ء مامون ء نیمگ ء چارت ء گشت کہ تو ہما
مولد، مرا جل ء حقی میں نیچّے۔ (۱)

.....

۱۔ حیات الحیوان: علامہ محمد بن موسیٰ کمال الدین الدمیری: جلد اول: صفحہ 240

مُلا روباہءِ مُنصفی

روباہ ءِ تو لگے سکت سنگت اتنت۔ یکجاہ گشت ءِ شکار اشکت۔ یک
 روچے تو لگے ءِ روباہ ءِ را گوشت کہ بروں شیر ءِ سلام ءِ۔ روباہ اجگہ بوت، گوشت
 ءِ وتی قد ءِ گارمہ کن، مارا باید انت کہ ما کا ہکے بہ وریں ءِ را ہو ہکے بہ وریں۔ پہ
 شیر ءِ دیوان ءِ نندگ ءِ ناں تو شیرے بیئے ءِ ناں من۔ تو لگے ءِ درائینت کہ شیر ملک ءِ
 بادشاہ انت، روچے ناں روچے مارا ہم کارے کپیت۔ آئی ءِ گوشت کہ ما کہ شیر ءِ
 گورا روآ بہ کنیں آدگہ درستیں جانور مئے عزت ءِ کننت ءِ چہ ما ترسنت ہم۔ روباہ ءِ
 تو لگے ءِ راسر پدکت کہ بادشاہ شتر انت پہ وت ءِ اگن گندگ انت ہم پہ وت، چہ
 بادشاہ ءِ وت ءِ رادور دارگ درستاں شتر انت۔ تو لگے دل ءِ وش نہ بوت ءِ ایوک ءِ
 شیر ءِ جیز ءِ سر بوت۔ شیر ءِ تو لگے ءِ را بیا ءِ منندکت، چہ پشت کپتگیں دپیلیں شکار ءِ
 ٹکرے گوشت ءِ ہم دات۔ تو لگے ءِ لاپ ءِ سیر ءِ وارت ءِ واتر بوت، گوں روباہ ءِ
 قصہ ءِ کننت ءِ گوشت ءِ کہ تو گوں نیا ہگ ءِ ردکتگ۔ روباہ ءِ را حال ءِ
 دات کہ شیر رحم دلیں جانورے، آئی ءِ من ءِ عزت دات ءِ ورگ ہم دات۔ روباہ ءِ
 کندت ءِ گوشت کہ حاکم ءِ ناں وشئی ءِ بچار ءِ ناں نہ وشئی ءِ۔ حاکم حاکم انت۔

لہتیں روچے ءِ رند تو لگے ءِ روباہ ءِ را گوشت کہ مروچی مارا شکار دست نہ
 کپتگ، من شیر ءِ گورا روگ لوٹاں، گوں آئی ءِ حال ءِ احوال ہم کنناں ءِ اودا ورگ

ہم وراں۔ تو لگ ۽ روباہ ۽ راتر سینت کہ اگس تو مروچی ہم گوں من میائے گون، من شیر ۽ حال دیاں کہ تو آئی ۽ مزنی ۽ حاکمی ۽ نہ منئے۔ روباہ ۽ چارت کہ اے ناسر پدیں پوکڑا یے، اگس ایشی ۽ شیر ۽ راچوش گوشت، شیر نارضا بیت ۽ آئی ۽ ناراضی منی موت انت۔ روباہ ۽ درائنت کہ من مسکرا کتگ ۽ تئی دل چارتگ، من کدی گوشتگ کہ من شیر ۽ سماں نیاہاں گوں۔

روباہ ۽ تو لگ شیر ۽ دربار ۽ حاضر بوتنت۔ آئی ۽ سر ۽ سلامتی ۽ دعاش لوٹت۔
 روباہ ۽ شیر ۽ نیمگ ۽ چارت ۽ گوشت کہ تو منے بادشاہ ۽ تئی دریا دلی، تئی ملک مردی، تئی بہادری ۽ مزن مردی ۽ مثال دگہ جاگہ نگواہیت۔ حد تراوشال ۽ تئی ساہگ ۽ پہ ماسارت بہ کنت۔ شیروش بوت ۽ گوشت ۽ کہ تو ۽ ملاروباہ ۽ عقلمندی ۽ باروا من ساری ۽ ہم اشکتگ ۽ نوں من الم بوتان کہ تو شریں مردے ۽ شیر ۽ آہان ۽ نادینت، ورگ دات ۽ گوشت کہ چہ مروچی ۽ شامنی نزیکیں سنگت ات۔ باید نہ انت کہ شماچہ من دور بہ بنت۔ شما ۽ شب ۽ ہمدانی گورا اڑکن ات کہ بانداما ۽ شما چچی ۽ شکار کنیں۔

تو لگ ۽ پہ گل ۽ روباہ ۽ پہ لاچاری شب صہب کت۔ دومی روچ ۽ شیر، تو لگ ۽ روباہ شکار ۽ در کپنت۔ تو لگ ۽ روباہ ۽ شکار ماں تزینت انت ۽ شیر ۽ جت ۽ پروشتنت۔ ایشاں یک مزنیں جنگلی حرے، یک پسے ۽ یک کر گوشکے ۽ شکار کت۔ شکاران ۽ در چکے ۽ ساہگ ۽ آورت ۽ ایراش کتنت۔ شیر ۽ روباہ ۽ را گوشت کہ من لوٹاں کہ تو اے سینیں شکاراں بہر ۽ بانگ بہ کنتے۔ روباہ ۽ سر جہل کت ۽ پہ ادب گالی بوت کہ واجہ من اے گوہ ۽ وارت نہ کنان کہ تئی موجودگی ۽ من ایشاں بہر بہ

کناں۔ روباہ ء گوشت کہ منے پت ء پیرک تئی کاردار ء خدمت کار بوتگ انت، تئی
انصاف ء رعیت دوستی ہر جاگہ مشہور انت، ہرچی کننے وت بہ کن۔ شیر ء تولگ ء
نیمگ ء دیم ترینت ء گوشت ءے کہ من لوٹاں کہ تو ء تولگ ایشاں بہر بہ کنت۔ تولگ
گل بوت ء سنٹ ءے میک کت کہ شیر ء آئی ء راچوشیں مستری یے داتگ، گوشت
ءے کہ ہرچی تئی حکم بہ بیت۔ تولگ شکارانی چپ ء چاگرد ء گشت ء درائینت ءے کہ
واجہ چو کہ تو مسترے ہمیشا بہر اے رنگ ء انت کہ حرتئی انت۔ پس منی ء کر گوشگ
روباہ۔ شیر ء کہ اے اشکت، برانز گپت، تولگ ء رادودست یے دات، سر ء نشت ء
بلاہیں پولہے گوشت ءے چہ تولگ ء جان ء درکت ء گوشت ءے کہ ہمیش انت تئی
انصاف؟ تولگ ء راٹپاں کاری کتگ ات، کلونزگ ء ات۔ روباہ ء گول بے وسی ء
برگی دست بست ء اوشتات ء شیر ء را گوشت کہ وتی رعیت ء چوشیں ردی آنی
نخشگشاہانی شان انت، پراہاں عزتے۔ تولگ ء مزنیں گوہے وارنگ، چوشیں کپتہ
حبری ایشی ء عادت انت۔ تو اے رندا ایشی ء پہل بہ کن۔ روباہ ء گوشت من وت
اے تولگ ء ہما سبق ء دیاں کہ آوتی نماسگاں کلوہ بہ کنت، تو منی خاطر تولگ ء رایلہ
بدے۔ شیر ء تولگ ء رایلہ دات ء روباہ ء را گوشت کہ تو سو گہیں مردے ءے تئی جبر
من زرت بلے من لوٹاں کہ اے شکاراں تو بہر بہ کننے چیا کہ من نہ لوٹاں کہ کسے من ء
اے شگان ء بہ جنت کہ من گوں شماغا کتگ یا بہر ء بانگ ء انصاف نہ کتگ۔

روباہ ء گوشت کہ تئی حکم منی سروچمان انت بلے منی بہر ء بانگ بے ریاء
روانت، من انصاف کناں، توش بے شر ء ناراض بے شر ء منی بہر ء بانگ ایش
انت کہ حرتئی مروچلیں نیم روچ ء نان انت، پس تئی شپ ء شام انت ء منی دل ء شرت

ہمیش انت کہ کر گوشک ء من پتئی صباہ ء ارز بند ء ایر بہ کنناں۔ شیر سکت و ش بوت ء
 گوشت ء کہ تو شرّیں بہرے کتگ ء تئی انصاف ء من منّاں بلے شمئے بہر کج
 انت۔ روباہ کئے وار خطا بوت بلے وتی ڈیل ء وڑم دات ء گوشت ء کہ تو لگ
 گوں چشمیں کپتہ جبری ء حرا ہیں بہر ء اے نہ کرزیت کہ من آئی ء راجرے شکاراں
 ٹکرے ہم بدیاں۔ باقی پشت کپتگاں من، تو وت زانئے کہ پشت کپتگیں ہڈ کے ہم
 من ء پھ شپ ء روچ ء نان ء بس انت ء چوننا ہا لہتیں روچ انت کہ منی لا پ شرّ نہ انت
 ء من ورد باز کم کتگ۔ شیر ء جست کت کہ چوشیں شرّیں انصاف تو کجا ہیل کتگ۔
 روباہ ء درّائنت کہ واجہ ماچہ پت ء پیرکاں ملا ہیں مردیں، منے کار خیر خواہی ء دور
 اندیشی انت، ماچہ وتی پیریناں باز ہیل کپتگ بلے حقّیں جبرائش انت کہ مروچی
 گیں انصاف ء سبق من چہ تو لگ ء پرے حال ء رسگ ء کپتگ۔

پنڈوک

محمد القاهر باللہ بغدادی مسلمانانی خلیفہ ات۔ ایشی ء راگپت ء قیداش کت۔
اے مردچہ قید ء تنک بلے دیر نہ بوت کہ آئی ء وتی فوجیاں اے مرد ء راگپت ء آئی ء
چم اش در کتنت۔ اے مردتاں دیراں زندگ بوت ء بغدادی مسیتانی دپ ء صدا
ء کش ات ء پنڈت ء۔ گوشت ء بہ دیت پہ نام ء اللہ۔ من ء پچہ بیارت کہ
من بغدادی خلیفہ بوتگاں بلے من ء بے ریائیں و ہد ء گپتگ۔ بہ دیت من ء کہ من چہ
شدیکاں شدیک تراں، بہ دیت من ء کہ بے ثواب نہ بت۔

گنوک

بے وت ۽ بے سدھ گنوک انت۔ نشیوال ۽ بودلا گنوک۔ ہما کہ پُچّ پہ
جان ۽ نیلنت، گنوک انت۔ ہما کہ زاہ ۽ زکت کن انت ہم گنوک۔ آ کہ جگر انت ۽
روانت، جنگل ۽ گیا باناں گردانت، وتی آن انت، گوں ہچ ۽ گون نہ انت، کم جبر ۽
مردم بے زار، برے کند انت ۽ برے گز یونت ہم گنوک۔ باز جبر، مانجا، پوٹار،
بٹا کی ۽ وت گلاہ نیم گنوک۔

گوشت انت گنوک ہما انت کہ سراوش نہ انت۔ ہما انت کہ فہم ۽ زانت
اش مہ بیت۔ مارشت اش مہ بیت، شمر ۽ گندگ ۽ پرک ۽ پیرامہ زانت، وتی ۽
درآمد ۽ پچہ میار انت۔ ہے گنوکاں ابید آدگہ ہر کس وت ۽ سار گوشت۔ ڈڑ ۽ ڈنگ
سار انت، مالوار ۽ ظالم سار انت، کشوک سار انت۔ وار ۽ نیز گارانی پلوک سار انت
بلے ہما کہ چہ وت ۽ چہ دگراں بے زار انت، حد اش پہ مراد کنات۔

پت ۽ مچڪ

مير دلاور هلڪ ۽ ڪماش ات۔ نان ده ۽ ميار جل ۽ ات، عاجز بوت، تحت ۽ باهوٽ ات۔ دلاور ۽ دو جن ڪپتنگ ات۔ آئي ۽ چہ اولي زال ۽ کہ بير اڻ بوتگ ات، چار نيچ اتنت ۽ چہ دومي ورنائين جن ۽ سڙ نيچ اتنت۔ مير دلاور هفت نيچ ۽ پت ات۔ بلے سر ۽ پير ستاني کس ۽ آئي ۽ دپ ۽ جبروش نہ بوتنت۔ آ لوگ ۽ یک کنڊے ۽ ڪپتنگ ات ۽ زند ۽ روچاڻ گوازينگ ۽ ات۔ هلڪ ۽ دو ورنائين مرد، مير مدد ۽ مير سخني داد مدام بيگاباڻ آئي ۽ گوراشنتنت ۽ حال ۽ احوال اش کت۔ مير دلاوروش لسائين مردے ات۔ آئي ۽ گو سنگين دور ۽ باريگاني تراں کت۔

ايشاڻ مير دلاور ۽ کس مہ پرسی ۽ حال ديست، گون وت ۽ گوشت اش چوشين اولاد ۽ بے اولادي کہ سکي ۽ وهداڻ، عاجزي ۽ پيري ۽ وهداڻ وتي پيريں پت ۽ جسست مہ کننت۔ آ دلپروش بوتنت ۽ ديم اش پہ دورين ولايتاڻ دات۔ بلے گون يکے دومي ۽ قول اش کت کہ آ سانگ ۽ سور نہ کننت ۽ نيچ ۽ جنڪاڻي پت نہ بنت۔ چندے وهداڻ پد مير مدد ۽ مير سخني داد گسر ڪپتنت۔ يکے ۽ سر پہ سندھ ۽ يکے پہ هند ۽ ڪپت۔ 40 سال ۽ رند مير مدد چہ هند ۽ اتر بوت۔ پڻاڻ ۽ لوڻاڻ ماڻ سندھ ۽ سخني داد ۽ هلڪ ۽ سر بوت۔ ديست ۽ کہ سخني داد پير ۽ عاجزانت ۽ آئي ۽ گورا يک ورنايے نشنگ۔

دو نين سنگتاڻ نشت ۽ کو هين قصہ ۽ آيات آورنتنت۔ مير سخني داد ۽ گوشت

کہ من ۽ پھل کن کہ من وتی قول داشت نہ کت، سال ۽ ماہانی پڑ گے دراج ات،
 دل ۽ گوشتوں کیت انت باندا تے کہ من عاجز ۽ پیراں بلکیں چکے منی دست ۽ بہ
 گیپت ہمیشہ من عاروس کت۔ سخی داد ۽ وتی سنگت ۽ راحال دات کہ اے ورنہ کہ
 منی گورا نشتگ ات، اے منی پنج انت، منی زال اے پنج ۽ سمرادراہ نہ بوت ۽ پیراں
 بوت، من اے پنج ۽ راہ ماتنی ۽ پتی رودینتگ۔ پریشی ۽ رودینگ ۽ من بازیں
 شپاں بے واب ۽ بے آرام بوتگاں۔ آئی پہ گلاہگی گوشت کہ اے شریں چکے، منی
 سر ۽ دائل ۽ پاداوشتا تگ، منی جبر ۽ پنج برنا جبر نہ بیت، حداء من ۽ گنج ۽ داتگ۔ سخی
 داد ۽ کندت ۽ گوشت۔ میرمد تو زانے کہ اے پنج من چوں ودی کتگ؟ شپ ۽ میر
 سخی داد ۽ وتی دوست میرمد ۽ راحال دات ۽ گوشت کہ عاروس ۽ بازیں سالوں پدہم
 من ۽ اولاد نہ بوت۔ پہ ملا ۽ میاہ ۽ دم بُرت۔ منی شپانی واب دُرست نہ ات، گڈامن
 ۽ یک فقیرے ۽ سوج دات کہ چہ اے ہلک ۽ کمے گستا قبلہنی نیمگ ۽ جنگل ۽ یک
 مزن بُن ۽ بزسا ہگیں درچکے، اگس زمستانی شپ ۽ روچاں اے درچک ۽ چیر ۽ کسے
 ہفت شپ ۽ ہفت روچ ۽ بے ورد ۽ برد ۽ نہ ندیت ۽ دُعا بلوطیت، آئی ۽ دُعا گوں
 کپیت۔ گڈامن ہفت شپ ۽ ہفت روچ ہے درچک ۽ چیر ۽ نشتاں ۽ دُعا ۽ فریاد
 کت کہ حدامن ۽ پنج یے بہ دنت کہ سکلیانی گرانیں ساعتان منی کوپگ بہ بیت، اے
 پنج ہما دعاء برکت ۽ منی بوت۔ میرسخی داد ۽ گوشت بچاراے پنج ۽ نیک بختی ۽ کہ ایشی ۽
 پیدا اک بوٹگ ۽ سیمی روچ ۽ ہما فقیر منی واب ۽ آ تک ۽ گوشت ۽ کہ سخی داد بروہما
 درچک ۽ چیر ۽ کوڈال کن اودا ہمبے چہ زر ۽ مال ۽ پُرانت ۽ ایرانت۔ من شتاں ہما
 جاگہ پٹ ات، دیستوں کہ ہمب کہ چہ زر ۽ سہر ۽ پُرات، زرتوں۔

میر مدد لہتیں روچ آ سخی داد گورداشت پدا چرائی موکل گپت ء دیم پہ
 وتی راہ ء ر ہادگ بوت۔ آ جوڑان ات ء میر سخی داد نیک بختی ء شرطالعی ء سر ء فکر
 کنان ء شت۔ دومی نیمگ ء آئی ء میر دل اور ہم گیر آ تک بلے دل ء گوشت ء
 دست ء پنچیں لنکک ہم برابر نہ انت۔ آئی ء دل ء آ تک کہ حد اگن دنت ہنچیں
 نیکیں بیچ بہ دنت کہ میر سخی داد راد اتگ ء۔ میر مدد دل ء پشومان ات کہ آئی ء چیا
 سانگ ء سور نہ کت کہ اولادے بہوتین ء۔ میر مدد ہے خیال ء ہے غم ء گرٹیان
 ات کہ پاد ء برمشے اشکت ء۔ چک ء جت، دیست ء کہ سخی داد بیچ پاداں
 گران ء پیدا ک انت۔ آئی ء پادداشتنت۔ نزیک کہ بوت جست ء کت کہ
 ہاں تو پہ خیری منی رندائے۔ گوشت ء یک شپے من تئی ء وتی پت ء جبر ء حال
 گوشد اشنگ اتنت۔ منی پت ء یک درچکے ء نام گپتنگ ات۔ آ کجام درچک
 انت کہ منی پت آئی ء ساہگ ء نشنگ ء دعائے لوٹنگ۔ میر مدد ء درانیت کہ تئی
 پت ء یک سبز تاکیں ء بز ساہگیں کہیریں درچکے ء نام گپتنگ، بلے تئی کار حداء
 برکت ء تئی پت نیگ ء شرانت، تراپہ آ درچک ء چہ کارانت؟ توچی ء دعاء لوٹے؟
 ورناء گوشت چہ توجہر چیر نہ انت۔ من چہ اے پیر ء عاجزیں پت ء پہری آل، من
 ایشی ء بد ء سر ء دم برتگ، من رواں ہما درچک ء بن ء ننداں ء دعا لوٹاں کہ اے زوت
 بہ مریت ء منی سر ء بوچٹیت۔ میر مدد ء دپ بند شت، آئی ء رساں دزدکت آئی ء سخی
 داد ء ورنائیں بیچ ء نیمگ ء نہ چارت ء وتی گام ء تیز تر کتنت۔

قبر ۽ تڙيں حاڪ

راه گؤزى مردے ۽ ديسٽ كه قبرستان ۽ يڪ جنينے يڪ نوڪ باردا تگيں
 قبرے ۽ سرون ۽ نشنگ ۽ آئي ۽ گوات ڪنگ ۽ انت۔ مردے جُست ڪُت كه اے ڪئي
 قبرانت كه توے گوات ڪنگ ۽ ئے۔ جنين ۽ ۽ ۽ گريوگي چم يے گوشت كه اے مني حدا
 مرزي نئيں مردے قبر انت كه دوشي بيران بوگ۔ مردے وتي دل ۽ گوشت، بچار چونين
 وفاداريں زالے كه مرگ ۽ رند هم وتي مردے قبر ۽ سرون ۽ نشنگ ۽ گوات ۽ ڪنت۔
 مردے پدا جُست ڪُت كه توے قبر ۽ گوات چي ۽ ڪنگ ۽ ئے۔ زال ۽ جواب گردينت
 كه من ۽ مدام مني مردے گوشتگ ات كه تو من ۽ سڪ دوست بے ۽ اگن من چرائي ۽
 پيش ڪپتاں گڙا آ مني پشت ۽ هچر دگه جنين نہ گيپت۔ من هم گوں آئي ۽ هے قول
 ڪتگ ات كه من چرا تيارند دگه مردنگراں بلے مردے مني جبر هچ بر باور نہ بوت، مدام ۽
 تڙن ۽ گوشت كه مني قبر ۽ حاڪاني حشڪ بونگ ۽ ساري دگه مردنگر، ۽ من همنجو
 بازانت۔ زال ۽ گوشت كه دوشي مردے كه ساہ دات، من دل ۽ چارت كه ۽ چوشين
 ناباوريں مردے من وتي تيويگيں زند ۽ ۽ بے مردی چيا عذاب به ڪناں۔ من يڪي ۽ راهان
 ۽ بلے داتگ بلے من چه قبر ۽ حاڪاني حشڪ بونگ ۽ ساري هچ بردگه مردے نغراں۔

ہزگاریں نامرد

مردجان ء ہم وش نہ ات، جن ء مردی نہ ات بلے انگت تڑات ء جن ء
گپت بلے ہچ جنین ء گوں آئی ء دیراں اڈ نہ کت ء وتی سہن اش گپنت۔ یک
روچے تڑاں تڑاں ہے مرد یک ہلکے ء سر بوت ء جنین یے دیست ء۔ آشت ء
جنگ ء پت ء رامز نیں زر ء مالے من ات ء زال ء گپت۔ زال ء دیست کہ
مرد مردے نہ انت، آئی ء پوت ء یارے داشت۔ مرد شک بوت۔ ایشی ء چون کت
کہ وہدیکہ آچہ لوگ ء درشت، زال ء لوگ ء تہا کت ء دروازگ ء قبل
کت۔ زال ء قبل ء کلیتے اڑ دات، مرد کہ شت آئی ء یار آتک ء گوں زال ء ہم
صحت بوت۔ یک روچے مرد ء یارے پدیست انت ء شک بوت۔ گوں زال ء بد ء
بل ء کت۔ زال ء را گوشت ء کہ ترا یارے استنت۔ جنین ء نہ من ات۔ مرد ء
گوشت بروں قاضی ء گورا کہ ترا قرآن ء سوگند ء بہ دنت۔ دومی روچ ء زال ء مرد ء
دیم پہ قاضی ء دات۔ راہ ء زال ء ہنچو دم بُرت کہ پیدگ ء دیما شت نہ
بوت۔ دیست اش مردے ء حرے گوں انت ء پیداک انت۔ زال ء توار کت کہ او
واجہ حر کی، من سک دم برتگ، ٹکت نہ کناں، من ء وتی حر ء سوار نہ کنتے ء شہر ء سر نہ
کنتے کہ ترا ثوابے رسیت؟ زال ء مرد ء درائینت کہ اگس کراہ لوٹے ہم ترا دیاں بلے
منی زال ء حر ء سوار کن۔ مرد ء حر داشت ء زال ء سوار کت ء حر ء ہکل

ات۔ حرءِ سبٹ کت ء زال چہ حرءِ سہرا لگوشت ء کپت۔ حرءِ کی ء زال ء مرد ء زال ء را
 دستکال کت ء پدا حرءِ سوار کت ء قاضی ء گو را برت۔ قاضی ء مرد ء جبر گوشدا شتنت ،
 قرآن ء آورت ء ایر کت ء زال ء راجست کت کہ تو اے قرآن ء سو گند ء ورے کہ ترا
 چچ کس ء دست نہ جنگ؟ زال ء گوشت کہ من اے سو گند ء وراں کہ من ء منی مرد ء او
 اے حرءِ کی ء ابید گہ کس ء دست نہ جنگ۔ زال چٹ ات، حرءِ کی زال ء یارات۔

شہیدی

شہیدی نام پہ شہیداں پوچ بلے پہ زندگیناں نام ء ننگ انت
 چیا کہ ”زندگیں شکلیں جنگانی سوب“ ءوت ء رامدام دوردارنت بلے اگس کسے
 اے بوگوشیت کہ وش نہ انت جنگانی بدین بولی ء کئے وتی دوستیں مردماں رولیت،
 پراہاں چوشیں ”لغوری ء نامردی“ ء تیر کو چو پڑ آسیں لاری تو پکت ء آس گوارنت۔
 بی بگر ء جنگ ء پلہ مرزی نہ کت، شکانی بوت، گشتش:

تیر دوری ترا دیر نیادوں
 جُلے تئی سرا پیٹراؤں
 تیراں تئی سرا گوازیںوں
 نند ء گند کئی سوب بیت۔

پیش ء میر ء امیر، کماندار ء بادشاہ وت جنگاں گوں بوتگ انت ہمیشہ جنگ
 مسکرایے نہ بوتگ۔ ہر کس ء کہ پہ جنگ ء لانک بستگ آہاں وتی آخری کلوه ء حال ہم
 کتگ انت ء روہو آنی روج ء پد نہ کنزتگ انت چیا کہ لڈ وکیں جنی عہداں داشتگ
 انت بلے نوں حاکم، بادشاہ، کماندار دور نندنت ء جنگ ء حکم ء دینت ہمیشہ ناں شہیدی
 منزل ء سر بنت ء ناں مرگ ء۔ پراہاں جنگانی بدیں بولی بلے مانا انت، آمدام ہما
 شکلیں جنگانی سوب ء وداری بنت، ہما جنگ کہ دگراش بہ کنت۔ آوتی مُرتگیناں
 شہیدی ء لقب ء دینت ء آہانی مرگ ء ساڑاہنت۔ بلے اے حبر ء ہچبر نہ مارنت کہ پُل
 گدیں ء مرہاہ داریں شہیدانی پیریں پت ء مات یا برات ء گوہارانی دل ء چے گوزیت۔

شپ چر

پینغمبریں سلیمان ملک ء بادشاہ ات۔ زور اوریں مردے ات۔ ہر کس
 چرائی بیم ء گارات الا کہ اے مرد زال ء پنتان انت۔ جن ء پچ جبرے پر ترینت نہ
 کت۔ یک روچے زال ء گوشت کہ توئے بادشاہ پہ من مرگ ء پٹ ء ماڑی یے
 بہ بند۔ بادشاہ ء وتی دربار ء ہمے تران کت۔ وزیر ء گزیر، مرگ ء مور، انس ء جنس
 آئی ء دربار ء حاضر انت۔ بادشاہ ء گوشت کہ منی زال ء واہگ انت کہ من مرگی پٹ
 ء ماڑی یے بہ بنداں۔ بادشاہ ء جُست کت کہ شمعہ صلاہ چی انت؟ وزیر ء گزیراں
 چارت کہ بادشاہ بے شہہ انت، زال ء جبر ء چونانا جبر نہ بیت، اے پذنبودیں کار ء
 کنت کہ کنت، ماوت ء راچی ء دیم جت بہ کنیں۔ آہاں دپ یکے کت ء گوشت کہ
 سکیں شریں گپے۔ یکے ء گوشت کہ من اشکتگ کہ دومی بادشاہ ہم ہنچیں کارے
 کنگ لوٹیت۔ دیوان ء نندوکیں دگہ واجہے ء درائنت کہ اگس تو پیش بہ کپے ء
 چوشیں نہ بوتگیں کارے بہ کنئے تیوگیں جہان ء نامدار بے، آدگہ بادشاہ ء شہزادگ تئی
 دیماسر ء چست کت نہ کننت۔ شپ چر ہم دیوان ء نندوک ات۔ شپ چر ء چارت
 کہ چد ء ساری کہ اے دگہ مرگ وتی پٹاں بہ گونج انت ء بہ دینت، آئی ء بادشاہ ء ر
 گوشت کہ پہ چوشیں شریں کار ء اول سراں من وتی پٹاں دیاں۔ آہامان ء چہ
 دیوان ء پادا تک، وتی پٹ ء روسینت ء دانت۔

ہے دوران بادشاہ دیم گوں وتی زانتکاریں طیبیبیں میرد جگ ادات
 آئی راجست کت۔ دجگ درا نینت کہ ملک بادشاہ ہر حکم منے سرے
 چمان انت بلے پہ چوشیں پد نہ بودیں کارے کس ترانا ساڑا نیت بلکیں تراہر کس
 کلاگ بندیت ہیر و کنت، اے شریں گپے نہ انت۔ میرد جگ گوشت کہ اے
 مز نیں عیبے کہ چوشیں بلا ہیں بادشاہے کہ چوتی زال پنتاں بہ بیت۔ مروچی تئی زال
 پٹ کلات لوٹیت باندا تیں روچ دگہ پینگے جنت، دگہ روچے دگہ پندلے
 سازیت۔ من دجگ اے کارے شریں کارے زاناں۔ باقی تو ملک بادشاہے تئی
 دل ہرچی کیت، بہ کن۔ تئی مہ کن کنوک کئے انت؟ بادشاہے تاں دیراں فکر کت
 ارادہ بدل کت۔ بلے بے چارگیں شپ چر روچے مروچی بے پٹ انت، آبر ہنگ
 انت کس وتی دیم پیش داشت نہ کنت، آئی تڑے گرد شپ ہہاری انت۔

وہدہا انت کہ مردم ئے مان انت

ابراہیم بن مہدی ہارون رشیدؑ برات ات ء مس ایران ء ”رے“ (خراسان
 ء علاقہ ء گورنرات۔ ہارون رشیدؑ رند آئی ء بیچ مامون رشید (749-797) خلیفہ
 بوت۔ ابراہیم بن مہدی ء بغاوت (780-782) کت ء وتی خلیفہ ہی ء جارجت۔
 یک سالے ء 11 ماہ ء جنگ ء رند مامون ء لشکر ء ابراہیم ء لشکر پروش دات ء ابراہیم
 دست گیر کنگ ء خلیفہ ء را پیش کنگ بوت۔ مامون رشیدؑ چہ وتی نا کو ابراہیم ء آئی ء
 بغاوت ء جنگ ء احوال گپت ء جُست ء کت کہ اے دوران ء کُجام چوشیں واقعہ آئی
 ء سرا گوستگ انت کہ آ بے حیاں کنگ نہ بنت۔ ابراہیم ء گوشت اے دوران سے
 ہنچیں واقعہ منی دیما آ تلگ انت کہ من تاں زندگاں آ ہاں فراموش کت نہ کناں۔

آئی ء گوشت وہدیکہ منی لشکر ء پروش وارت، من تہران ء دمک ماں دمک
 اتاں ء تئی لشکر منی رند ء ات۔ من لوگے ء پترتاں۔ لوگ واجہ حجّامے ات۔ من ء پچہ
 ء آ ورت۔ من ء پناہ ء دات۔ پ من وشیں ورگ ء جوڑ کت۔ من ء لوگ ء
 ٹپیٹت ء ء بازار ء شت ء شہر ء حال ء آ ورت۔ سجنیں شپ ء منی سرا سا ہیل
 ات۔ حجّام ء گوشت من زاناں تئی سر ء قیمت یک لکھ درہم انت۔ اے مزنیں
 زرے، من ہم زاناں کہ تو نونوں اے ملک ء حاکم نہ بے کہ من چہ تو دلما نگ بہ بباں۔
 گوشت ء من چوشیں ناسر پدے ہم نہاں کہ مزاناں کہ اگن خلفیہ سئی بہ بیت کہ من
 ترا پناہ داتگ، منی گردن ء جنت بلے تو منے ملک ء حاکم بوتگے، مروچی ترا سکی ء

کپتگ ء تو منی باہوٹ ے، دل ء جم کن، منی سرگوں تو بستگ۔ من لہتیں
 روچاں اے مرد ء لوگ ء نشتاں، تئی لشکر ء را ایمن کت ء یک روچے حجام ء را
 گوشت کہ من روگ لوٹاں۔ آئی ء گوشت ڈن ء حالت شر نہ انت، تو لہتیں روچ
 انگت ہمد ء ڈ بہ کن۔ من حجام ء گپ نہ زرت، آئی ء را حال نہ دات ء یک روچے
 لوگ ء در اٹکاں کہ وتی پشت کپتگیں لشکر ء حال ء گراں۔ دور نہ شتاں کہ دیست کہ
 یک پہلے ء سر ء تئی لشکر ء راہ بستگ۔ من ء ہنچیں جبہ یے گورا ات کہ منی دیم کلہے
 ڈن ء ات بلے ہنچو کہ من نزیک بوتان، من ء منی فوج ء یک ہنچیں افسرے ء کہ من
 آئی ء را ہمدام عزت داتگ ات، زر ء مال داتگ ات، ترقی ء عہدہ داتگ ات،
 نوں تئی لشکر ء کماندارے ات، من ء پچہ ءے آورت۔ من دل ء گوشت کہ اے منی
 وتی انت۔ اگس پہ من جنگ ءے نہ کتگ بلے من ء تئی لشکر ء دست ء نہ دنت۔ بلے
 گوں آئی ء منی پچہ آرگ ء آئی ء کوکار کت ء سپاہیان ء گوانک جت کہ ہمیش
 انت ابراہیم، بگرت ءے کہ یاغی انت ء تیمچہ ءے کت پہ منی گرگ ء کہ من آئی ء را
 دو دست دات کہ چہ پھل ء آ دست دیم پہ شکون کپت۔ من ہم ترا نجاناں ء بست۔
 سپاہی منی رند ء من پہ تگ۔ کہے دور ء من چم ء دوچم کت ء لوگے ء پترتاں۔ لوگ ء
 مردیں آدم نیست ات۔ لوگ بانک ء من ء یک بانے ء نادینت، من ء دل بڈی
 ءے دات ء گوشت ءے کہ من زاناں تو کئے ے بلے تو منی پناہائے۔ خاطر اجم کن۔
 دمانے ء رند من اشکت کہ مزنیں چست ء ایرے بونگ ء انت۔ مردے ہے لوگ
 ء آ ورتش کہ سر ءے پُرتنگ ات، خون ء خون رتیج ات۔ ڈاکٹر ء طبیب ات۔ دوا ء
 درمان ات۔ لشکری آئی ہم رو ء آت۔ دومی روچ ء ہما ذال آتک، من ء گوشت
 ءے اے کہ ٹپئی انت، اے منی جو دانت ء ہما افسر انت کہ تو دو دست داتگ ء سر ءے

تُرک اتگ۔ سک پٹی انت بلے مرگی نہ انت۔ طیب ء گوشتگ کہ نوں اے دمان
یا آ دمان ء ہوش ء کیت۔ وہد یکہ ہوش ء بہ نیت ترا بہ گندیت یاشک بہ بیت، ترا
کُشیت یا لشکر ء دست ء دنت بلے تو منی باہوٹ ءے، چوشیں کارے گوں تو بہ بیت
من نہ منئاں۔ زال ء منی نیمگ ء چارت ء گوشت کہ من ء باید نہ انت کہ بوگوشاں بلے
منی صلاح ایش انت کہ تو ہمے شپ ء در بیائے ء بہ روئے۔ شپ کہ بوت جنین ء
من ء چہ لوگ ء پستی دروازگ ء راہ دات۔

من سرجنان اتاں کہ منی سردگہ یک لوگے ء کپت۔ دیستوں پیریں
زالے نندوک انت۔ پچہ آ ورتوں کہ چہ منی حرم ء مولداں کیے ات۔ مولد ء کہ من ء
دیست گوشے چمان ءے دوروک ماں بوت۔ پہ من ندریگ بوت۔ منی سر ء سلامتی
ء دُعائے لوٹ ء گوشت ءے کہ تو دل ء جم کن کہ من تئی نمک وارتگ، من ء مروچی
حداء ہے موقع داتگ کہ تئی خدمت ء بہ کناں، ترا چہ اے گزء بہ رگیناں ء تئی نان ء
حق ء ادا بہ کناں۔ من ایمن بوتوں ء دل ء گوشتوں کہ لہتیں روچ آرام ء ادا ء کناں،
حالت کہ شر بہ بنت درکایاں ء رواں۔ ہے شپ ء من وشیں والے کت۔ صباہ ء
گنداں مولد ء تئی لشکر ء بازیں سپاہی گوں افسرے ء گوں انت ء پیدا ک انت۔
نژیک کہ بوت منی نیمگ ء دست ءے ٹال کت ء گوشت ءے، ہمیش انت ابراہیم
خدا ء خدا ء دوا کشگ انت۔ مولد ء کماندار ء راسوگہ کت کہ بچارت خلیفہ ء قول ء
یات کن ات ء منی لکھیں درہم من ء سرجمی ء بہ رسنت۔ (۱)

(۱): عربی زبان ء نوشتہ کتگیں محمد بن عمر واقدی ء کتاب: تاریخ واقدی

تاسے آپ ءوفا

مامون رشید (749-797) ء پولیس ء سروک ء کماندار عباس کہ دربار ء حاضر بوت، دیست ءے یک مردے کہ دست ء پادے گوں سانکلاں بستگ انت، نندوک انت۔ خلیفہ ء مرد ء نیمگ ء چارت ء عباس ء را گوشت کہ اے دمشق ء مردے کہ ایشی ء منی خلاف ء بغاوت گتگ۔ آئی ء حکم کت کہ من لوٹاں کہ اے مرد ء راتو ء عباس وتی نگرانی ء ذمہ داری ء اے شپ ء گوں وت ء بدارے۔ صباہ ء اے مرد ء را دربار ء حاضر بہ کن کہ ایشی ء را پاپا ہودیگی انت۔ عباس ء مرد ء را گپت ء بندی خانہ ء بدل ء وتی لوگ ء برت چیا کہ مرد ء حفاظت ء دربار ء آرگ ء ذمہ داری آئی ء سمرات۔

دومی صباہ ء مہلا عباس شاہی محل ء سر بوت ء دربان ء را گوشت ءے کہ خلیفہ ء پے دیوان جاہ ء آہگ ء ساری من گوں خلیفہ ء ملاقات لوٹاں۔ دربان ء خلیفہ ء را حال دات۔ خلیفہ ء دل ء جت کہ اے و ہداں کجام کار گندگ بوتگ کہ پولیس ء کماندار آئی ء را ایوک ء گندگ لوٹیت۔ عباس آتک، خلیفہ ء دیست کہ عباس ایوک ء پیدا کت انت ء قیدی ءے ہم گون نہ انت۔ بادشاہ ء مرت کہ گپے است۔ جست ءے کت کہ ہما قیدی کج انت کہ مروچی آئی ء را پاپا ہودیگی انت۔ پے پیر زگی عباس ء جواب دات کہ قیدی ء قصہ سک دراج انت ء من پے مقصد ء تی حذمت ء اتکگاں ء منی دست بندی ایش انت کہ تو منی جبراں سرجمی ء گوش بدار ء فیصلہ یے بہ کن۔

عباسؑ خلیفہؑ را حال دات کہ من و ہدیکہ دمشقؑ والیؑ مکک کار اتاں،
 شہرہ ڈاہؑ شورات۔ دیستوں کہ مخلوقؑ منی دفترؑ لوگ چپؑ چاگردگنت۔ آہاں
 منؑ کشگ لوٹت۔ من ڈنؑ در اتک نہ کت، بے وس اتاں بلے ہنچیں دمانے
 اتک کہ مردم تنک بوتنت، من چہ وتی لوگؑ در کپتاںؑ پادؑ پیادگ تنکاں۔
 مخلوق منی رندؑ ات۔ من چمؑ دوچم کت یک لوگےؑ پترتاں۔ دیستوں کہ مردے
 لوگؑ پیش گاہؑ نندوک انت، آئیؑ زال ہم نندوک انت۔ من گوشت کہ واجہ
 منؑ ساہؑ زرتگ۔ مخلوق منی رندؑ انت، من تئی باہوٹاں۔ مردؑ زالؑ نیمگؑ
 چارت۔ زالؑ منؑ زرتؑ وتی واب جاہؑ بُرت۔ ہے دمانؑ مخلوق ہم سر
 بوتنت۔ ہے لشکری آئی کماش گوں لہتیں مردماں لوگؑ پترتنتؑ لوگ واجہؑ را
 پرست اش کہ دمانےؑ ساری یک مردے تچانؑ چمد اگوستگ، ماراشک
 انت کہ اے مردتئی لوگؑ پترتگ، اے مردؑ منے دستؑ بدے۔ لوگ واجہؑ
 در اینت کہ منی لوگؑ چوشیں مردے نیا تلگ بلے اگس شمارا باور نہ بیت، شماوت
 بچارت۔ چراہاں لہتیں مردمؑ گسانی پٹگ بنا کت۔ ہما بانؑ کہ من اتاں ہمائیؑ
 دپؑ ہم سر بوتنت۔ زال کہ گوں من نندوک ات، در اتک، زہمؑ کش اتؑ
 آہاںؑ توارے پر جت کہ شمارا حجؑ نہ کنت شما یک جنینےؑ واب جاہؑ پترگ
 لوٹت۔ شماوت ماتؑ گوہار نہ دارت چوں؟ زال ہے بانؑ دروازگؑ دپؑ
 اوشتات، دپؑ پیچ لگوشتؑ گوشتؑ ”منی واب جاہؑ پترگ منی بے عزتی
 انت کہ من ایشیؑ نہ مناں“۔ زالؑ زہم چہ کابؑ در کتؑ تیمیچہ کتؑ توارے پر
 جت کہ بیات نوں منؑ شمان۔ آمردم بگا تڑت انتؑ گوشت اش کہ ماراشک

بوٹگ کہ ہما مردم ء کہ مارند ء ان، شمشے لوگ ء پترتگ، بلے تو مارا پہل بہ کن ما پہ
 نزا نیکاری شمار از حمت داتگ۔ گوں اے گپ ء مردم و اتر بوتنت۔

من باز روچاں ہے مرد ء لوگ ء اڈ کت۔ من ء مرد ء ناں دات، پناہ
 دات، عزت دات بلے روچے پہ روزگارے من ء جُست ء نہ کت کہ تو کئے ء؟
 چہ کُجام ٹک ء ء؟ پرچہ مخلوق تئی گٹ ء حوناں انت ء ناں چہ من منی نام ء جُست
 کت۔ باز روچاں رند من چارت کہ حالات بلکیں شتر انت، من مرد ء را گوشت کہ
 من روگ لوٹاں۔ مرد ء منی نیمگ ء چارت ء سر ء سُرینت۔ دیر نہ بوت دیستوں
 کہ پنچ شریں اسپ آرگ بوتنت۔ زین ء سنج کنگ بوتنت۔ دیستوں پنچ حر
 آرگ بوت آہاں ء تو شگ ء تمنا ء تحفہ ء سوغات لڈگ بوت۔ کمے دیراں رند
 دیستوں لہتیں سلاہ بندیں غلام ہم حاضر بوتنت۔ شپ ء اول پاس ء مرد ء یک اسپے ء
 واگ منی دست ء دانت ء گوشت ء منی اے چار سلاہ بندیں غلام پہ تئی حفاظت ء
 گون تو گون بنت، ہر جا گہے روگ لوٹے ترا سر کننت۔ مرد ء من ء زہے ء کاٹارے
 ہم دات۔ روگ ء ساری مرد ء آئی ء زال ء من ء گوشت کہ اگس نندے خاطر اجم
 کن، بہ نند ء اگس روئے منی مردم ترا پہ سلامتی تئی منزل ء سر کننت۔ آہاں گوشت کہ
 اگن تو مئے مہمانداری ء کئی یے دیستگ، مارا بہ بخش۔ منی دپ بند شت۔ بید ء مننت
 واری ء احسان مندی ء شلوکیں ارساں منی گورا چوشیں لوز نیست ات کہ من آئی ء
 مننت گپت بوکتیں۔ آئی ء مرد ماں من ء بغداد ء سر کت۔

عباس ء گوشت کہ اے دوران ء چوشیں روچ یا شپ نیست ات کہ من
 چہ آ مرد ء نیکی آں شموشکار اتاں۔ بازیں شپ من پہ بے وابی گوازیںنگ انت۔ من

مدام ہے واہگ داشتگ کہ من آئی ء بہ گنداں ء کدی بہ بیت کہ آئی ء نیکی آئی دیما
در بیاہاں۔

عباسؑ ء خلیفہ ء نیمگ ء چارت ء گوشت کہ تئی زیکیں قیدی ہما مردات کہ
من ء چہ موت ء دپ ء رکینت ءے نوں، تو بو گوش کہ من گوں آئی ء چے بوکتیں۔
عباسؑ پہ خلیفہ ء جواب ء مہتل نہ بوت ء گوشت ءے کہ من اے مرد ء راٹکی ء تو شگ
کتگ ء دوشی نیں شپ ء یلہ داتگ۔ خلیفہ جہہ سر ت بلے ہچ ءے نہ گوشت۔ عباسؑ
ء گوشت کہ اے مرد ء گوشتگ کہ من نہ رواں تا نکہ من تو ء عباسؑ ء حال ء نگر اں کہ
خلیفہ گوں تو چون کنت۔ آئی ء گوشتگ کہ من یک منز لے ء رند داراں ء تئی حال ء
گراں۔ عباسؑ ء گوشت کہ مرد تئی وہدی دور نہ انت بلے من نہ لوٹاں کہ اے مرد ء پہ
کشگ ء تئی دست ء بہ دیاں چیا کہ مردم ء ڈگال ء چوشیں پُر مڑائیں، بہادریں ء
میارجلیں مرد لائق ء کشگ نہ انت۔ عباسؑ ء گوشت کہ اگن ترا پہ کشگ ء اے مرد
لوٹیت گڑ امنی واہگ انت کہ تو آئی ء جا گہا منی گردن ء بجن ءے۔ (۱)

.....
۱۔ عربی ء نوشتہ کتگیں محمد دیا ب ء کتاب: اعلام الناس لما وقع للرامکنہ مع بنی العباس

پڑھنا گیس بندانی چالک کنوک

خلیفہ سلیمان بن عبدالملک (714-717) ءِ دُوراءِ بحرین ءِ خزیمہ بن بشر نان دہ ءِ مطاہ داریں مردے ات۔ آئی ءِ دیوان ءِ مراگاہ مدام گول میر ءِ امیران ات۔ و ہد ءِ گپت، مردوار ءِ بڑگ بوت۔ میری نام ءِ شُت ءِ گار بوت۔ خزیمہ لوگ ءِ درنیا تک۔ عکرمہ فیاض بحرین ءِ (715-716) والی ات۔ (بحرین ءِ ولایت ءِ ارمینیا ءِ آذربائیجان ءِ علاقہ ہم ہوار انتت) یک روچے والی ءِ دیوان ءِ خزیمہ بن بشر ءِ ذکر بوت ءِ میر ءِ امیران یکے دومی ءِ راجست کُت کہ دیرانت خزیمہ بن بشر گندگ نہ بیت۔ درباریاں گوشت کہ خزیمہ، آپیشی مرد نہ انت، نول وارانٹ ءِ ہنچیں روچے کئیت کہ شپ ءِ شام ءِ ہم نیست۔ ہمیشہ آچہ لوگ ءِ درنیت۔

یک تہار ماہیں شپے یک اسپ سوارے ءِ کہ دپونکہ ءِ جنوک ات، خزیمہ بن بشر ءِ لوگ ءِ دروازگ ءِ جت۔ خزیمہ کہ چہ لوگ ءِ دراتک، آئی ءِ چچ جبر ءِ حال نہ کُت ءِ یک لوتے کہ زر ءِ پُرات، آئی ءِ دست ءِ دات۔ خزیمہ ءِ جُست کُت کہ تو کئے ءِ اے زر اں من ءِ پرچہ دیگ ءِ ءے۔ مرد ءِ جواب نہ دات۔ خزیمہ ءِ توار کت ءِ گوشت کہ تو ہر کسے ءے تاں و ہدیکہ وتی نام ءِ نہ گوشے من تئی اے لوت ءِ نہ زُوراں۔ تئی داتگیں اے زر بل ءِ کہ ہدا کپتگ انت۔ گول اے جبر ءِ آئی ءِ زرانی لوت چگل دات۔ اسپ سوار کے مہتل بوت ءِ جواب ءِ دات کہ منی

نام انت ”جابر عشوات الکرام“ گوں اے تران آئی ء اسپ ء را کڑی کت ء شپ
 ء تہاری ء اندیم ء گار بوت۔ اے نام ء ماناات ”باعزتیں مردمانی پروشانی چالک
 کنوک“ یا ”پرشتگیں ہڈانی جوڑینوک“۔

ہے شپ ء عکر مہ تاں دیراں لوگ ء نیا تک۔ آئی ء زال تاں دیراں
 وداری ات۔ شپ ء سیمی پاس ء عکر مہ گس ء آ تک۔ زال ء جُست کُت۔ عکر مہ ء
 بازیں نیونے کُت بلے زال ء گوشت کہ بگوش کہ معاملہ جی انت۔ عکر مہ لاچار
 بوت ء آئی ء حوال ء دات بلے عکر مہ ء وتی ذال ء را کڈن کُت کہ من کجا بوتگاں ء
 چے کتگ رازے ء بنا کنتے اے واقعہ ء حال ء کسے ء رابدیے۔

خزیمہ گوں ”پرشتگیں بندانی چالک کنوک ء“ اے زرّانی دست کپگ ء
 آپ ء لاپ بوت۔ وتی وام ء ادا کنتت ء پداپاگ ء پڑ کہ بوت۔ دیرنہ گوست
 کہ خلیفہ سلیمان چہ عکر مہ ء ناراض بوت ء آئی ء راجہ والی ء عہدہ ء درکت ء آئی ء جاگہا
 خزیمہ بن بشر ء راعلاقہ ء والی کُت۔ عہدہ ء دست گرگ ء رند، خزیمہ ء خزانه ء
 پڑتال ء حکم کُت۔ اہلکاراں آئی ء راحال دات کہ چہ خزانه ء چار ہزار درہم ء لوت یے
 گارانت ء اے زرّانی حساب بچ کھاتہ ء کتاباں مان نہ انت۔ خزیمہ ء خلیفہ ء راحال
 دات۔ خلیفہ ء حکم کُت کہ ہر کس کہ اے دُڑی ء ذمہ وار انت۔ آئی ء راسزا دیگ بہ
 بیت ء زرّہم پچ گرگ ء خزانه ء جمع کنگ بہ بنت۔ خزیمہ ء چار ء تپاس ء رند، عکر مہ ء
 رالوٹت ء جُست کُت کہ چہ سرکاری خزانه ء تئی والی گری ء دوران ء چار ہزار درہم گار
 انت ء مئے تحقیق ء روء اے زر تو چہ خزانه ء درکتگ انت۔ تو مارا بگوش کہ اے زر کج
 انت یا پہ حکومت ء کجام کار ء مقصد ہرچ کنگ بوتگ انت تا کہ من خلیفہ ء حال

بدیاں تئی سہرا ہم ہیچ ڈوبہ ڈوبہ میارے مہ نیت۔ عکرمہ ء والی ء راجواب دات کہ راستے کہ زر من در کتگ انت بلے من اے زر چوں کتگ انت من ترا گوشت کت نہ کنناں۔ خزیمہ نارضا بوت، عکرمہ ء راترپیش ء تہمیلیں جبرئے گوشت، عکرمہ ء راجولان ءے جت ء قید ءے کت۔

یک نیمگے ڈڑی ء ڈوبہ ء دومی نیمگ ء آئی ء قید ء بندی ء حال تیوگیں علاقہ ء تالان بوت۔ ہر کس ء اے بارواہروڑیں شر ء گندگیں جبر کت۔ عکرمہ ء زال اے درستیں احوالان سر پدات کہ ہے زرانی دزی ء ڈوبہ ء کہ مروچی آئی ء لوگ واجہ بندانت کئے ء دیگ بوتگ انت۔ یک روچے زال بندی خانہ ء شت ء گوں عکرمہ ء دست بندی ءے کت کہ تو پرچہ والی ء راراستیں احوال ء نہ دئیے کہ تو اے زر چون کتگ انت۔ پرچہ تو پوہ دگرے ء خاطر ا قید ء بندے۔ عکرمہ ء گوشت کہ اگس من گوں کسے ء نیکی یے کتگ، من آئی ء شرمندگ کت ء وتی نیکی ء گار کت نہ کنناں۔ آئی ء زال ء رایک وارے پدا سوگہ کت کہ اے راز ء کس ء رامدے۔ زال گوں پردیں دلے واتر بوت۔ ہلک ء لیگاریں مردمانی شگان آئی ء راجوتیری لگت انت۔ آئی ء راتوی لوگ واجہ ء چوشیں بدنامی چوزحم ء ٹپ ء تورت۔ دل ءے داشت نہ کت ء یک روچے وتی خانہ زاتیں مولدے ء راحال ءے دات۔

یک روچے خزیمہ بن بشر ء دیوان ات کہ یک مولدیں زالے آتک ء گوشت ءے کہ من حاکم ء راسرکاری خزانہ ء چار ہزار درہم ء ڈڑے حال ء دیگ لوٹاں بلے تہنائی ء۔ دیواں پادکنگ بوت۔ مولد ء خزیمہ ء نیمگ ء پرنظری چارت ء

گوشت کہ خزیمہ ترا گیر کثیت کہ تو وارء بڑگ اتے ء پ شپ ء شام ء مہتان ج اتے۔
 ترایات انت ہما تہاریں شپ کہ اسپ سوارے دپونکہ ات تئی لوگ ء دپ ء آ تک
 ء ترا چار ہزار درہم ء لوتے دست ء دات۔ مولد ء گوشت چو کہ آمردوت شرف
 مندیں مردے ات ء آئی ء تئی وڑیں باعزتیں مردے ء چوشیں واری ء درمندگی
 تورت ء تو کہ آئی ء نام جُست کُت، آئی ء گوشت کہ منی نام ”باعزتیں مردمانی
 پروشانی چالک کنوک“ انت۔ تئی خزانہ ء دُڑ ہما مردانت۔ خزیمہ حیران ء ابکہ
 بوت۔ جُست ء کُت کہ آمردکے انت؟ مولد ء جواب دات، آمرددگہ کس نہ
 نت، آ عکرمہ بن فیاض انت کہ مروچی آئی ء پادمن جولان ء سرماں حاکان انت۔
 خزیمہ ء گویاک بند بوت، گنوکیاں گپت، آئی ء راا جمبگے چیر کپت۔ آئی ء ارس
 چمانی تہا تنک انت۔ ہما دمان ء دیم ء پے بندی خانہادات۔ گوں رسگ ء عکرمہ ء
 جول ء پیچ کُنت ء حکم ء کت کہ اے جولان منی پاداں مان کن ات۔ مخلوقے
 مچ ات۔ ہر کس بژن ء حیران ات۔ خزیمہ ء گوشت کہ عکرمہ من اے لائق نہاں کہ ترا
 دوچئی چارت بکنان ء چہ تو پہلی بلوٹاں۔ آئی ء ارساں تج کت، عکرمہ ء دست ء
 گپنت، پاداں کپت۔ اے دمان ء احسان مندی ء حجاتی ء خزیمہ ء راہستاں بے
 ہست کتگ ات۔ (۱)

(۱) عربی ء نوشتہ کتگیں محمد بن عمر واقدی ء کتاب: تاریخ واقدی

شیطانیں جن

میر کریم دادہءِ وتی بچ چاکر، کسانى ءِ وتى کستریں برات میر کٹو ورءِ پہ آئی ءِ کس تریں جنک، بی بی زرگل ءِ نام گپت کت ءِ برات ءِ را کڈن کت کہ منی بچ ءِ تئی جنک کہ مزن بنت آہانی عاروس بہ بیت۔ اے دؤران ءِ چاکر ءِ مات ءِ پت بیران بوتنت۔ چاکر وہدیکہ آ رست ءِ بارست بوت یک روچے وتی ناکو ءِ گو راشت ءِ گوشت ءِ کہ من ءِ منی پت ءِ وتی زند ءِ تئی زامات کتگ۔ نون من مزناں، من سور ءِ عاروس لوٹاں۔ ناکو ءِ چارت کہ منی برات زہگ وار ءِ درپہ دریں مردے، ناں لوگ ناں جاگہ، ناں مال، ناں زر۔ ایشی ءِ رامن چون زامات بہ کناں۔ چاکر ءِ ترو ءِ ناکو آں یکے دومی ءِ راجارت ءِ پسودات کہ اہو، آ وہدی تئی پت ءِ چوشیں جبرے کتگ ات بلے نون بازیں ماہ ءِ سالے گو ستگ، من وتی جنک ءِ ترادات نہ کناں چیا کہ من گوں دگری ءِ قول ءِ قرار کتگ۔ چاکر ءِ ڈرائینت کہ ناکو ہمے وڑیں قول ءِ قرارے تو گوں وتی برات ءِ منی پت، میر کریم دادہ ءِ ہم کتگ ات، بایدانت کہ تو وتی لبز ءِ مہ ورے ءِ بدعہدی پہ بلوچ ءِ عیبے۔ من تئی برات زہگاں، تو منی مسترے، منی پت ءِ بدلے۔ من اگس واراں بلے واری ءِ سیری دوئیں دائمی نہ انت۔ گوں اے جبر ءِ ترو ءِ ناکو دوئیں برانز گپنت ءِ گوشتش کہ ماوتی ماہیں جنک ءِ تئی وڑیں لیگاریں مردے ءِ دات نہ کنیں۔ اسپ حر ءِ بنجاہ ءِ جلوہ نہ دنت، مروچی تو اے گپ

جنگ دگر روچے اے گپ ء نہ کئنے ء اے نیمگ ء دیم نہ کئنے کہ پہ تو شر نہ بیت۔
 چاگرگوں پدر دیں دے واتر بوت۔ شپاں بے واب ء روچاں بے آرام
 ، مدام دل ءے جیڑت۔ اناگت ء چاگر نادرہ بوت۔ بیماری ء حال ءے پرشت۔ پہ
 بڈلگی یک روچے نا کو ءے چارگ ء آ تک۔ برات زہگ ء گوشت کہ نا کو من
 بلکیں چے اے کل ء مہ چٹاں، تو منی مسترے، پہ من یک کارے بہ کن۔ آئی ء وتی
 نا کو ء حال دات ء گوشت کہ منی پت ء وتی مرگ ء وہداں یک ہمبے زر ء سہر من ء
 داتگ ات کہ من وتی اے تحت ء چیر ء کل کتگ انت۔ من ایشان ء ہل ء چل نہ
 کتگ کہ آئندہ ء منی کار ء کاہنت۔ بلے نوں چہ من ء بعد تو مہر بانی بہ کن ایشاں
 غریب ء بزگانی سر ء بہر بہ کن تا کہ آپہ من دعاء خیرے بہ کنت۔ میر کٹو وراشتاپی پاد
 آ تک ء لوگ ء شت ء وتی لوگ بانک ء راہے حال ءے دات۔ جنین ء جت انت
 پنچ وتی سرا ء گوشت کہ مامز نیں ردے وارت کہ میر چاگر زامات نہ کت۔ آئی ء چہ
 حرابی ات، وتی کس ات، زر ء مال ءے ہم استت، چہ در آ مد ء انگت وتیگ کہ
 کشیت روچ ء سرا دؤرنہ دنت۔ جنین ء مرد ء رامیاری کت ء مرد ء جنین ء را۔ لہتیں
 روچ ء رند حال رست کہ چاگر چہ نادار ہی ء دراہ بوتگ۔ نا کو ء ترو دو میں آئی ء
 چارگ ء وش آ تک ء شتنت۔ دیست اش کہ اہو چاگر جان سلامت انت۔ ترو ء
 نا کو ء آئی ء را جان سلامتی ء مبارکی دات ء گوشت کہ نوں چو کہ تو دراہ بوتگ ءے، ترا
 نوکیں زندے رستگ، باید انت کہ تو نوکیں شروع اتے ہم بہ کئنے۔ نا کو ء گشت، تو باید
 انت عاروسے بہ کئنے۔ چاگر ء جواب گردینت کہ من ء کئے زوریت، تئی جنک کہ منی
 نام گپت ات، تو من ء نہ دات، تو وتی قول پر وشت، نوں منی دل چٹ پر شتگ، من
 پہ لئڈی شراں۔ نا کو ء گوشت حدامہ کنت۔ ترو ء گوشت، چوشیں گپ ء مہ جن کہ منی

دل نہ سگیت۔ ناکوہ پہ لپرزگی گوشت کہ من، اصل، اے شو میں جنین، رددات۔ تو
 منی وتی ے۔ منی راستیں باسک ے۔ من اگن چوشیں جبرے کتگ ہم تو بایدا انت
 کہ دل، میارے، من، پہل بہ کنئے۔ آئی، گوشت کہ من فیصلہ کتگ کہ من گوں
 وتی حد امرزی نہیں برات میرداد کریم، کتگیں قول، نہ پروشاں، تو دل ایمن بہو، تو منی
 زامات ے، من تئی سور، تیاری ہم شروع کتگ۔ دیر نہ بوت کہ سور بوت۔
 سور، سیھی روچ، ناکو، آ تک، چاکر، را گوشت ے کہ تئی سور، سر بر، حرج
 درچ من درست وام کتگ انت کہ من، پرانت، تو مہربانی بہ کن چھے ہمب، سہر
 زراں کہ تئی تحت، چیر، کل انت من، کے در کن، بد ے کہ من وتی واماں ادا بہ
 کناں۔ زامات، دَر، اینت کہ چونابا انگت منی دل، ہمیش انت کہ اے زر، سہراں
 من کار مداراں، روچے ناں روچے ایشاں حیرات بہ کناں بلے چو کہ توسک گٹ
 ے، ہمب تئی قربان انت۔ پٹ ے، ہرچی کہ تراپکار انت، بزور۔ کٹو، ہما
 دمان، ہما جا کہ در، پت۔ دیست ے، اہو، ہمب یے کل انت۔ ہمب ے گوں
 دوئیں دستاں پہ ادی ادا یے زرت۔ حاک ے چنڈت انت، پیچ ے کت۔
 دیست ے کہ ہمب، بید، چہ سنگ، ڈل، دگہ، ہج چیزمان نیست۔ ناکو، زانت کہ
 من بلا میں ردے وار تگ، اے مرد، منی جنک پہ مپت برت۔ ترو، ناکو، چاکر
 لوگ بانک، زر گل، گپت، چاکر، راوش کا بو، لٹ دات، چہ لوگ، درکت۔ چاکر
 سرگردان، مسیت، شت۔ مسیت، ملا، دپ چٹیں طالبان چارت کہ اے دگہ
 ناں وارے، ماوت پنڈ وکیں، آہاں بد آ تک، گوشتش کہ تو بے نمازیں ذگری یے
 ے، جت اش، چہ مسیت، دراش کت۔ چاکر، سر بادشاہ، شہر، کپت۔ اودا
 سپاہیاں گپت، جت، جُست کت کہ تو کئے ے، چہ کجا کائے، تئی کار، شوہاز پچی

انت؟ لٹانی سوک ء چاکر ء سر ابرائیں جبر کت۔ سپاہیاں گوشت کہ اے الم ء
 دژ منانی جاسوس ء چارویے۔ گپت ء بادشاہ ء دربار ء برت اش۔ چاکر ء سر جمیں حال
 بادشاہ ء را یک پہ یک ء دانت۔ بادشاہ ء کندت ء حکم کت کہ ایشی ء رادہ ہزار
 اشرفی، یک اسپتیں شاہی اسپ یے، یک نوکرے ء دگہ بازیں مال ء از بابے
 دیگ بہ بیت۔ بلے بدیتیں وزیر ء چاکر ء را گوشت کہ مروچی منی دست گت انت تو
 یک ء دوروچ ء رند بیاء ء وتی اے داد ء بخششاں بہ بر۔

چاکر گل ء بال ات۔ دیم پہ وتی جن ء، گپ ء دل ء داشت نہ کتنت،
 ہنچو کہ رست، جن ء را گوشت ء شے لٹانی ء زیادیں بد ء آنی عوض ء حداء من ء
 واہت۔ جن ء گوش رپنت۔ چاکر ء حال دات کہ من چہ بادشاہ ء دربار ء پیدا کاں۔
 بادشاہ ء من ء 10 ہزار اشرفی، مال ء زر ء نوکر ء چاکر ء شریں اسپے پہ سواری ء
 داتگ۔ اے یک ء دوروچ ء رند من ء رسنت۔ جنین ء اے جبر کہ اشکت پولانس
 ء دات ء گریت ء۔ زر گل ء پت، مات ء ہلک ء مردم مچ بوتنت۔ حال ء احوال
 بوت۔ جنیں ء فریاد کت کہ منی سر ء گاری، ساری ء اگس لنگر ء گزنگ ات بلے سر ء
 برابر ات، نوں پہک ء گنوک انت ء سر ابرائیں تران کنت گوشتیت کہ بادشاہ ء
 آئی ء رازر ء مال بخشاتگ۔ نوں بیات پرے شوم روج ء توجیلے بہ سازت۔

ہر کس ء گواہی دات کہ چاکر گنوک انت۔ الم ء جئے ء گپتگ۔ آہاں شپوئی
 شپ ملایے آرت۔ ملء مرد ء دست ء پادمہر بستنت، آزر ات کش ات، ونت ء
 مرد ء راگوں از راناں ماں بند کت۔ ملء گوشت کہ چاکر ء شیطانیں جن یے گون
 انت، اے پہ بلو ہالودورنیت۔ ملء حکم کت کہ پہ شرک ء پالی یک سیاہیں ء یک
 سہریں کرو سے کُشگ بہ بیت کی سر پورنی ء پچگ ء یکے گرادگ بہ بیت ء شپ ء پہ

ملائے آرگ بہ بیت۔ ملائے جنؑ را وا جہیں سلیمانؑ آدگہ درستیں نیکؑ پاكانی گوندو
 داتؑ بیہار دات کہ چہ چاکرؑ پادؑ چنکی لنککؑ در۔ اے گنز ہاریں ملائے دو شپؑ دو
 روجؑ مردؑ راوش کا بوئے جتؑ ہنچو جت کہ چاکر پکیاں پیم نہ بوت۔ جانؑ پوستؑ
 تل تل بوت۔ اے دورانؑ بادشاہؑ وتی وزیرؑ راجست کت کہ نا کوؑ تروئے جتگیں ہما
 مردؑ حالؑ بدئے۔ وزیرؑ گوشت کہ چماروجؑ دیم انگو مردگار انتؑ و اترئے نہ گتگ
 تئی بخشا تگیں مالؑ زرتنی وہدی منی گورا ایرانت۔ بادشاہؑ حکم کت کہ مردؑ لوگؑ در گج
 اتؑ مرد ہرچ حالتےؑ انت ہما حالتؑ منی دیما پیش کن اتؑ۔

سپاہی جُستؑ پُرس کناںؑ مردؑ لوگؑ سر بوتنت۔ دیست اش کہ چاکرؑ
 دستؑ پاد بستگ انتؑ ملائے سراوشا تگؑ وانیتؑ دناناں نجینیتؑ پُر انتؑ
 مردؑ گوں تریں از راناں ماں بندگؑ انت۔ سپاہیاں مردؑ مردؑ جنؑ مردؑ تروئے نا کوؑ
 ملائے را گپتؑ بادشاہؑ در بارؑ پیش گتنت۔ بادشاہؑ چاکرؑ دستؑ پادانی پتچ کنگؑ
 حکم داتؑ چہ مردؑ حال گپت۔ چاکرؑ گوشت کہ بادشاہ سلامتؑ آ روجؑ کہ من تئی
 در بارؑ حاضر اتاںؑ ہرچ حالے کہ من تراداتگ اتؑ آ روجؑ رند ہرچی کہ منی سرؑ
 گوستگ اے حال چہ ساریؑ حالاں دو چندوش ترؑ عبرت ناک ترانت۔ چاکرؑ
 بادشاہؑ سر جمیں حال دانت۔ چہ جنؑ گریوگؑ پٹو رہاں بگرتاں ملائے جنؑ کشیں
 از راناں در۔ شاہی دیوانؑ وزیرؑ گزیراں کندتؑ سر چند بینتؑ عبرت گپت۔

بادشاہؑ حکم کت کہ چاکرؑ راچہ ساریؑ بخشا تگیں زرؑ مالاں دو چند دیگ بہ
 بیت۔ بادشاہؑ دگہ ملائے لوٹت کہ اے ملائے بچاریت کہ ہے ملائے سرؑ برابر انت کہ
 ناں۔ دومی ملائے آ زرات کش اتؑ ونٹؑ اے نیمگؑ آ نیمگؑ دم کتؑ بادشاہ
 را گوشت کہ ملائے کہ چاکر بستگؑ جتگؑ سرؑ برابر نہ انت۔ ہے جنؑ کہ چاکرؑ

گپتگ ہمیشی ء نون چا کر یلہ داتگ ء ملا ء گپتگ۔ بادشاہ ء آرتگیں ملا ء ساری ء
 ملا ء دست ء پادبست آنت۔ ملا ء ونت ء پڑ بوت، آئی ء راجت ء جن چہ آئی پاد ء
 چنکی لنلک ء درکنگ ء توجیل شروع کت۔ چاکر ء وتی زر ء مال زرتنت نوکر ء
 چاکرانی رم ء اسپ ء زین ء پہ مڑا ہے نشت ء دیم ء پہ وتی ہلک ء دات۔ ناکو، ترو ء
 جن ہے رمب ء رند ء کپان ء پروشان ء وتی سر ء دلاں جنان ء شنتنت۔

سراول سیر انت

میر تھتال ءِ بچ کلیر ءِ مرکت کہ جنے گراں۔ پت ءِ باز گوشت کہ تو جہنی
 ے نئے، من ترا کئی گور ءِ لوپ بکناں؟ بلے کلیر ءِ مات ءِ نہ من ات، مدام میر تھتال
 ءِ دل ءِ چنڈ ات کہ میر ایسپ ءِ نشنگیں جنک بی بی شاران شیرزالے، کلیر ءِ درور
 انت، منی بچ ءِ ہمائی ءِ زامات بہ کن۔ میر تھتال چہ جن ءِ جبر ءِ ناجبر نہ بوت۔ پہ بڈیلگی
 آئی ءِ پہ بی بی شاران ءِ ایسپ ءِ لوگ ءِ رسان روان دات۔ میر ایسپ ءِ تھتال ءِ بچ
 کلیر زامات کت۔ بی بی شاران ءِ مات گل ات، ہلک ءِ مردم ہم گل اتنت۔ دیر نہ
 گوست کہ سور ءِ ڈہل ءِ دما مہاں گرت ات، ناچ ءِ صحبت بوت۔

سور ءِ روچ ءِ میر تھتال ءِ وتی بچ چت ءِ دیما کت کہ کلیر بچار! تنی و ہدی
 تراناں تنی تروز انت ناں نا کو ءِ کہ ناں آہلک ءِ مردم، کس ترا پچہ نیاریت، اگس ترا
 کسے ءِ جستے کت تو ہو یا ناں ءِ ابیدر گہ بچ مہ گوش۔ پت ءِ بازیں گریانی یے کت ءِ
 وتی اسپتیں ریشانی دزو ہی دات ءِ سر پد کت کہ منی ہے جبر ءِ نہ شמוש ے کہ ترا بچ
 گوشگی نہ انت۔

سور بوت۔ سور ءِ دومی روچ ءِ مبارکی ات۔ ہر کس گل ءِ شادان ات۔ کلیر

ۛ پت ۛ پنت یات ات۔ اولی روج گوست، دومی روج گوست۔ سہمی سہب ۛ کلیر
 گوں وتی بانوریں زال ۛ نندوک ات کہ ترو ۛ نا کو اتک انت۔ دیر نہ گوست کہ میر
 تہتال ۛ آئی ۛ لوگ بانک پاداں گران ۛ پہ مبارکی ۛ اتک انت۔ کلیر ۛ سے روج
 ات کہ پچے نہ گوشتگ ات، او پار ۛ نیشٹ۔ کل ۛ دپ ۛ بلا ہیں بینگے وپنگ ات۔
 کلیر ۛ چم ہائی ۛ کپت انت، کلیر ۛ چک میر ایسپ ۛ نیمگ ۛ تڑینت ۛ جسٹ ۛ
 کت کہ نا کو! اے کچک دپ ۛ چنت انت؟ ترو ۛ نا کو ۛ دپ بندشت انت۔ بانور
 ۛ ارساں دزدکت۔ میر تہتال ۛ پہ لپرزگی وتی زال ۛ نیمگ ۛ دیم کت سرے جہل
 کت، نک ۛ چنادوک ۛ حشک ات۔ میر ایسپ ۛ وتی لوگ بانک ۛ نیمگ ۛ
 چارت ۛ وش ۛ وش ۛ گوشت ۛ ”سراوں سیر انت کہ زامات ان کلیر انت“۔

کرتلی (۱)

کلائیک ء احمد کہ وت ء احمدی ءے گوشت، گوشت اش گنو کے۔ آئی ء نام اش پہ گنو کی کرتلی کتگ ات۔ کرتلی ء معنا چل ء لیگار بلے دومی معنائے راست گوشت انت۔ گپ گپ ء من احمد ء راجست کت کہ کرتلی ء معنا چی انت، گوشتے گلگل، توگ ء آپ ء منشی۔ من کیلے ء راجست کہ احمد کرتلی ء معنا ء چوش گوشتیت۔ گوشتے راست گوشتیت کہ احمد ء کلائیک ء مچ، آپ ء ڈگار بوتگ ء کہن ء کٹاتی آئی حساب ء داروک بوتگ۔

من ده جماعت ء مکتبی اتاں ء گرماگ ء چھٹیاں گوڈی ء شتاں کہ منی نا کو آنی ہلک ات۔ کرتلی ہمودہ روج ء ہے ہلک ء اتک۔ مرد ء حرے گون ات، حرء مرد ء ہر دلد یگ اتنت، پہ حرء کا ہے ہم گون ات ء اگس کا ہے گون نہ ات گدہ گوشتے منی حرء کاہ ء کدیم بہ کن ات۔

مدام کہ اتک اولی جُستے منی ات۔ منی نا کو ء را یک شنکی لوگے است ات کہ وتاک ات۔ احمدی مدام بیگا ہاں سر بوت ء شپ ء ہمید اداشت ء صباہ ء ربادگ بوت۔

مرد پُچ ء پوشاک ات۔ گوں آہگ ء جوڑی ء تیاری ءے کت، گیشیں جبرے نہ کت، کسئی تک ء معنائے نہ ات۔ من ء گوشتے تو من ء دوست بے کہ تو من ء شیرگی ناہ دیے۔ من ء ہم کرتلی دوست ات۔ من مدام بے نہیں جست کت بلے

آئی ۽ پسو بہ کندگ ۽ مسکرا دات۔ من جُست کت کہ آزمان چے ۽؟ کندتے ۽
 گوشتے آزمان دوٹے۔ منی دگہ جستے ۽ پسو ۽ تاں دیراں اجکو بوت بلے بچ
 کندتے ۽ گوشتے چوشیں جست شرنہ انت، من دگہ نزاناناں، من گوشاں ”سج ۽ سج ۽
 بورٹی، ناپگ ۽ چیرگ زیارتے“۔

من گنوک باز دیستگ بلے چوشیں گنوک نہ دیستگ۔ برے برے من
 گوشاں دریگتیں ہر کس چو گنوکیں کرتلی ۽ سار بوتیں یا چوساں کرتلی ۽ گنوک۔

(۱) کسے ۽ گوشت احمد جن ۽ ۽ کپتگ۔ دگرے ۽ گوشت کہ مرد ۽ دگہ مردے شپ ۽ پتہ وتی لوگ ۽ پترگ ۽
 در آہگ ۽ دیستگ، ہمانت کہ چلوگ ۽ جگر یتگ ۽ دیم ۽ نہ کتگ۔

شومیں عقل مندی

اشتری مرد ۽ نیم راہ ۽ دیست کہ مردے پیادگ ۽ روگ ۽ انت۔ مرد ۽ راگوانک ۽ جت ۽ جست ۽ کت کہ توچہ کجا کائے۔ مرد ۽ پسودات کہ من شہر ۽ بوٹگاں، نون پہ کوچگ ۽ روگ ۽ آں۔ پیادگ ۽ اشتری ۽ را جست کت کہ تئی اشتری ۽ بارچی انت۔ جواب ۽ دات کہ یک گوالگی ۽ دان ۽ دومی ۽ ریک مان۔ پیادگ ۽ پہ حیرانی جست کت کہ شے ملک ۽ ریک چہ نہر ۽ روت؟ اشتری ۽ گوشت کہ ریک ۽ حاک ۽ کس پہ بہا نہ گپت۔ جست ۽ کت کہ گڑا توچی ۽ ریک لڈیتگ؟ گوشت ۽ من یک گوالگے دان زرتگ ات بلے یک گوالگے لڈگ نہ بوت۔ من پہ دومی تنگ ۽ یک گوالگے ۽ رار یک ماں کت تنگے برابر بہ بنت۔ پیادگ ۽ کندت ۽ درائنت کہ اے تئی اشتری ۽ سرا ظلمے ۽ کسے اے جبر ۽ بشکنت ترا چیوہ کنت۔ ترااگن تنگ کنگی ات تو گوالگ ۽ دانانی نیم دومی گوالگ ۽ بوکوتیں ۽ تنگ کتین انت۔

اشتری ۽ چارت کہ اے سکیں عقل مندیں مردے، منی دل ۽ پرچہ اے جبر نیا تنگ، من مدام ہے کتگ۔ اشتری ۽ اشتری جو کینت، وت ایر آتک ۽ گوشت ۽ واجہ بیامن ترا دم دیاں، تو اشتری ۽ سوار بو۔ مرد ۽ را اشتری ۽ سوار کت ۽ وت اشتری ۽ مہار ۽ گپت ۽ ساری بوت۔ نون جست ۽ کت کہ توچہ کارکنے۔ راہ گوزی ۽

گوشت من ء ہچ کار ء روزگار نیست۔ گوشت ء تئی چک چنت انت۔ جواب ء
 دات کہ من سور نہ کتگ۔ مرد ء جست کت کہ تئی لوگ ء جاگہ کجا انت۔ گوشت ء
 من ء ناں لوگ است ء ناں جاگہ، من ہنچو در بدر اں۔ اشتری ء جست کت کہ تئی
 گذراں چون بونگ ء انت۔ گوشت ء من پنڈاں۔ مرد ء اشتر داشت۔ گوشت
 ء ایرآ، چہ منی اشتر ء۔ من دل ء گوشت کہ تو دانائیں مردے ء ء اگس دانائی ء
 عقل مندی مردم ء چوتئی ء پنڈوک کنت، حدابارت چوشیں دانائی ء، چوش مہ بیت
 کہ تئی عقل مندی ء زانکار ی من ء گور بہ جنت ء من ہم چنڈے نان ء حیران بباں۔
 چوشیں عقل مندی ترا مباح بہ بات کہ ترا چنڈے نان ء محتاج ء کتگ۔

پشتوز بان ء درویشیں شاعر رحماں بابا ء گوشتگ ات حدامردم ء بخت بہ
 دنت چیا کہ من باز عقل مندان ء کم عقلیں بختاورانی چانوگری ء خدمت
 کاری ء دیستگ۔

عقل مہ غواڑہ رحمانہ بخت پر خہ دئی
 مالیدی ڈیر عاقلان د بختور و غلامان

وان گیریں مُنْجَار

مسلمانانی واجہیں پیغمبر مرت۔ آئی ءنا کوزتک ء آئی ء دوستی نیں جنک ء
 جود، واجہیں علی ابن ابی طالب آئی ء کفن ء کسارت ء دست گٹ ات بلے آدگہ
 دیوان ء مراگا اتنت ء پہ خلیفہ ء منصب ء در ء دوج ء اتنت۔ علی ء آئی خاندان تاں
 زندگ اتنت دل ء گہتی اش نہ شُت۔ گوشتش کہ اے چونیں وفاداری لے، اے
 چونیں حداء بندگی ء آئی ء رسول ء منگے کہ آئی ء لاش ایرانت ء میر ء امیر ء کماندار ء
 پ چٹیں دیوان نشین نشنگ ء اقتدار ء اختیار ء درداں نا لگ ء انت۔ علی ء پہ وتی
 پر مڑائیں ء وانندگیں نا کوزتکیں پیغمبر واجہیں محمد ء علی ء تنگو نیں بچ حسن ء حسین ء پہ وتی
 پیریں پت ء مرگ ء زارزار ء گریت بلے آدگراں گوشے پلے دست کپتگ ات چو
 گوشے کہ گرانیں بارے آہانی سر ء چٹنگ ات۔ کسے پہ دیری نیں کنتے، کسے پہ
 پت ء براتی بیرے، کسے پہ حسد ء وش نیاتکی ء ء کسے پہ دگہ چیریں مقصدے ء دل ء
 وش اتنت۔ گوشتش ہئے کن ات کہ مئے مزنی ء معتبری مہ روت۔ نبا کن ات علی ء
 ابیل ء بل ات۔ علی کئے انت کہ سرداری ء خلافت لوٹیت۔ آ و ملائی چکے،
 منجارے ء بچ انت، سردار ء زحم جن مئے پت ء پیرک بوتگ انت۔ محمد ء آئی ء دین
 ء رامالے حد ء قد ء سیننگ۔ اے ما بوتگیں کہ پہ محمد ء آئی ء دین ء وتی کوش روا
 داگ، بدر ء جنگ، احد ء جنگ ء آدگہ بازیں جنگ ء جیرہاں ماوتی برات، وتی

ناکوزتک ۽ قوم ۽ یلیں بیچ کشتگ ۽ کوشارینتگ انت، مرچی کہ جاہ نشینی ۽ امیری ۽
 وهدانت علی پادا آبتگ کہ منی حق انت کہ من پیغمبر ۽ ناکوزتکاں۔ ناں۔ آشر انت پہ
 وتی پت ۽ پیری کسب ۽، منجاری ۽ وان گیری ۽، پہ حاکمی ناں۔

علی ۽ دل ۽ چے گوست کہ زیکیں روچ ۽ آئی ۽ ناکوئیں پیغمبر ۽ گلا ۽ ستا
 کنوک، پہ آئی ۽ سلامتی ۽ روچے صدرنداں سلام ۽ دروت وانوک، پہ آئی ۽ دید ۽
 ہدوک ۽ ہما کہ آئی ۽ آہان ۽ امیری ۽ معتبری ۽ درجہ ۽ سرکٹگ انت، مروچی کہ تنی
 وہدی آئی ۽ لاش شششت ۽ شود نہ بوتگ، آنتگ ۽ آئی ۽ ناکوزتک ۽ دربازی
 کنگ ۽ پنڈل ۽ سازگ ۽ انت۔ پمیشاترات ۽ لہجت ۽ کہ ”بہ ترس چرائی ۽ کہ
 توگوں آئی ۽ نیکیں یے کٹگ“۔

واجہیں ابو بکر، عمر ۽ عثمان ۽ رند علی پادا تک ۽ وتی خلیفہی ۽ جارے جت
 بلے امیر معاویہ بن امیر ابی سفیان ۽ ہما گوشت کہ امیہہ خاندان ۽ سرخیلاں واجہیں
 پیغمبر ۽ مرگ ۽ رند گوشتگ ات کہ خلافت اقتدار ۽ آئی ۽ برجدارگ ۽ نام انت۔ ایش
 سیاسی زانت ۽ ہمراہی ۽ زہم جنی ۽ امیری لوٹیت ۽ ایش چہ پشت ۽ کیت۔ چہ پیغمبر ۽
 خاندان ۽ بونگ ۽ مانا اے عہدہ ۽ حقداری نہ انت۔ اے دوئیں گہیں مرداں امیریں
 معاویہ ۽ واجہیں علی ۽ جنگ ۽ شدت کت۔ ہزاراں مردم اے جنگاں کٹگ بوتنت۔
 معاویہ ۽ علی ۽ جنگ ۽ بجنگ جاری انت کہ علی چہ دنیا ۽ شت۔ امیر معاویہ ۽ رند آئی ۽
 بیچ یزید حاکم بوت۔ اے نیمگ ۽ علی ۽ کستریں بیچ حسین کوفہ ۽ لہتیں دوتل ۽ دوپوستیں
 مردمانی بٹا کاں کپت، جہہ ۽ جت ۽ گوشت ۽ کہ من رسول ۽ نماسگاں، شرف
 منداں، علم ۽ زانت، بزرگی ۽ پیغمبری منی پت ۽ پیر وکانی لوگ ۽ رستگ۔ پمیشہ

خلیفہ ہی ءِ حاکمی ءِ حقدار مناں، یزید نہ انت چیا کہ گوں آئی ءِ آشری نیست انت کہ
 گوں من انت۔ جبر پدا ہما جا گہا آ تک کہ واجہیں پیغمبر ءِ مرگ ءِ رند شروع بوتگ
 ات۔ میر، امیر، کماندار ءِ سیاست زانتاں گوشت کہ دین ءِ مذہب وتی جا گہا مملکت ءِ
 آئی ءِ حاکمی وتی جا گہا۔ اے دو جتائیں حقیقت انت بلے ناں عالمیں علی راضی بوت ءِ نہ
 آئی ءِ اورند آئی ءِ بیچ حسین۔ ناں امیریں معاویہ ءِ ناں آئی ءِ بیچ یزید چہ وتی گوشتناں
 پشت ءِ کنزت انت۔ علی قاتلے ءِ کاٹار ءِ وڈالی بوت ءِ حسین یزید ءِ لشکر ءِ۔

انجیں فکری ءِ سیاسی جنگے شروعات ءِ عیسائیانی حاکم ءِ آہانی ملّا آنی نیام ءِ
 شروع بوتگ ات۔ بلے واجہیں پیغمبر عیسیٰ ءِ جبر گیشینت ءِ گوشت کہ چوش نہ
 انت۔ آئی ءِ جارجت کہ آ کار کہ بادشاہ ءِ حاکم نیگ انت آملّا ءِ ہج رنگ ءِ نہ
 براہیت۔ حاکم پہ حاکمی ءِ ملّا پہ ملّا ئی شرانت۔ بلے مسلمان ملّا تاں روچے مرچی
 گوں وت ءِ گوں دگراں ناحق ءِ پیڑ اتگ انت ءِ واں گیری ءِ پنڈگ ءِ بدل ءِ حاکمی
 لوٹنت ءِ پرے مقصد ءِ نہ آہان ءِ مسلمانی داریت ءِ ناں کافری۔

وفا

ابی حذیفہ بن عتبہ واجہیں عثمان ؓ سنگت ات۔ یمامہ ؓ جنگ ؓ کشک بوت۔ ساہ ؓ دیگ ؓ ساری ابی حذیفہ ؓ عثمان ؓ را گوشت کہ من مرگا ہاں بلے منی کسانیں بیچ محمدؐ تئی پونز انت۔ حذیفہ ؓ مرگ ؓ رند، عثمان ؓ چورئیں محمد ؓ را چت ؓ زرت، وتی لوگ ؓ برت، رودینت ؓ مزن کت۔ یک روچے عثمان ؓ را دیوان ات۔ میر ؓ امیر مچ انت کہ چہ مصر ؓ عبداللہ بن سعد بن ابی سرح ؓ کا گدے آئی ؓ را دیگ بوت۔ کا گد دیوان ؓ وانگ بوت۔ کا گد ؓ نبشتہ ات کہ محمد بن حذیفہ تڑیت ؓ توئے عثمان ؓ ڈو باریت۔ ترا با پشت ؓ ترپش ؓ تہلیں جبر گوشیت۔ گوں تئی دژ مناں پادماں پادانت۔ تئی خلاف ؓ مخلوق ؓ سرکشی ؓ نافرمانی ؓ سکین ؓ دنت۔ توئے خلیفہ من ؓ بگوش کہ من اے مرد ؓ چوں بہ کناں۔ ماں دیوان ؓ نندو کاں، یکے ؓ درائینت کہ اے محمد ہا مرد نہ انت کہ توئے خلیفہ ؓ لوگ ؓ رُستگ؟ عثمان ؓ ہچ نہ گوشت۔ دیوان ؓ تگکو ماں تگکو بوت۔ کئے دیراں رند عثمان ؓ گوشت کہ اہو! اے ہما مرد انت کہ منی لوگ ؓ آرسٹ ؓ بارست بوتگ۔ ایشی ؓ رامن چو وتی چک ؓ رودینتگ بلے من ایشی ؓ را ہچ گوشت نہ کناں چیا کہ آئی ؓ پت ؓ ایشی ؓ رامنی میار کتگ۔

دوستی میں جن و مرد

میر اللہ داد آئی و زال شہر بانو صد دل و یک دل اتنت۔ بلے دیر نہ بوت کہ شہر بانو دگہ مردے و بولاں کپت و شت۔ اللہ داد سک غمی ات۔ آئی و وتی حال وتی سنگت و دوزواہ میر دلوش و رادات و گوشت کہ جنیں و سر و بیسہ و باور کنگ کم عقلی یے۔ بلے دلوش و مدام آئی و راچیوہ کت و گوشت کہ میارتی انت۔ آئی و گوشت، مرد کہ زال و سار و گورکت نہ کنت زال چرائی و دست و درکیت۔ میر دلوش و گوشت کہ ہمک جنیں یک پیم و نہ انت۔ منی جنین من و چو وتی ساہ و دوست داریت و من جزماں کہ منی مرگ و رند آ دگہ مرد نہ گپیت و اے قول آئی و باز براں گوں من کنگ۔ میر اللہ داد و درائینت کہ اے ہنچا میں گپ انت۔ منی زال و ہم مدام ہنچو گوشتگ ات بلے شت و من و انچو دیم جت و کت کہ من کسسی دیما سر و چست کت نہ کناں۔

دوین سنگتاں شور و صلاہ و شرط و بینت بوت۔ دیر نہ گوشت کہ میر دلوش نادراہ بوت و تحت و باہوٹ بوت۔ یک روچے ناگہاں ضعیفیں عصر و وہاں میر دلوش و ساہ دات۔ جنیں و مرد و سر کونڈ و کت و گریوگ و پٹورہ و لگت۔ دمانے و رند دلوش و سنگت میر اللہ داد اتک و جنیں و گورانشت و ہسکارگ و گریوگ و لگت و گوشت و کہ میر دلوش منی کسانی و شرین سنگتے بوتگ بلے دیر انت کہ ما گسر

کپتگیس، گوشتوں بیاباں گوں آئی ء حال ء احوالے بہ کنناں، بلے بچارمنی شو میں طالع
 ء کہ منی آہگ ء آئی ء اے کوڑوئیں دنیا ء یلہ دنیگ ء روگ۔ میر اللہ داد ء مزینیں
 افسوس ء زاری یے کُت، ارس ءے چماں گل گل ء رتکنت۔

اللہ داد شکر ورنات۔ براہ دارات۔ زال ء نیم چمی اللہ داد ء نیمگ ء
 چارت، دلوش ء سر ءے چہ وتی کوند ء دورکت ء جُست ءے کُت کہ تئی عاروس بوتگ
 کہ ناں۔ میر اللہ داد ء ڈرائینت کہ ناں، چیا کہ من ء یک ناعلاجیں نادراہی یے
 گوں کپتگ ء من ء طیبیاں گوشتگ کہ منی روچ کموک انت۔ جنیں ء افسوز وارت ء
 گوشت کہ تئی وڑیں بھنگوئیں ورنایے ء پہ چوشیں نادراہی ء کسی دل نہ سگیت۔
 اے چونیں نادراہی یے کہ علاج ءے نیست۔ شہر بانو ء جُست گپت۔ میر اللہ داد ء
 پسودات کہ من ء طیبیاں گوشتگ کہ اگن مردمے ء سر ء مازہ لہڑ دنیگ ء من ء سے
 رند ء دیگ بہ بنت گڑامنی ہمے نادراہی وش بیت۔ آئی ء پہ پردی ء بڑن گوشت کہ
 کئے وتی سر ء مازگاں من ء دنت کہ من بوراں ء جان دراہ بباں۔ اے زانا منی قسمت
 انت ء کئے گوں طالع ء دست ء پنجہ بوت کنت۔ آئی ء پہ گریوگی چمے گوشت۔ جنین
 حیا لے ء کپت ء کلہے ء رند گوشت ءے کہ اگن ترا کسے مگز بہ دنت تو آئی ء عوض ء
 چے یے دیے۔ میر اللہ داد ء روح پیچ بوت۔ بچکندت ء گوشت ءے کہ منی زندگی،
 منی جان، منی ارواح آئی قولیگ انت۔ اگن کسے من ء چہ موت ء دپ ء پیچ گیپت
 منی زندگی پرانی شنک انت، ہرچی آ بو گوشتیت من تا زندگاں من ہما کنناں۔ جنین ء
 یک وارے پدانیم چمی میر اللہ داد ء نیمگ ء چارت ء جُست کہ اگں من تئی
 نادراہی ء علاج ء بہ کنناں تو من ء سانگ کنتے؟ میر اللہ داد ء ہم زال ء رانیم چمی چارت
 ء گوشت کہ اگں تو پہ من چوشیں شریں کارے بہ کنتے، پہ تو منی سر صدقہ، دل صدقہ۔

جنیں کے آئی ۽ نیمگ ۽ کنزت، آئی ۽ دست ۽ وتی دست ۽ کت ۽ وش ۽ وش ۽ گوشت ۽ کہ وشو ۽ رادو ساعت انت کہ بیراں بوتگ۔ (جنین ۽ مرد ۽ پورئیں نام نہ گپت) تنی وہدی آئی ۽ مگزر گرم انت، اے تحت ۽ چیر ۽ منی مرد ۽ ٹال بڑیں تیر ایرانت ۽ گوشت گڈیں کارچ ۽ ہم ایر انت، تو چوش کن تو گوں تیر ۽ یا گوں گوشت گڈ ۽ مرد ۽ سرکانپول ۽ پیچ کن۔ مازگاں ۽ درکن۔ آہاں من انوں ترا لہڑ دیان ۽ دیاں تو اش بورتنکہ دراہ بہ بے۔ اللہ داد ۽ پہ لپزرگی درائینت کہ ہلک ۽ مرد چے گوشت ۽ تنی مرد ۽ ارواح ہم حق دنت۔ آئی دوستیں مرد بوتگ۔ زال ۽ درائینت وارنگیں وان ۽ رفتگیں مردم کس ۽ یات نہ بنت۔ زند ۽ سال ۽ ماہ دراج انت، تہناتی چوسیاہیں شپ ۽ مدام امبیر بیت۔ آئی ۽ میر اللہ داد ۽ دست زور پردات ۽ گوشت ۽ کہ من زاناں کہ حداء پہ من گل ۽ شادی دوست بوتگ کہ چہ درغیب ۽ تو آتنگ ۽۔ کجا تو ۽ کجا وشو چیزے مازہاں تنی نادر اہی وش بیت ۽ من ۽ تنی وڑیں شریں جو دے رسیت۔ آئی ۽ اللہ داد ۽ را گوشت نوں دیرکن، وہد ہمیش انت۔ زال ۽ گوشت ہلک ۽ مردمانی گپ ۽ من ۽ تو چیا بہ جنیں، ہلک ۽ مردم چوں سئی بنت؟۔ اے کار ۽ ماہے شپ ۽ شپ کنیں۔ اللہ داد انگت اجکوات۔ جنیں پادا تک تیر ۽ درکت ۽ گوشت گڈیں کارچ ۽ ہم درکت ۽ گوشت ۽ کہ اگس ترا بڑگ بیت من اے مرد ۽ سر ۽ دست ۽ وت پروشاں۔ جنین ۽ تیر چست کت پہ مرد ۽ سر ۽ جنگ ۽ کہ مڑتگیں مرد ۽ شا کارگے جت ۽ پادا تک۔

ناں و ت کنیت ۽ نانا سلام زہیری

یوسف، واجہیں یعقوب (Jacob) ۽ چہ آئی ۽ دومی جن راجل ۽ اولی بیچ
 ات۔ یعقوب ۽ دو حقی نین جن ۽ دوسریت اتنت۔ چہ اولی جن لیبا (Leah) ۽
 آئی ۽ شش بیچ ۽ یک جنکے ات۔ چہ دومی جن راجل ۽ یوسف ۽ آئی ۽ کسترین
 برات بنجمن اتنت۔ چہ سرتیں مولد ماتاں آئی ۽ ہریگی ۽ دو بیچ اتنت۔
 یعقوب ۽ آئی ۽ مسترین برات اسام مدام و ت ماں و ت ۽ کانکلو اتنت ۽
 یکے دومی ۽ گٹ ۽ حونان اتنت۔ یعقوب ترس ۽ تنک ۽ وتی مات Rebekah ۽
 برات لابان ۽ گورا پہ باہوٹی شت۔ لابان حاران ۽ نندوک ات۔ یعقوب ۽ 14 سال
 ہمودا اڈکت ۽ لابان ۽ دو نین جنک لیبا ۽ راجل سانگ کنتت۔ رند ترا و ت ربوت ۽
 کنعان ۽ دمگ ۽ ماں افرات (Ephrath) ۽ چہ منند بوت۔ یعقوب ۽ وتی دومی
 جن راجل ۽ اولی بیچ یوسف سک دوست ات۔ یوسف ۽ مات کسترین برات
 بنجمن ۽ پیدا کی ۽ و ہداں بیران بوت۔

یعقوب ۽ دل ۽ آئی ۽ جاہ نشین یوسف بہ بیت۔ حق ایش ات کہ آئی ۽
 مسترین بیچ ریو بن (Reuben) آئی ۽ جا گہا میر ۽ پیغمبر بہ بیت بلے یعقوب ۽ دل
 ۽ یوسف چہ آدگہ درستیں براتاں دانا تر ۽ زانیکا تر ات۔ یعقوب ۽ زال بی بی لیبا ۽
 یعقوب ۽ تب ۽ میل زاننگ ات ۽ وتی بیچان ۽ مدام گوشت ۽ کہ اے پیر ۽ مرد
 ریو بن ۽ بدل ۽ یوسف ۽ راجہ نشینی ۽ پیغمبری دیگ لوٹیت۔ لیبا ۽ بیچاں مدام نشت

۽ يوسف ۽ راڇيوه گت ۽ ڪلاگ گپت۔ ڪي شپي يوسف ۽ والي ديست ۽ وٽي پت ۽ راواب ۽ حال ۽ دات۔ يعقوب ۽ واب ۽ مانا اے ڪش ات ڪه آئنده ۽ يوسف درستيں خاندان ۽ مستر ۽ سروڪ بيت۔

ڪي روڇي يعقوب ۽ يوسف ۽ راگوشٽ ڪه تي برات (لبيا ۽ پنج) دوروڇ انت ڪه درانه بنت آ پس ۽ مالاني چارينگ ۽ شنگ انت، تو بروايشاني حال ۽ بگر۔ يوسف شت ۽ په براتاں سر بوت۔ براتاں چه دور ۽ ديست ڪه يوسف پيداڪ انت آهاں شور ڪت ڪه موقع هميش انت، اے ڪشگ ۽ ڪار ڪنگ به بيت۔ ريو بن ۽ نه من ات، گوشت ۽ ڪه ڪشگ ۽ ڪار ڪنگ ناحق ۽ بدل ۽ يوسف ۽ راڇاه ۽ بکن ات، هرڇي به ڪئيت آئي قسمت۔ يوسف اش گپت، پشڪ اش ڪش ات ۽ چه ڇاه ۽ دور ديگ ۽ گراں گران ۽ برت۔ يوسف ۽ فرياد ڪت ڪه من شمه براتاں، شما پر چه من ۽ ڪشگ لوٽت۔ مني گناه ڇي انت؟ چوشيں ڪار ڪس گون دژ مناں هم نه ڪنت، من شمه پت ۽ بچاں۔ شمه تروز اهت ڪاں۔ چوشيں بے حدائي مه ڪن ات، من ۽ ڇاه ۽ دور مه ديست۔ يوسف ۽ گريت ۽ گوشت لالا، حق حق بيت ۽ ناحق ناحق ۽ بهر ناحق ۽ عوض بيت۔ براتاں گوشت ميري ۽ معتبري ريو بن نيگ انت ڪه چه درستاں مستر انت، پينغمبري هم همائي ۽ حق انت، بله مئے پت پر پيش ۽ تيار نه انت ۽ ايشي ۽ سبب تويے يوسف ۽ تويے ڪه پلينڊي ڪئنه، مدام واب گندے ۽ پت ۽ رپ پيننه۔ يوسف ۽ گوشت شما بيا ات مني همراهي ۽ من شمه ديما گون پت ۽ دست بندي ڪناں ڪه پا گوا جي ريو بن نيگ انت ۽ همائي ۽ ديگ به بيت۔ يوسف ۽ ارس گل گل ۽ رت ڪنت بله براتاني دل موم نه بوتنت۔ آهاں يوسف ۽ رامان ڪور چات ۽ دو دست دات۔

براتاں شنگ يے ڪشت۔ يوسف ۽ جاگ حونين گت ۽ وا تر بوتنت۔

پت ۽ ڇه دور ۽ ديسٽ ڪه پڻچ پيدا ڪ انت بله يوسف گون نه انت۔ آئي ۽ دل ۽ جت۔ گون رسگ ۽ براتاں گريوگ شروع ڪت، پت ۽ پاڊاں ڪپت انت ۽ گوشت اش ڪه من ۽ دست ۽ ديم سياه بوتنت۔ يوسف من ۽ گورا آتنگ ات بله ڇه ماگسر ۽ وارت۔ پڊا ڪه ماپيٽ ۽ پول ڪت، ماچارٽ ڪه يوسف گرڪ ۽ وارتگ۔

پت ۽ را حون ۽ يله دات۔ يعقوب ديم په شڪون ڪپت ۽ بله هوش بوت۔ هوش ۽ آتڪ، جست ۽ ڪت ”يوسف گج انت“ چڱاں پڊاڊپ يڪ ڪت ڪه يوسف گرڪ ۽ وارتگ۔ آئي ۽ چڱاني نيمگ ۽ چارت، زال ۽ را چارت، چم ۽ آزمان ۽ سڪ دات انت بله جبر ۽ درنيا تڪنت۔ چرائي ۽ نيم کورين چماں ارس چودردي رتڪنت۔ دمان ۽ رند چڱان ۽ گوشت ۽ ڪه من ۽ به برات هما جا گها پيش دارت ڪه يوسف گرڪ ۽ وارتگ۔ زهگاں درائينت ڪه ”ابانوں پڊ ۽ پڊ گيري ۽ هچ نفه نيست“۔ آهاں يوسف ۽ حونين پشڪ پيش داشت۔ يعقوب ۽ پشڪ ۽ را چڪ ات، دل ۽ داشت ۽ گوشت ۽ ڪه اے چونين گرڪ بوتگ ڪه مني يوسف ۽ وارتگ بله آئي ۽ پنجه يادنناں آئي ۽ جا مگ درت نه تگت۔ دومي صباه ۽ چڱاں پت ۽ را آ نيمگ ۽ نه برت ڪه يوسف چاه ۽ ات۔ دگه نيمگه تزينت۔ پت لٽ ۽ حڪ ديان، تتران، اے ديم ۽ آ ديماشت۔ دم ۽ برت بله هچ گرڪي پڊ ۽ رند ۽ نه ديسٽ۔ سيمي روچ ۽ وتي مولد ۽ زرت ۽ يوسف ۽ پٽ ۽ پول ۽ درا تڪ۔ مولد ۽ انگر آنگر تزينت۔ آئي ۽ دل ۽ هر جا گها يوسف ۽ پاڊاني نشان ات۔ آئي ۽ گمان ۽ هر جا يوسف ۽ بوتالان ات۔ صباه تاں شام ۽ سر سر جنان، دم ۽ برت۔ پاڊاني ۽ جان ۽ هاڻي ۽ شت، ڪپت۔ مولد ۽ گپت، سر ۽ ٻڏاں ڪناں ۽ آ ورت۔ لوگ ۽ رسينت، پڊا جست ۽ ڪت ڪه يوسف گج انت۔ گون اے گپ ۽ مولد ۽ ارساں درچ ڪت۔

بی بی لیبیاؑ پہ تکاں سری چارت۔ آئی ء دل ء وتی، چچانی کتکیناں پشومان ات۔ آئی ء
 ارس ماں چماں تتکننت۔ گوشت ءے، واجہ ہرچی کہ بوتگ حداء فرمان ء بوتگ۔
 بندہ ء دست ہچ ء نہ رسیت، تراصبرء بغیر دگہ ہچ راہ نیست ء صبرء بُن شیریں انت۔
 یعقوب ہستاں بے ہست ات۔ گوشے اناگت ء آئی ء راپیری ء گورجنگ ات۔
 زندء دُرستیں درد آئی ء سرا امبیر اتنت۔

یوسف چاہ ء ات۔ شپ کہ بوت چہ چاہ ء دپ ء استار ءے سیل کتنت،
 دل ءے جیڑت، دست ءے آ زمان ء نیمگا چست کتنت ء گوشت ءے کہ اوحد اوند تو
 کجائے؟ تو منی ء منی پت ء حدائے، تو منی ہفت پُشت ء حدائے، کجا انت تئی
 حدائی، جی انت منی گناہ؟ یوسف ءے سسے شپ ءے سسے روچ ہے چاہ ء ات، نال ورد،
 نال برد۔ چارمی روچ ء پاد ء برمشے اشکت ءے۔ دیر نہ بوت دیست ءے کہ ڈول
 یے مس چاہ ء ایردیگ بوت۔ یوسف ء ڈول ء راگپت۔ ڈن ء مردماں ڈول ء را
 کش ات ء یوسف ڈن ء دراتک۔ دیست ءے چاہ ء سرا بازیرں مردم انت۔ مردم
 حیران اتنت۔ جست اش کت کہ تو کئے ءے ترا کئے ء چاہ ء کتگ۔ ہے دؤران ء
 یوسف ء ششیں برات رستنت۔ ریوبن ء مردمانی نیمگ ء دیم گورکت ء گوشت
 کہ اے ورنائے غلام انت کہ لہتیں روچ انت گار بوتگ۔ دومی برات شمعون ء پھ
 زہرتی درائنت کہ اے بدعاتیں غلامے، مدام ہنچو چاہاں پٹیٹ ء پدادر کیت ء
 کیت۔ سبھی برات لیومی ء پھ بیزاری گوشت مالیشی ء راوتی سرا چٹینگ لوٹیں، اگن
 چہ شام کسے ایشی ء بہا زوریت مالیشی ء بہا کنیں۔

یوسف ء براتاں نشت ء گول باپاریاں سٹ ء سودا جت ء یوسف ء را پھ
 بیست زر ء بہا گت۔ یوسف ء چماں دزدی گورٹ۔ دل ء گوشت ءے کہ اگاں

بوگوشاں من غلامے نہاں، من میریں یعقوب ۽ بچاں ۽ اے در آمد نہ انت، منی
 برات انت، من اسحاق ۽ لابان ۽ نماسگاں، کئے باور کنت۔ آئی ۽ بچ نہ گوشت۔
 براتاں زر کوار ۽ کنت۔ چادر اش چنڈت انت ۽ پشت اش پرکت۔

یوسف ۽ وتی ششیں براتانی نیمگ ۽ چارت، کس ۽ چک نہ جت ۽ آئی ۽
 نیمگ ۽ نہ چارت۔ آئی ۽ دل ۽ گوشت کہ اگن مروچی بنجمن گون بوتیں، پہ من کوہے
 ات، منی مات ۽ پت ۽ چک ات بلکین دل ۽ دور بوکتیں۔ یوسف ۽ وت ۽ چورہے
 لیکت۔ آئی ۽ چماں دزدی گورت۔ آئی ۽ چارت کہ نوں آتاں زندگ انت غلامی ۽
 طوق ۽ گٹ ۽ بیت۔ ہما کہ آئی ۽ غلام ۽ مولداں گیگ نہ بوتگ نوں پہ غلامی وتی زندہ
 بوگوازینیت۔ یوسف ۽ اے نیمگ ۽ آنیمگ ۽ چارت، چم ۽ گوں آزماں ۽ کت ۽
 دست ۽ برزاکنت ۽ منومنو ۽ کت، کس ۽ نزانٹ کہ چنی گوشتیت۔

باپاری کاروان رہادگ بوت۔ یوسف پشت ۽ لپوشان ات۔ چہ دورہ
 چکوات کہ بلکیں منی برات پشوماں بہ بنت ۽ واتر بہ کنت ۽ من ۽ دست بہ گرانت۔
 بلکیں ہلک ۽ مردے چمے راہ ۽ بہ گوزیت بلے کس نیاتک۔ دیما قبرستان ات۔
 یوسف ۽ مات راجل ہمد ۽ کل ات۔ یوسف ۽ مات ۽ قبر دیست۔ قبر ۽ سروناں کپت
 ۽ ہسکارت ۽۔ باپاریاں جسٹ کت کہ اے کئی قبر انت؟ گوشت ۽ اے منی
 مات ۽ قبر انت۔ کاروان ۽ سروک کے مہتل بوت تا کہ یوسف وتی مات ۽ قبر ۽
 زیارت بہ کنت۔ یوسف دمانے نشٹ ۽ منومنو ۽ کت، ہنچو گوشے گوں مات
 ۽ تران ۽ بہ بیت۔ گوشت ۽ مات، من ۽ وتی براتاں بہا کت، منی براتاں گوں من
 ہما کت کہ دژ من نہ کنت، من ابراہیم ۽ اسحاق ۽ نماسگاں، من مصر ۽ کئی دست شود ۽
 پادشود بہاں۔ یوسف ۽ ہسکارگانی تو ارعش ۽ آ زمان ۽ شنتت۔

لہتیں روجء رندکاروان مصرء سر بوت۔ غلامء مولدانی نیادی ات۔ سٹ
 ء سودا ات۔ یوسفء راطوق یے گٹء دیگ بوت ء نیادی ء نندارینگ بوت۔
 اسحاق ء نماسگ ء یعقوب ء یلیں بیچ کہ نوکی بروت ء سبزنگ اتنت، نیادی
 بوتگ ء ات۔ مصرء وزیرے کہ آئی عہدہ ء نام ات پوٹیفرا (Potiphar) گوں
 وتی زال زلیخہء پے غلامء مولدء بہا زورگ ء آتک۔ سجنیں نیادی اش چارت۔ چم
 اش یوسف ء کپنتت۔ وزیر ء آئی ء زال ء رایوسف دوست بوت۔ بولی دیگ
 بوت۔ وزیر ء وتی زال ء گوشگ ء سرا گرانیں قیمتے دات ء یوسف بہا زرت۔
 یوسف نوک بروت ات۔ وش رنگ ء وش بالادیں ورنایے ات۔ وزیر کوتاہ قدیں
 سیاہ تابیں مردے ات ء آئی ء زال ہم چومک ء سیاہ ات۔ زال یوسف ء سر ء عاشق
 بوت۔ یوسف ء را گوشت ء کہ نیادی ء کہ من ترا اولی وار ء دیست من ء تو دوست
 بوتے، نون تو بیامنی دل ء سارت بہ کن، توسی ء من سی، تاں زندگ ءے ترا ہیج کار
 پر نیست، ہرچ طما ہے کنتے من حاضر بلے تو منی ء من تئی۔ یوسف ء درائنت بی بی،
 من اے لوگ ء ناں وارنگ، من چوشیں بد فعلی کت نہ کناں، تو منی سر ء جان ء
 ہد بندے بلے نمک حرامی منی تو مء مان نہ انت۔ آئی ء گوشت بی بی من ء غلامی
 رگ مان نیست، من امیری بیچے آں، من ء کم اصلیں غلامے مہ لیک۔ یوسف ء
 گوشت من ء و ہدء کپتگ ء و ہد کسئی ریاء نہ کنت، تو من ء پے چوشیں چماں مچار۔ زلیخہء
 تاں بازیں روچاں یوسف ء دل چنڈت، لالچ دات، گلا ء گلو ءے کت، مزنیں جی ء
 جانے کت ءے بلے یوسف ء نہ من ات چیا کہ آئی ء گوں وتی واجہ ء لوگی ء چوشیں
 بد فعلی پے وت ء میار بوت۔

یک روچے وزیر ء زال ء یوسف ء را گپت، کشاں چیل کت ء وتی وابجاہ

۽ بُرت ۽ ستم کت کہ گوں من وپت ۽ واب بہ کن۔ یوسف ۽ گپ ہمات کہ چوشیں
 بد فعلی پرانی ۽ عیبے۔ زال ۽ دل قہر بوت، گوشت ۽ یوسف! من برداشت ۽ دم
 بُرتگ، اگس مرچی تو گوں من اے کار نہ کت تاں زندگ ۽ پشوماں بے۔ ہمے گر
 ۽ رُوس ۽ یوسف چہ دست ۽ لگشت بلے یوسف ۽ پشک ۽ پشقی نیمگ درت ۽ آئی ۽
 پدی دامن زال ۽ دست ۽ ات کہ یوسف چہ لوگ ۽ دہ ۽ دہ ۽ در اتک۔ ہمے دمان ۽
 وزیر سر بوت۔ دیست ۽ یوسف پہ لپرزگی ۽ جگنی لوگ ۽ درا ہگ ۽ انت ۽ پشک
 ۽ دروک انت۔ پشت ۽ زال دیست ۽ کہ مرد آہتگ، جت ۽ فریادے ۽
 گوشت ۽ کہ دُ دیست وتی دوستی نیں غلام ۽ کرد، مروچی ایشی ۽ منی نیمگ ۽ پہ بد فعلی
 ۽ نییت ۽ تیمیچہ کتگ، بلے من چوشیں زالے نہاں، من آئی ۽ راوتی نزیک ۽ نہ اشتگ
 ۽ دودست داتگ۔“ وزیر ۽ یوسف ۽ نیمگ ۽ پہ زہری چارت۔ یوسف ۽ وزیر ۽ را
 گوشت کہ منی واجہ، جبرائے وڑ نہ انت کہ بی بی ۽ گوشتگ ۽ انت۔ وزیر ۽ یوسف ۽
 سرا باور نہ بوت۔ آسک بڑن بوت کہ اے مرد ۽ منی مہر، منی دوستی دیمانیا تک ۽ منی
 زال ۽ سرا کپت۔ آئی ۽ یوسف ۽ راجیل کت۔

جیل ۽ صداں بندی انتت۔ کئے ۽ زانت کہ کئے کئے انت۔ ہر کس کہ قید ۽
 شت ۽ اگن کس ۽ وارث ۽ نیست ات، آتاں زندگ ات قیدات۔ یعقوب ۽ بلیں
 پنج، چولا وارثاں 12 پر ۽ سالوں بندی خانہا کپتنگ ات۔ ہمے جیل ۽ بادشاہ ۽ دوسری ۽
 دیکھی ہم بند انتت۔ آوانی سر ۽ ہمے ڈوبہ ات کہ آہاں بادشاہ ۽ ورگان ۽ زہر ماں کتگ۔
 یک شپے آہاں واب دیست۔ صباہ ۽ ہمے وابانی قصہ اش کت۔ ہر کس ۽ یک مانا
 یے کت۔ یوسف ۽ راجست اش کت۔ یوسف گوشت کہ یک قیدی ۽ فیصلہ سے
 روچ ۽ تہا بیت ۽ آپا ہود یگ بیت ۽ دومی مرد سیمی روچ ۽ چہ بندی خانہا در کنگ بیت ۽

پداوتی ہما عہدہ ء کار ء سہرا بیت۔ یوسف ء مانا کتگیں واب راست بوتنت۔ چریشاں
یکے کُشگ ء یکے درکنگ بوت۔ ہما مرد کہ چہ قید ء دراہگ ء ات، روگ ء ء ساری
یوسف ء گورا آتک، آئی ء دست ءے چکت انت ء گوشت ءے تئی گپ حداء گوں
گیتک، اگس تراپہ من کارے بہ کپیت دپ ء دوست مدار۔ یوسف ء گوشت کہ اگس
ترا موقع رست بادشاہ ء گورا منی نام ء بگر ء بگوش کہ من بے گناہ ء بنداں۔

بادشاہ ء کار دار ء دراہگ ء دو سال گوشت کہ مصر ء بادشاہ ء یک شپے
واب دیست کہ آنیل ء کور ء کور ء اوشتا تک، گندیت کہ چہ کور ء ہفت لاغریں ء
نزوریں گوگ در آتک ء دمانے رند ہفت پڑورین ء تُر سناکیں گوگ ہم چہ کور ء
درا تک ء آہاں ہے لاغریں گوکان ء پلکت۔ بادشاہ چہ واب ء جہہ سرت بلے پدا
وپت ء واب کپت۔ پداواب ء دیست ءے کہ گلہ ء ہفت سبزیں ٹوبار انت کہ کور ء
کشار پداں رُستگ انت ء دگہ ہفت تنگیں ء بے تاکیں گلہ ء ٹوبار انت، بادشاہ ء
دیست کہ ہے دمان ء چہ رودرا تک ء ایر روپے سرکنت ء ہے حشکیں ٹوبار سبزیں
گلہانی ہفتیں ٹوباراں لپاشنت ء پلکت۔

صباہ ء بادشاہ ء دیوان کت ء چہ وتی درباری زانتکار ء کواساں واب ء مانا
جست کت۔ ہر کس ء جتا نیں مانا یے کت کہ آ بادشاہ ء تب ء نہ کپت انت۔ ہما مرد
کہ چہ جیل ء در کپتنگ ات ء بادشاہ ء سری ء دیکی ات آ یوسف ء ترا نگ ء کپت۔
آئی ء بادشاہ ء را یوسف ء حال دات ء گوشت کہ اگن کسے تئی واب ء مانا ء کت
کنت، گڑا ہما عبرانی مردانت کہ بے گناہ ء جیل انت۔ کار دار ء بادشاہ حال دات
کہ اے مرد کنعان ء یہودی یے، میر ء معتبری زہگے، پیغمبری اوباد گے۔ آئی ء وزیر
ء زال ء مکاری کار پد ء یوسف ء بے گناہی ء قصہ آورنت۔ بادشاہ ء حکم کت کہ

یوسفؑ ۽ بیارت۔ یوسفؑ اش آ ورت۔ یوسفؑ ۽ یکؑ پہ یکؑ ۽ وتی قصہ آ ورتنت۔
 بادشاہؑ ۽ جست ۽ پرس کت ۽ چارت کہ یوسفؑ بے گناہ انت۔ بادشاہؑ ۽ وتی واب ۽
 قصہ کت ۽ مانائے جست کت۔ یوسفؑ ۽ گوشت کہ تی واب ۽ مانا ایش انت کہ
 تی ملک ۽ ہپت سال ۽ آبادی ۽ ہور ۽ باران بیت۔ سیرگانی بیت۔ تی مخلوق و شمال
 بیت بلے دگہ ہفت سالان گرانیں ڈگالے کیت۔ ہنچیں ڈگالے کہ ترمپ لے ہور
 نہ رچیت۔ درچک ۽ دار، مال ۽ دولت ہچی پشت نہ کپیت۔ مخلوق لنگڑلاپ بیت۔
 بادشاہ حیران ۽ پریشان بوت۔ گوں وزیر ۽ گزیراں صلاہ ۽ شورے کت ۽
 گوشت ۽ کہ ہنچیں توجیل بہ سازت کہ ہفت سالانی ڈگال ہنچو بگوزیت کہ منی
 مخلوق سکی ۽ سوری مہ گندیت۔ کس ۽ شریں مشورہ دات نہ کت۔ یکے ۽ بادشاہ ۽
 راصلاہ دات کہ ہما مرد ۽ کہ واب ۽ مانا کتگ ہما توجیل سازت کنت، یوسفؑ اش
 آ ورت۔ یوسفؑ ۽ لہتیں صلاہ ۽ شور پیش کت۔ بادشاہ وش بوت ۽ آئی ۽ راوتی سر
 وزیر ۽ کت ۽ اختیار ۽ دات کہ ہر توجیلے کہ تو شرزانے بہ کن۔ یوسفؑ ۽ حکم کت
 کہ سجنیں ملک ۽ گلہ کشگ بہ بیت۔ آئی ۽ ہما گلہ ۽ دان کہ چہ مصر ۽ مردمانی ورگ ۽
 زیادہ بوتنت چہ کشارکاراں بہا زرت انت۔ آئی ۽ پگ ۽ کاہ ہم زرت ۽ ایر کت۔
 یوسفؑ ۽ بلا ہیں امبار بست ۽ بلا ہیں گرم جت ۽ گلہ، دان ۽ پگ ایر کنت۔ یوسفؑ
 ۽ گلہ ۽ داں چہ مصر ۽ ہما ہگیں ملک ۽ دمگاں ہم بہا زرت ۽ ایر کت۔ آئی ۽ چہ مصر ۽ پہ
 دومی ٹلکاں گلہ ۽ باپا ربند کت۔ آئی ۽ ہر نیمگ ۽ کہ دان ۽ پگ ۽ کاہ دست ۽ کپت جم
 جت ۽ امبار کت۔

ہفت سال ۽ و شمالی ۽ سیرگانی ۽ رند ہشتمی سال ۽ ڈگال شروع بوت۔ ہو ربند
 بوتنت۔ چاریں نیمگ ۽ قحط ات۔ یوسفؑ ۽ مخلوق ۽ راگلہ پہ حساب دات۔ حکم ۽

کت کہ ہرچی پہ کش ۽ میزان بہ بیت، ہر لوگے ۽ را پہ آئی ۽ گذر ۽ چہ سرکاری گد اماں
 گلہ پہ بہادات۔ مصر ۽ ہمسایگیں ملکانی مردم ڈگال ۽ وڈالی بوتنت بلے مصر ۽ ہر کس ۽
 پوتی ورگ ۽ گلہ رست۔ بادشاہ وش ات، رعیت وش ات، ہر کس گل ۽ شاداں ات
 ۽ یوسف ۽ منت وارات۔

ہمسایگیں ملکانی مردم کہ شد ۽ تاجیتنت آہاں پہ دان ۽ بہا زورگ ۽ دیم پہ
 مصر ۽ دات۔ گڑ یوسف ۽ بادشاہ ۽ را گوشت کہ ترا حداء باز داتگ، مصر ۽ گلہانی امبار
 ترا ہفتیں سالوں پہ وٹی برنت گوں، مروچی سکی ۽ وہدانت، ترا بیدانت کہ دل ۽ مزن
 بکنے ۽ حداء قحظ زدگیں مردمان ۽ ہم بدیے گوں۔ بادشاہ ۽ یوسف ۽ جبر من ات ۽ فیصلہ
 کت کہ درملکی مردمان ۽ ہم یک حاصیں مقدرے ۽ گلہ دیگ بہ بیت ہنچو کہ نمر ۽
 نزنہ بہ بنت۔

یوسف ۽ ڈیہہ کنعان ۽ ہم ڈگال ات۔ دان نہ گواہت۔ یک روچے
 یعقوب ۽ بیچ آئی ۽ گورا آتکنت ۽ گوشت اش کہ ماشد ۽ مرگائیں، اشکنگ ہمیش
 انت کہ مصر ۽ گلہ بازانت ۽ اودا ہمسایگیں ملکانی مردمان ۽ ہم کو کو دوان پہ بہا دیگ
 بونگ ۽ انت، اگن تئی اجازت بہ بیت، مارویں چودا گلہ بہا زورن۔ پت ۽
 اجازت دانت بلے گوشت ۽ کہ ہنچمن ۽ من شے ہمراہی ۽ دیم دات نہ کنناں، آدگہ
 بروانت۔ براتاں حر ۽ اُشتر کت، توشگ کت ۽ مصر ۽ سر بوتنت ۽ صباہ ۽ مصر ۽ سر
 وزیر ۽ دربار ۽ شنتنت۔ اودا ہروڑیں مردم بیچ انتت چہ فلسطین ۽ کنعان ۽ بگرتاں شام ۽
 درا، ہر کس جمع ات، ہر کسی دست پہ گلہ ۽ بہا زورگ ۽ دراج ات۔ ہر علاقہ ۽ مردم
 باری باری ۽ آتکنت ۽ وتی فریاداش کت ۽ گلہ ۽ بہا زورگ ۽ اجازت نامہ اش
 گپت۔ یوسف ۽ براتانی باری آتک۔ گوانک جنگ بوت کہ نوں عبرانی دربار ۽

حاضر بونگ لوٹنت۔ اے کہ داخل بوتنت یوسفؑ پچھ آ ورتنت۔ آ گل ء بال بوت
کہ 21 سال ء رند آ وتی براتاں گندگ ء انت۔ دل ء گوشت ء پاد بیاہاں ء آہاں
وش آ تک بہ کنناں، امبازان اش بہ زوراں بلے وت ء راداشت ء ء پچھ ء نہ
گوشت۔ ایشاں سر جہل کت۔ گوشت اش کہ واجہیں سر وزیر، منے ملک کنعان
انت، ڈکال ء وڈالی انت، منے مردم شند ء مرگی انت، ما پہ گلہ ء بہا زورگ ء
آ تلگیں۔ یوسف ء ایشان ء چارت۔ آئی ء وتی کسانی ء وہد گیر آ تک۔ وتی پت ء
وتی مات ء پرانی ء مہر، گوں براتاں گنگل ء گوازی، وش ء آ سودگی ء دور گیر
آ تکنت۔ آئی ء براتانی آئی ء چاہ ء کنگ ء ساعت گیر آ تک۔ یوسف ء فریاد ء
آہانی بے مہری ء دمان یوسف ء چمانی دیما ظاہر اتنت۔ یوسف ء لوٹت کہ دپ پچ
بہ لگوشاں ء بہ گریواں، بلے چارت ء کہ اے مصر ء سر وزیر ء دیوان انت، اے
مات ء کٹ یا پت ء دامن نہ انت۔ آئی ء ارس چمانی تہا تکنت بلے وت ء داشت
ء۔ دمانے ء رند یوسف ء جواب گردینت ء گوشت کہ چاریں کنڈاں ڈکال
انت، ما اے گلہ گوستگیں ہفت سالان جمع کتگ انت پہ وتی مخلوق ء، شماعبرانی ات،
دری مخلوق ات، پہ ما اے لازم نہ انت کہ ماشمارا ہم گلہ بہ دینیں بلے منے بادشاہ رحم
دیں مردے، آ وتی ہساہگیں ملکانی مردمانی چارگ ء دلگوش ء ہم کنگ لوٹیت۔
یوسف ء جست کت کہ شما کنعان ء کجام دمگ ء مردم ات۔ براتاں جواب
گردینت کہ ما افرات ء جہہ منندیں مردم ان۔ یوسف ء پرست کہ شمعے وت
ماں وت ء چہ تعلق ء رشتہ داری انت۔ ریو بن ء جواب دات، ماد رہ برات ان۔ من
مستریں براتاں۔ آئی ء گوشت چوننا ہاچہ چار ماتاں مادا زردہ برات بوتگیں۔ پت ء
مایک ان۔ منے پت یعقوب منے ملک ء پیغمبر انت ء اسرائیل آئی ء لقب انت۔

یوسفؑ درّ اینت کہ شمادہ مردم ات، شمے آدگہ دوئیں برات کجانت؟ دوئی برات شمعونؑ جو اب دات کہ مئے دو برات چہ دوئی مات ء بوتگ انت۔ یکے یوسفؑ، کسانی ء گرک ء وارنگ ء یکے درستاں کستریں بنجمن گوں ما گوں نہ انت، پت ء آہگ ء اجازت نہ داتگ۔ سروریر ء درّ اینت کہ چہ شمے گپاں ہے ظاہر بیت کہ شمادروگ بندگ ء ات۔ ہنچو معلوم بیت کہ شمادرملکی پڑاشک ء چاروات ء پہ بدیں نیٹے ء مئے ملک ء آتگک ات۔ سروریر ء حکم کت کہ ایشاں قید ء رواں دیت۔ برات اش جیل کنتت بلے حکم ء کت کہ ایشانی ورگ ء شریریں انتظام کنگ بہ بیت۔ سیمی روچ ء آہان ء چہ جیل ء درکنگ، آرگ ء دیوان ء پیش کنگ بوت۔ یوسفؑ آہان ء گوشت کہ من دل ء جزم آں کہ شمادروگ بندگ ء ات، من ء شک انت کہ شمچاروات بلے چوکہ شمابڑگ ات شمے مردم شدیگ انت پمیشا من شمارا گلہ دیاں بلے ہے شرط ء کہ شمابروات ء وتی کستریں برات ء گوں وت ء بیارت تا کہ من آئی ء جست ء پُرس بہ کنناں ء بزاناں کہ شماراست گوشگ ء ات کہ دروگ ء دوئی ایش کہ شمے سرااے ہم باور نہ انت کہ شمواترکن ات یا نہ کن ات پمیشا من چہ شمائیے، شمے برات شمعونؑ گوں وت داراں ء ہما و ہداں یلہ ء دیاں کہ شمگوں وتی کستریں برات ء واتر بکن ات۔

یوسفؑ شمعونؑ را گوں وت ء داشت۔ براتانی گوں ء گوالگ چہ دان ء پُر کنتت۔ آئی ء وتی کارداران ء حکم کت کہ ایشانی گلہ ء خرید کنگ ء داتگیں زرّاں پدا ایشانی گوناں ہنچو مان بکن ات کہ آسئی مہ بنت ء مزاننت۔ برات پہ وتی منزل ء ربادگ بوتنت۔ وتی ہلک ء سر بوتنت، گوں وتی پت ء سروریر ء قصہ اش کت ء گوشت اش کہ آئی ء یک بلا ہیں گٹی مارا گپتگ۔ آیش انت کہ آئی ء شمعونؑ گوں وت ء

داشتگ و گوشنگ کہ شمعون ہمائی و گورابندی بیت تاں و ہدیکہ ما بنجمن و گوں و ت و مہ
 بریں۔ آئی و مئے سر و شک بوتگ کہ ما چار و پڑ اشک ان۔ آہاں حرانی بار ایر کتنت۔
 دان اش کہ در کتنت، دیست اش کہ آہانی داتگیں زر پدا آہانی گونان انت۔

یعقوب حیران بوت۔ آئی و دل و جت و گوشت و اے چونیں گٹی کہ
 آئی و گپتگ؟ پدا شمے زر و مال پر چہ شمارا و اتر کنگ بوتگ انت۔ یعقوب و
 در اینت کہ من بنجمن و گوں شما دیم دات نہ کنناں۔ من یوسف پہ شمارا و اں دات شما
 پہ من آئی و حونی نیں پیشک آ ورت، تاں روچے مرچی منی چم پرانی و دید و کورانت،
 نہ و ت کیت و ناں آئی و زہیری سلا مے کیت۔ یعقوب و بے وسی زارہ جت۔ بچاں
 آئی و رامز نیں منٹے کت۔ یعقوب راضی بوت بلے گوشت و من بنجمن و شمارا ہما
 شرط و دیان کہ شما گوں من سو گند و مسام کن ات کہ پدا گوں و ت و سلامتی و کارت۔
 ”نبا کن ات ایشی و ہم حونی نیں پیشک و پہ من بیارت کہ من برداشت کت نہ کنناں“۔
 آئی گوں اسی نیں چماں گوشت۔ یعقوب و وتی بچان و اے ہم سوج دات کہ شما ہما
 زرراں کہ شمے گونان بوتگ انت، گوں و ت و بہ برات و مصری سر وزیر و را و اتر بکن
 ات۔ آہان گوں وتی پیریں پت و سو گند و مسام کت۔ آہاں بنجمن و گوں و ت و
 زرت و دیم پدا پہ مصر و دات۔ اودا یوسف و پہ وتی کستریں برات و دیدار و شپ پہ
 افارگ و بے و ابی گوازینت انت۔

یوسف و برات گوں آئی و کستریں برات بنجمن و مصر و سر بنت۔ یوسف
 ایشان و شاہی مہمان خانہ و داریت، شپ و وتی لوگ و ایشان و ورگ دنت۔ نو کران
 و گوشتیت کہ نان و پرز و نگ و ہنچو ایر کن ات کہ دو مردم یک رد و بہ نندیت و
 بوارت۔ اے گوں بنجمن و یازدہ اتنت، دو و حساب و پنچ و ٹولی جوڑ بوت و بنجمن

ایوک بوت۔ گڈ ایوسف گوشتیت کہ تو گوں من ناں بور۔ آدومی بان ء گوں بنجمن ء
 و رگ وارت۔ جسٹ ء پُرس ء کنت۔ آئی ء پیریں پت ء جسٹ ء کنت،
 علاقہ ء جسٹ ء کنت۔ بنجمن یوسف ء پچہ نیاریت۔ یوسف آئی ء را آئی ء مستریں
 برات یوسف ء جسٹ ء کنت ء گوشتیت کہ تئی براتاں من ء حال داتگ کہ ترا
 مستریں براتے بوتگ۔ آ کجا انت؟ بنجمن ء درائنت کہ آ یک روچے پت ء
 رواں داتگ ات کہ براتانی حال ء بگر۔ منی برات و اتر بوتنت ء پت ء را آئی ء حونی
 نیں پیشک اش پیش داشت ء گوشت اش کہ یوسف گرک ء وارتگ، اے جبرناں
 من ء باور بوت ء ناں منی پیریں پت ء، خدا بزانت ء منی براتانی عمل ء ایمان۔ گوں
 اے گپ ء بنجمن ء ارساں تچ گت۔ یوسف ء آئی ء سر ء دست ایر مشت ء گوشت
 کہ خدا کارسازیں حدایے، خدا امتحان گپت بلے نا انصافی نہ کنت، اگس تئی برات
 نہ مرتگ ء زندگ انت روچے ناں روچے ترا دست کپیت۔ بنجمن ء یوسف ء نیمگ
 ء چارت، ارس ء پھک کنتت ء گوشت ء کہ حدائی دپ ء گوں بہ گجات۔

صباہ ء ایشانی درپ ء دارگ چہ گلہ ء پر کنگ بوتنت ء یازدہیں برات
 رہادگ کنگ بوتنت۔ یک منز لے ء رنداے چارنت کہ مصری سپاہیاں آہان ء
 چپ ء چاگردکت ء بیہاردات کہ شامشر نہ کنگ، شاموزیر ء سہر ء پیالہ دزینگ۔
 سپاہیاں آہانی اُرد پٹت انت۔ دیست اش کہ سہر ء پیالہ بنجمن ء گوں ء انت۔
 سپاہیاں ایشان ء گپت ء سر وزیر ء دربار ء پیش کنتت۔ یوسف ء زہر کنتگی درائنت
 کہ شمارا نیکی کار ء نہ ایت، شامشدیگ اتت، من شمارا دان دات، شمارا ناں دات،
 شمع عزت کت بلے شامچوشیں کارے کت کہ کس ء نہ کنگ۔ آئی ء گوشت شامدام
 ہنچیں کارکن ات کہ کس نہ کنت۔ چو کہ شامدڑات ہمیشہ ہر کس ء کہ پیالہ دزینگ ء

ہر کسی گونء ہے پیالہ درآ تنگ آ منی گور بندی بیت ء منی گوراتاں زندگ انت
 کار کنت۔ براتاں نزانٹ کہ اے پیالہ یوسف ء حکم ء گونء کنگ بوتگ۔
 مستریں برات ریو بن ء فریاد کت کہ ما دزنہ این، ہما زر کہ منے گوناں
 درآ تنگ اتنت ما آہاں ء گون و ت آ ورتگ ء تراداتگ، شاہی پیالہ الم ء کسے ء پھ ڈر منی
 منے برات ء گون ء کتگ۔ آئی ء گوشت کہ اگس بنجمن گون مامنیٹ منے پیریں
 پت مریت۔ پہ حد ابچار مارا منے پت ء دیما رسوامہ کن، منے پت تاں روچ ء مروچی
 وتی یوسف نیں چک ء یاتاں نہ شمو شیت۔ ریو بن ء گون گریوگی چھے گوشت کہ تو وتی
 ملک ء قانون ء رو ء ہرچ سزایے دیئے من ء بدئے، من مستراں بزاں اے کار من
 کتگ، بنجمن ء بدل ء من ء قید بہ کن، من ء بندی بہ کن بلے بنجمن ء بل کہ رو ت۔ ریو بن
 سر وزیر ء دست ء پا داں کپت ء پری پری ء کت۔ یوسف ء براتانی نیمگ ء
 چارت۔ دل ء داشت نہ کت۔ پولانس یے دات ء گریت ء۔ آئی ء پولانس
 بیتگ سرازرت۔ یوسف ء گوشت، لالامن یوسف آں، من ہماہاں کہ شامن ء پہ
 20 کلدار ء بہا کت، من ہماہاں کہ شامن ء غلامی ء طوق گٹ ء دات۔ یوسف ء براتان
 ء گلایش کت، بنجمن ء را امبازاں زرت ء گریت۔ یوسف ء گریت ء دگہ صد دل
 گریوانیت۔ یوسف ء وتی براتان ء دلبدی دات کہ پرے جبراں شرمندگ مہ بت
 کہ شاما گون من چوں کتگ۔ ہریچی بوتگ، بوتگ، بلکیں ہے منے حداء منشا بوتگ۔
 آئی ء گوشت منی مہر ء واہگ پہ شماناں ساری ء کم بوتگ ء ناں نوں کم انت، من پہ شامدام
 نیکیں واہگ داشتگ، بدیں ناں، آ کہ شاما کتگ، شمن زانت بوتگ ء منی قسمت، آ کہ
 من کتگ یا کناں آ منی واہگ انت۔ یوسف ء گریوان ء گوشت اگس من غلامی
 کتگ، اگس من بندی بیتگاں بلے یقین بزان ات کہ من شمن مہرانی بندیک بوتگاں،

من پہ وتی پت ۽ براتانی یاتاں، آہانی مہراں، سال ۽ ماہانی دراجیں مدت پہ افارگ
 گوازینتگ انت، من ۽ شمعنی بہا کنگ، وتی غلامی، وتی بندی بونگ چونہ توریتنگ
 چونکہ من ۽ چہ شماجتنائی ۽ وتی درملکی توریتنگ۔ یوسف ۽ پیسکارت ۽ گوشت من ۽ اگس
 توریتنگ من ۽ ہے جبر توریتنگ کہ من وتی پیریں پت ۽ خدمت کت نہ کتنگ، من
 بڑناں کہ من شمع چک ۽ نماسگ نہ دیستگ انت، من واہگی بوتگاں پہ وتی ملک ۽ پہ وتی
 پت ۽ ماتنی گل زمین ۽۔ یوسف ۽ گوشت شمانی برات ات، من ۽ چہ وتی ساہ ۽ دوست تر
 ات نوں ملور ۽ دل رنج مہ پت۔ یوسف ۽ گریت ۽ براتان گریت۔ آہانی ہسکارگ ۽
 گریوگانی توار ۽ بازیں دگہ دلاں ہم گریت۔

شریں ساعتے ۽ رند براتان نشت ۽ شور ۽ صلاہ کت۔ یوسف ۽ آہان ۽
 گوشت کہ شمع ملک ڈگال انت دگہ پنچ سال ۽ ہم ہور ۽ آبادی نہ بیت۔ تیوگیں
 علاقہ ویرندان ۽ غیر آباد بیت۔ شما بوروات منی پیریں پت ۽ بیارت، ہلک ۽ قوم ۽
 مردے اگس آہگ لوٹیت ہم گوں وت ۽ بیارت ۽ کہ ڈگال اش کشیت۔

اے حال کہ یوسف ۽ برات چہ دوریں ولایتان آہتنگ انت، بادشاہ ۽ را
 سر بوت۔ آگل بوت ۽ یوسف ۽ را گوشت ۽ کہ اگن تئی پت ۽ برات ۽ سیاد ۽
 وارث کاہنت آہاں جاگہ بدے۔ آہاں ہچی ۽ کمی مہ بیت۔ آہان ۽ گوشین ۽ علاقہ ۽
 مزینیں پٹ یے بدے کہ آہموداہد ارنت ۽ کاروبار بہ کننت۔

یوسف ۽ وتی براتان ۽ نوکیں پوشاک دات۔ آہان ۽ مزینیں مال ۽ مددی
 یے دات۔ پہ پت ۽ بیست حر چہ دان ۽ نعمت ۽ چہ دگہ سوغاتاں بارکت ۽ رواں
 دات، بلے چارت ۽ کہ منی پت ۽ زال ۽ بول پہ حر ۽ اشتران چوشیں بلاہیں پندے
 جت نہ کننت۔ آئی ۽ چہ بادشاہ ۽ اسپاں لہتیں اسپ گاڑی ہم رواں دات۔ اے

کاروان و ہدیہ کنعاں ءِ سیم سراں داخل بوت ءِ افرات ءِ رست یعقوب ءِ را حال
 اش دات۔ یعقوب گل ءِ سز پت۔ دل ءِ گر کے جت، زمین ءِ نہ زرت۔ گوں
 چک ءِ زالاں دیم پہ مصر ءِ شت۔ و ہدیہ مصر ءِ سر بوت، آئی ءِ بیچ یوسف گوں وزیری
 شان ءِ مزں مردی ءِ گوں مصر ءِ میر ءِ معتبراں پہ آئی ءِ وش آتک ءِ دیمادراتک۔
 یوسف ءِ وتی پیریں پت ءِ را امبازاں گپت ءِ پت ءِ وتی بیچ ءِ را۔ آہاں یکے دومی ءِ را
 تاں دیراں یلہ نہ دات۔ دو میناں ہسکارت ءِ گریت۔

یہودی ءِ مسلمانانی کو ہنیں قصہ ءِ آیاتاں یوسف مہر، دوستی، مزں مردی،
 زانت ءِ برداشت ءِ مستریں نشانے۔ آئی ءِ کردار ءِ مٹ نہ گواہیت۔ آئی ءِ براتانی
 حرص، بد مہری ءِ حسد یوسف ءِ مزں مردی ءِ دیماپوچ انت۔

ماں پاکیں بانیبیل ءِ یوسف ءِ قصہ وشیں رنگے ءِ بیان بوتگ۔ پاکیں قرآن
 ءِ ہمے قصہ گوں لہتیں جا گہانی ءِ مردمانی نامانی پرک ءِ پیر ءِ کم ءِ گیش یک وڑ ءِ بیان
 بوتگ بلے اے قصہ ءِ چوشیں روانی ءِ درد مندی نیست انت چو کہ بانیبیل ءِ انت۔

انسانی تاریخ ءِ برات ءِ برات ءِ کوش، دغا، بد مہری نوکیں جبر نہ انت۔
 تاریخ چہ اے رنگ ءِ حقیقتاں پُر انت کہ براتاں دست ءِ وتی برات کُشتگ
 انت۔ چکاں پت کُشتگ انت ءِ پتاں چک۔ ہمے یعقوب ءِ آئی ءِ برات ہم یکے

دومی ءِ گُٹ ءِ حوناں بوتگ انت۔ دومی نیمگ ءِ چوشیں ہزاراں مثال انت کہ برات
 ءِ پہ برات ءِ کُشت ءِ خون کتگ، وت ءِ را کوشار پینگ ءِ دگر کُشتگ انت۔ ہمے
 رنگ ءِ پت ءِ چک ءِ مہر یا برات ءِ گوں برات ءِ مہر تاریخ ءِ نمیراںیں بہر انت۔

ہمے یعقوب ءِ بچاں سجنیں ٹکے کُشت ءِ گار کت۔ ہلکے ویرنداں کت چیا کہ
 ہیو امیٹ قبیلہ ءِ یک ورنایے کہ نام ءِ چیمچم ات ءِ ہامور ءِ بیچ ات آئی ءِ آہانی

گوہار بی بی دینا پہ زور برتگ ات ء گوں آئی ء بد فعلی کتگ ات۔ ہے چیچم ء آئی ء پیریں پت ہامور ء ہلک ء دگہ میر ء معتبر پہ میڑھ یعقوب ء گورا آتگ انت ء دست بندی اش کتگ ات کہ آتی جنک دینا ء سانگ ء گوں چیچم ء راضی بہ بیت ء آئی ء بیچ ء خطا ء بہ بکشیت بلے یعقوب ء بیچاں درستیں ہلک ء مردم کسان چہ مزن پے حبر ء کشتنت ء تیوگیں ہلک مان داشت۔ یعقوب ء بیچانی اے کردار ء آہانی گوں یوسف ء بد مہری ء احساس ء زمین ء زمان ء فرق انت۔ بالاج گورگج ء بہ گند کہ وتی برات ء مہراں زریت ء ہے مہرانی آس ء وت سچان ء تیوگیں کٹے، تیوگیں دمنگے سوچیت۔

یوسف ء مصر ء روگ ء اودا حاکمی ء سرزیری ء قصہ ء آیات مصری تاریخ ء بہر نہ انت۔ چوشیں یوسف یے ء ذکر مصری تاریخ نویساں نبشتہ نہ کتگ ہمیشا چوش بوت کنت کہ چوشیں اختیار ء اقتدار ء گپ ء کہ بائیبیل یا ایندگہ مذہبی کتاب کنت آ اے رنگ ء مہ بنت بلے یوسف ء ماں مصر ء نیادی بوتگ، آئی ء پت یعقوب ء آئی ء براتانی ماں مصر ء جہہ منندی ء 480 سال ء رند موسیٰ ء ذکر اسرائیلی مذہب ء بنیادی عقیدہاں کیے۔ یہودی گوشتنت کہ موسیٰ مصر ء نامداریں فرعون Ramses III ء زمانگ بیگ انت بلے موسیٰ ء ذکر ہم مصری کتاباں مان نہ انت ء ناں موسیٰ نامیں مردے ء کہ اسرائیلی یے بہ بیت ء فرعون ء لوگ ء رستگ ء مزن بوتگ ء آئی ء یہودیان ء چہ مصر ء درکتگ ء دیم پہ وتی ڈیہہ ء آرتگ، چوشیں کش ء چیل ء واقعہ ء ذکر ہم مصری تاریخ ء مان نہ انت۔ مصر ء آزمانگ ء تاریخ ء چوشیں ہج حبر مان نیست کہ موسیٰ ء خدا ء مصری آنی سر ء عذاب رواں داتگ یا مصر ء کورنیل چہ خون ء پُرکتگ ء یہودی آنی چہ مصر ء تچگ ء وہداں بلا ہیں

دریا Red Sea (بحر احمر) دو کپے کتگے پر اہاں تچگے راہ پتچ کتگے۔ نوں
ہزاراں سالاں رنداں یہودی یا ایدگے مذہبانی منوک چرے قصہاں برگشتہ بوت
کننتے ناں مصرے تاریخ نوک نبشتہ بوت کننت بلے یہودی یا ایدگے ملا آں پوشیں
قصہ آ آیات پرچہ آرتگے، ہما ملا بزانتت یا آہانی آہانی حد آنی عملے ایمان۔

عاشقیں خلیفہ

چہ خلیفہ ہی ء ساری یزید بن عبدالمالک ء یک خبابہ نامیں مولدے بہا
 زرتگ ء آورتگ ات۔ اے مولد آئی ء راسک دوست ات۔ آئی ء مستریں برات
 سلیمان ء چارت کہ یزیدنا مینتگیں خلیفہ انت ء ہے وہدیکہ گوں سُریت ء مولداں
 پادماں پادبہ بیت، شتریں جبرے نہ انت۔ سلیمان ء اے مولد ء راجہ لوگ ء درکت ء
 منع کت کہ آیزید ء گورامنیت۔ لہتیں سالاں رند وہدیکہ یزید خلیفہ بوت آئی ء دل ء
 دین گوں ہما مولد ء انت۔ یک روچے آئی ء لوگی، بانک سعدہ ء یزید ء راجست
 کت کہ تراچے انت کہ تو مدام بے چاڑے؟ آئی ء گوشت کہ اگس جنینی ء تی دل
 مان انت تو بگش۔ یزید ء گوشت حقین ء لوٹے ہما مولد خبابہ کہ من بہا زرتگت ء
 سلیمان ء گلینتگ ات، منی دل ء دو بہر انگت گوں ہمانی ء انت۔ یزید ء زال ء ہما
 مولد پدا بہا زرت ء آورت ء یزید ء رادات۔

یزید پرے مولد ء انچوشیداء بے شہہ ات کہ وتی بادشاہی دربارے یلہ
 دات ء گوں خبابہ ء ہم مجلس ء ہم صحبت ات۔ خبابہ وش کندگیں، وش بالادیں ء زربائیں
 زالے ات۔ یک روچے کنداں کنداں ء انار ء ورگ ء ات کہ اناگت ء انار آئی ء
 گٹ ء گپت ء امرت۔ گوں اے زال ء مرگ ء یزید ہستاں بے ہست بوت۔ انچو

گنوک بوت کہ خبابہ ء لاش ء سمرانشت ء مودگ کت، آئی ء تاں باز روچاں اے
 لاش ء راجچکت ء لیس ات ء دل ء داشت۔ آئی ء باور نہ بوت کہ خبابہ مرتگ۔ تاں
 چنت روچ ء آئی ء خبابہ ء را پہ کل کنگ ء نہ اشت، سر ء نشنگ ات۔ لاش سڑگ ء
 لگت ء انجو بوئے کت کہ آئی ء نژیک ء رُوک نہ بوت۔ نوں پہ کجام کچک ء رُزوئی
 ہے لاش پچ گرگ ء گل کنگ بوت بلے یزید مدام آئی ء قبر ء سمراندوک ات۔ لہتیں
 روچ ء رند یزید ء لاش ء راچہ قبر ء درکت ء دل ء داشت۔ اے زال ء مرگ ء
 پانزدہمی روچ ء یزید مُرت۔ مرگ ء وہد ء آئی ء عمر 29 سال ات (۱)۔ یزید ء رند
 آئی ء برات ہشام خلیفہ بوت۔ ہشام ء رند آئی ء برات زہگ ولید خلیفہ بوت۔ ولید ہما
 عاشقیں یزید ء پچ ات۔ بلوچی ء گوشت کہ بیہے چہ بیہہ ء مہ کثیت بزاں حرام
 زادگے بلے ولید وتی پت یزید ء حقی میں پچ ات۔ ولید ء ڈہل ء سرناء سک شوق
 ات۔ وہدیکہ وت ناچ ء ایرکت چہ بازیں قہبگیں ناچیاں دستی ء دیما ات۔ بے
 شراب ء جنک ء آئی ء روچ ء شپ نہ گوشت انت۔ آئی ء شراب ء مزینں تالاپے
 جوڑ گتگ ات ء وہدیکہ آئی ء نشہ گیش بوت، ہے تالاپ ء دُورے کت ء ہما وہد ء
 درکنگ بوت کہ بے سارات۔

خلیفہاں ”آوہد کہ شر میں مسلمانانی دور بوتگ“ مدام جمعہانی
 روچ ء خطبہ داتگ ء امامت گتگ۔ یک روچے نماز ء وقت ات۔ مہلوک
 پہ خلیفہ ء وداری اتنت کہ بیت ء نماز بہ دنت۔ بلے خلیفہ گوں یک زیبائیں
 مولدیں جنگی ء پادماں پاد ات۔ کارداراں شت ء گوشت کہ نماز ء وہد انت،
 مہلوک وداریگ انت۔ خلیفہ نشہ ات، آئی ء سوگند وارت ء گوشت کہ تاں
 وہدیکہ اے مولد گوں من منیت ء ممبر ء سرامہ نندیت من ناں خطبہ دیاں ء ناں نماز

دیاں۔ گڑاسرکاری عہدہ دار، کارداراں گشاد گشاد، جنین، پُچ گورادات اُنت، بُرت، خلیفہ، خطبہ، امامت، و ہداں آئی، گور، اوشتا رینت، خلیفہ، مسلمانیں نمازیان، نماز دات۔ (۲) خلیفہ وش، نمازی ہم وش، حُدا ہم وش۔

.....

- (۱) تاریخ ابن کثیر: حافظ عماد الدین ابوالفد الاسماعیل ابن کثیر: جلد 5، صفحہ 222 :
(۲) حیات الحیوان: علامہ محمد بن موسیٰ بن عیسیٰ کمال الدین الامیری: جلد اول، صفحہ 227-230:

گد گد میں بیت...!

خلیفہ منصورؒ دیوانہ کا گدانی نبشتہ کنوک ابوایوب المرونی ات۔ یک
 روچے ابوایوب کہ دیوانہ اتک آئیؒ نوک بروتیں ورنایے گون ات کہ شر میں
 وش نویسے ات۔ خلیفہ اے ورناء راروک روک ء چارت بلے پھچی نہ گوشت۔ دومی
 روچ ء آئی ء قاصدے روان دات ء ہمے ورناء رالوطت ء گوشت ءے کہ چوکہ آئی ء
 خط سک وش انت ء من ء کا گدے نبشتہ کنائینگی انت۔ ورناء اش آورت۔ خلیفہ ء نام
 جسٹ کت۔ گوشت ءے منی نام منی مات ء جعفر بستگ چیا کہ منی پت ء ہمے
 واہگ بوتگ۔ خلیفہ دمانی ء اجگہ بوت، جسٹ ءے کت توج ء نندوک ءے۔ ورناء
 گوشت، موصل ء۔ خلیفہ ء جسٹ کت کہ تئی پت کئے انت؟ ورناء جواب نہ دات۔
 خلیفہ ء پدا جسٹ کت۔ ورناء گوشت کہ آ نام کہ منی مات ء من ء گوشتگ، آمنی
 دپ ء نہ نیت۔ خلیفہ حیران بوت بلے چم ءے ہمے ورناء راسک داتگ اتنت۔
 جسٹ ءے کت کہ تئی مات ء نام کئے انت۔ آئی ء وتی مات ء نام گوشت۔ خلیفہ پاد
 اتک۔ ورناء ءے امبازاں گپت، چکٹ ء دل ء داشت، دوینانی ارساں دزدکت۔
 خلیفہ ء وتی ہما زمانگ گیر اتک کہ آدر پدرات، سر ءے پہ مزوری کپتنگ

ات ۽ موصل ۽ زالے ۽ نکاح ۽ کتگ ات ۽ آزال ۽ آئی ۽ راسک ساٹیتگ ات۔
 زال ۽ لاپ پڑ ات کہ منصور چہ اودا امیہ حاکمانی ترس ۽ در اتنگ ات۔ آئی ۽ دل ۽
 گوشتگ ات کدیں بیت من وتی ذال ۽ بہ گنداں، کدیں بیت وتی بیچ ۽ بہ گنداں۔
 خلیفہ ۽ ورناء را گوشت کہ تو منی بیچ ۽۔ خلیفہ بونگ ۽ رند من موصل ۽ جست ۽ پرس
 کتگ بلے تئی مات ۽ آجا کہ یلہ داتگ ۽ کس ۽ نزا تنگ کہ کجا انت۔ تو برو وتی
 مات ۽ حال بدے ۽ مات ۽ زور ۽ پہ من بیالے تاں و ہدیکہ وتی مات ۽ سر نہ بے اے
 حال ۽ کس ۽ مدے۔ منصور ۽ وتی بیچ ۽ راجہ دومی دروازگ ۽ در کت بلے گوشت ۽
 مدارمہ کن ۽ برو۔

جعفر موصل ۽ روگ ۽ بدل ۽ یک برے وتی واجہ ابو ایوب ۽ گوڑا شت۔
 ایوب ۽ جست کت کہ تو پر چہ دیر کتگ ۽ خلیفہ ۽ گوں تو چے جبر ۽ حال کتگ۔ جعفر ۽
 بیچ نہ گوشت ۽ پہ ناراضی لوگ ۽ در اتک ۽ دیم ۽ پہ موصل ۽ دات۔ ایوب شک
 بوت ۽ دل ۽ گوشت ۽ کہ بلکیں اے ورناء منی حال ۽ احوالے خلیفہ ۽ راداتگ ۽ منی
 منافقی ۽ کتگ۔ آئی ۽ لہتیں مردم پہ تا جیلی رواں دات کہ جعفر ہر جا گہی ۽ انت،
 بگرات ۽ بیارت ۽۔

اے مرداں جعفر ۽ رارہ ۽ رسینت ۽ گوشت اش کہ ترا ابو ایوب لوٹیت۔ جعفر ۽
 جواب دات کہ من انوں ایوب ۽ گوڑا نیاہاں چیا کہ من ۽ پہ سکیں ضروری کاری ۽
 موصل ۽ رگی انت۔ آہاں جعفر ۽ راگٹ گیر کت ۽ آئی ۽ لاش اش چاہی ۽ دوردات۔

اے مرداں خلیفہؓ ہماخط کہ آئیؓ پہ پوتی زالؓ رواں داتگ اتؓ، آؤرتؓ ابوا یوبؓ
 راسرکت۔ چہ خلیفہؓ ٹرسؓ ابوا یوبؓ ہستاں بے ہست بوت۔ ایشیؓ راہوشؓ یلہ
 داتؓ دیرنہ بوت کہ مُرت۔ پہ پوتی بیچؓ کوشؓ عوضؓ خلیفہؓ ابوا یوبؓ برات زہگانی
 دستؓ پا دگڈت انتؓ کُشتنت۔ بلے پرے بیراں خلیفہؓ دل سردنہ بوت۔ آتاں
 زندگ اتؓ پہ پوتی بیچؓ زرتؓ پہ پوتی زالؓ مہراں زہیری اتؓ۔ (۱)

.....
 (۱) تاریخ ابن کثیر: علامہ محمد بن موسیٰ بن عیسیٰ کمال الدین الامیری: جلد نمبر 5،

تا کدیم: 398-399

مُسلمانی

اسلام ءِ آئی ءِ پیغمبر ءِ عربان ءِ عزت دات، طاقت دات ءِ حاکی دات۔
 روم، شام، میان ایشیا، ایران، سندھ، فلسطین ءِ یورپ ءِ مزین علاقہانی واہند
 بوتنت، ہما ملکانی واجہ بوتنت کہ آملک ءِ حاکمانی دربار ءِ عربان ءِ کس ءِ ایرگوات ءِ
 گوزگ ءِ نہ اشنگ ات۔ بلے عربانی ہیل ءِ عادت ناں اسلام ءِ بدل کت کتنت ءِ
 ناں اسلام ءِ قویہیں ءِ مزین ناںیں پیغمبر ءِ۔ درندگی، برات کشی، تژن ءِ تہہار، پد
 نبودیں سوگند ءِ مسام آہانی دود ءِ ربیدگ ءِ ساری ءِ ہم بہر اتنت ءِ اسلام ءِ اورند ہم،
 البت مسلمانی ءِ اسلام عربان ءِ ہما و ہداں سکت دوست بوتنت کہ آہانی کارگرت
 ات۔ اسلام ءِ نام ءِ، اللہ ءِ نام ءِ ایشاں مخلوق جت ءِ پر وشتنت ءِ ملک ءِ ولایت گپت
 انت بلے رند ءِ ہما اش کت آوانی دل۔ آہاں اے جبر پچہر نہ چارت کہ اے عزت،
 اے واجہی، اے مال ءِ دولت اے چوخوراں زیبائیں جنک کہ آہاں چہ ایر دستیں
 قوماں پلت انت، اے درہ آہانی واجہیں پیغمبر ءِ دا تگیں دین ءِ برکت ءِ اتنت اگاں
 ناں کجا بقول شاعرین فردوسی گوج واریں عرب ءِ کجا آہانی کوروش ءِ جاہ ءِ منصب ءِ
 پلگ ءِ دنیا ءِ سینک ءِ سر ءِ حاکی۔

پیغمبر ءِ مرگ ءِ رند آئی ءِ اولی خلیفہ ءِ ابید آدگہ سینس خلیفہ کشگ بوتنت۔
 ابو بکرتی مرگ ءِ مرت۔ عمر، عثمان ءِ علی ہے دین ءِ منوگراں کشتنت۔ عثمان ءِ علی ءِ

قبر ہم نشاں نہ بوتنت۔ عثمان ء لاش تاں سئے روچاں کپتگ ات۔ ہما و ہداں گل اش
کت کہ سرگ ء لگت۔ اولی خلیفہ ء پنج محمد بن ابو بکر صدیق (۱) ء عثمان ء ریشاں ء
ثپت ء تاب دات ء اید گراں مرد ء را پہ لٹ ء مشت ء زحم ء نیزہ کشت۔ عمیر بن ضابی
تمیمی (۲) نامیں مردے ء عثمان ء لاش ء کل کنگ ء ساری پاد پد ء پیش کتنت ء آئی ء
را گوش بناں شہماتے دیہہ مال کت۔ ہے عرباں وتی خلیفہ ء لاش شودگ ء نہ
اشت۔ ہے مرد ء کہ نام ء عمیر بن ضابی ات، آئی ء عثمان ء جون کہ تہت ء سرات
پہ جنازہ ء کل کنگ ء، آئی ء جون ء راز ہے جت ء مردگی جاگہ ء آئی ء پہلوگ
ء پروشتنت۔ عثمان ء دو غلام صبیح ء کبیح ہے دوران ء کشگ بوت انت۔ اے
دو بیناں ء عثمان ء قبر ء پادوماں قبر کنگ بوت بلے ہے مسلمان اتکنت ء اے
دو بیانی جون چہ قبر ان درکت ء چگل دانتت کہ ایشانی جون ڈھونڈ واراں وارنتت۔
(۳) علی کشگ بوت، چیر وکانی لاش اش کل کت کہ تنی وہدی قبر ء نشان نہ
انت۔ علی ء پنج حسن زہر دیگ بوت۔ حسین کر بلا ء کشگ بوت ء آئی ء سر دست ماں
دست بوآن ء دمشق ء پہ یزید ء سر کنگ بوت۔ حسین ء جون کر بلا ء اسپانی نالانی چیر ء
ہنچو لگت مال ء ہورت کنگ بوت کہ چچہ آرگ نہ بوت۔ خلیفہ یزید ء گوں از
رانے ء حسین ء دناناں ء وٹش ء وٹش ء جت ء ناروائیں تران کت۔ آئی ء سرتاں سئے
روچ ء دمشق ء درجگ بوت ء رند ء تاں وہدیکہ یزید زندگ ات حسین ء سر سرکاری
مال خانہ ایرات۔ یزید ء مرگ ء رند حسین ء سراس کہ گوشت ء یلہ داتگ ات ء
ہشکلیں کانپول پشت کپتگ ات، دمشق ء کل کنگ بوت۔ واجہیں پیغمبر ء جنینیں
نماسگ ء کڑاسگ ڈہار پہ ڈہار کتنت تا نکہ دمشق ء سر بوتنت۔

مسلمانانی حاکمی ۽ تیوگیس تاریخ ۽ آہانی حاکمی چہ آہانی مذہب ۽ جتانیں شے
 انت۔ اگس مسلمانانی یا عربانی حاکمی ۽ انسانی یا سیاسی بنیاداں پٹگ لوٹے، آئی ۽
 مستریں فکری مثال امیہ دور ۽ بغداد، بصرہ ۽ کوفہ ۽ گورنر حجاج بن یوسف ۽ ہما
 گشتانک انت کہ آئی ۽ سے روج ۽ پدماں پد ۽ کوفہ ۽ مسیت ۽ داتگ ات ۽ اگس
 عربانی اسلام ۽ آئی ۽ عدل ۽ انصاف یا برابری ۽ مثالوں لوٹے گڑا عربانی خلیفہانی
 ذاتی ۽ اجتماعی کردارانی سیل کنگ المی انت۔

حجاج بن یوسف کوفہ ۽ آتک۔ مسیت ۽ خلقتے مچ ات۔ آئی ۽ جمعہ ۽ خطبہ
 دات ۽ گوشت کہ ”اوبداخلاقیں، بدتمیزیں عراقی ۽ کوفہی منافقاں، من سر بوتگاں، نوں
 حد شے خیر ۽ وت بہ کنت۔ من ۽ شریں ازرانے بوتگ ۽ گوشتگ ات کہ شے پشت ۽
 پہ ازران تل تل بہ کناں بلے آمن جاگے دور داتگ ۽ من ۽ گون نہ انت۔ آئی ۽ جاگہا
 منی اے زحم انت کہ شما گندگات۔ چہ من ۽ چہ منی زحم ۽ کس رکھت نہ کنت۔ اگس شما
 زگ کت شمارا ایلیہی نیست۔ اگس شما دست ۽ بہ لگوشت ۽ بہ تیج ات گڈامن ناں پہ شما
 چک ۽ جنین کلاں، ناں غلام ۽ مولد ۽ ناں مال ۽ دولت۔“ حجاج ۽ گڑ ات کہ ”اگس کسے
 ۽ سرکشی کت، نافرمانی کت، آئی ۽ رامن ہنچو پلک پلک بہ کناں ہنچو کہ آسن کار آسن ۽ پلک
 کنت یا ہنچو کہ کسے آرت ۽ چانگ چانگ بہ کنت۔“ حجاج بن یوسف ۽ گوشت کہ
 ”دے گوشتیت کہ شے سراں چہ گردناں جتا بہ کناں“ حجاج ۽ اے دیم ۽ آدمیم چارت ۽
 گوشت کہ ”من چہ شما بازینانی سراں چہ پاداں خون رچگ ۽ گندگ ۽ آل، ہما خون کہ
 چہ شے بڑناکیں ریشاں پٹگ ۽ انت۔“ حجاج ۽ بہار دات کہ ”من شمارا چودوک ۽
 تچک کناں۔ مس ہر کس ۽ شمر چہ کاراں۔ شما دروگ بندیں فسادی ات بلے گوں من

مہ کن ات چیا کہ من حجاج آل من سوگند انت اللہ کہ من شمارا چودارہ تراشاں۔
 شمارا ہما سزاہ بدیاں کہ شماء شمسے آو کیں نسل مہ شمو شیت۔ یات بدارت کہ من شمارا چہ
 ذلیلاں ذلیل تر کناں ۽ شمارا بزان ات کہ من شمارا تچگ ۽ ہم وار نہ دیاں ۽ اگس کسے
 منی دست ۽ کپت من آئی ۽ ٹکر ٹکر کناں ۽ جون وار ۽ تولگانی دپاراش کناں۔“ (۴)

امیہ ۽ عباسی خلیفہاں ہرچی کہ آہانی دل ۽ آتنگ آہاں کتگ ۽ قانون ہما
 بوتگ کہ آہانی دپ ۽ در آتنگ۔ انصاف ہما بوتگ کہ آہاں کتگ۔ عیش ۽ آرام،
 شراب، زنا، بازیں جنین ۽ بے حسابیں داشتہ ۽ سریت پرہاں اسلامی بوتگ۔ گوں
 دژ مناں ہما کتگ کہ انسانیت ۽ آئی ۽ گمان ۽ در بوتگ۔ دست ۽ پادانی گڈگ،
 جمبوریں آساں یا لہڑیں ٹیلانی تہا پچگ ۽ راکس ۽ غیر انسانی یا غیر اسلامی نہ گوشنگ
 ۽ ناں کسے ۽ بزرگ بوتگ۔ دژ منیں مرداں یا نواب ۽ سردارانی یا وتی خلیفہانی سرانی
 گڈگ ۽ آہان ۽ بازار ۽ شہراں درنجگ یا دست ماں دست کنگ ۽ بے عزت
 کنگ پرے خلیفہ ۽ آہانی عہدہ داراں گرانیں کارے نہ بوتگ ناں پرے کاراں
 اسلام ۽ قانون آہانی دیما آتنگ انت ۽ ناں انسانیت ۽ مردم گری ۽ مارشت ۽ آہان ۽
 آجکو کتگ۔ پہ اقتدار ۽ حاکمیت ۽ پتاں چک، چکاں پت، براتاں برات ۽ نا کو
 زتکاں، ناکوزتک کشتگ ۽ کار کتگ انت ۽ آہانی جون پہ لاوارثی چگل داتگ انت ۽
 سرماں بازار ۽ شہراں درتنگ انت۔ پوشیں صداں واقعہ انت کہ مسلمان حاکمانی
 نا انصافی، ظلم ۽ جبر ۽ آہانی رستری صفتاں پدرا کن انت۔ جہل ۽ لہتیں واقعہ مسلمانیں
 تاریخ نویساں نبشتہ کتگ انت کہ عبرت ناک انت ۽ ایش عربانی اسلام ۽ آہانی
 حکومت ۽ سلطنت ۽ راہ ۽ رہند ۽ شون دیدنت۔

جنگ ء جمل ء وہداں یک مردے کہ آئی ء نام ات اعلین بن خبیعه مجاشعی ،
 آئی ء بی بی عائشہ ء اشتر ء کجابه ء تہا سر کشیبتگ ء چاربتگ ات ۔ رند تراے مردماں
 بصرہ ء گرگ بوت ۔ آئی ء جان ء گد اش در کتنت ، دست اش گڈت انت ، کشت
 اش ء آئی ء لاش اش جنگل ء گیا باناں چگل دات ۔ خوار جانی یک گروہے ء عبد اللہ
 بن خباب ء راگبت ء آئی ء سر بُرات ۔ عبد اللہ ء لاپ پڑی نیں زال ء گوانک جت
 کہ او مرداں ! اے گوں شمنے رسول ء ہم مجلس ء ہم دیوان بوتگ ۔ من آئی ء زال
 آل ، اے صحابی یے ، شمار اعداء ترس گوشاں نہ کپیت کہ شما چُشیش ظلم کن ات ؟ آہاں زال
 ء سر ہم بُرات ء آئی ء لاپ درت ء چک درکت ء چگل دات ۔ (۵)

اولی خلیفہ ء بیچ محمد بن ابوبکر کہ عثمان ء کشگ ء گون ات معاویہ بن خدیج ء
 کشت ۔ آئی ء لاش یک مرتگیں حرے ء سڑتگیں پوست ء بندکت ء آس ء دؤردات
 ء پُرکت ۔ ابن بلجم ء علی ء سرا الگارکت ۔ علی پٹی بوت ء رند ء مرت ۔ علی ء موت ء
 ساعت ء حکم کت کہ ایش ء بوش ات ء ایش ء لاش ء بوسوچت ۔ مرد اش گبت ،
 دوئیں دست ء پاداش گڈت انت ۔ لڈک اش ہم بُرات ۔ لاش اش چترانی تل ء
 دات ء بن اش دات ۔ (۶)

حسین ء وتی ناکوزتک مسلم بن عقیل ء را کوفہ ء پہ جاسو پاسو ء راہ داتگ
 ات ۔ یزید ء کماندار عبید اللہ بن زیاد ء آئی ء را کشت ۔ آئی ء جون اش چہ حاکم ء ماڑی ء
 برز ء جہل ء دؤردات ۔ ابن عقیل ء ہمراہ حاتی بن عروہ مذحجی ء سراس بُرات ء جون اش
 کوفہ ء بازار ء دزتک ۔ ابن عقیل ء سر ہم بازار ء پتاں دیراں درنجگ بوت ۔ لہتیں روچ ء
 رند مسلم بن عقیل ء حاتی ء سراس شام ء یزید ء گورا محفہی راہ داتنت ۔ (۷)

65 ہجریء حسینؑ و پلہ مرزاں گوں شامیاں جنگ کت۔ اے جنگولانی
 کماندار سلیمان بن صدء آئیء نائب المسیب بن نجمیہ و سراس بڑات انت۔ دمشق و
 برتنت و بازار و بازیں روچاں در تکنت۔ سلیمان و عمر و ہداں 93 سال ات۔ عمر بن
 سعد بن وقاص ہم حسینؑ و قاتلاں گون ات۔ یک زمانگے و ہدیکہ حسینؑ و پلہ مرز
 زور آور بوتنت آہاں اے مردء راگپت، آئیء سراس بڑات و محمد بن حنیفہ و گورادیم
 اش دات۔ (۸)

عبداللہ بن زیاد حسینؑ و کوش و ہداں کوفہ و گورنرات۔ لہتیں سالان
 رند، حسینؑ و پلہ مرزاں بن اشترء آئیء را کشت، آئیء جون و دو ککر کت و سرے کوفہ و
 ماں گورنر مختار و گورادیم دات۔ ابراہیم بن عبداللہ بن حسن و بغاوت کت، ابراہیم
 کشگ بوت و آئی و آئی و 500 سنگتانی سرچہ جون و جتا کنگ و پہ منصور و دیم
 دینگ بوتنت۔ 223 ہجریء خلیفہ معتصم و زمانگ و بابک و بغاوت کت۔
 بابک دزگیر کنگ بوت، آئیء پاد بڑگ بوتنت، سراس ککر ککر کت۔ 122 ہجریء
 زید بن علی بن الحسین بن ابی طالب کوفہی اس کشت و آئیء لاش تاں 40 روچ و
 در تک و رند و ایراش کت و سوتک اش۔ (۹)

مروان بن محمد بن مروان (132 ہجری) و کشگ بوت۔ آئیء سر خلیفہ
 سفاح و رارہ دیگ بوت۔ محمد بن عبداللہ 145 ہجریء کشگ بوت۔ آئیء سر دست
 ماں دست ات و منصور و راسر کنگ بوت۔ محمد بن عبداللہ بن حسن مدینہ و کشگ
 بوت۔ آئیء لاش سے روچ و دزنجگ بوت۔ آدگہ کشتگینانی لاش اش ہم دز تکنت۔
 محمد و سر یک ترشت لیے و کنگ بوت و سجینیں شہر و تڑینگ بوت۔ (۱۰)

شعیب بن یزید بن نعیم الشیبانی ء بغاوت کُت ء گوں حجاج بن یوسف ء لشکر ء جنگ ء دات۔ جنگ ء و ہداں کور ء گوازینگ ء ساہت ء کور ء پُہل پُرشٹ ء مرد آپ ء کپت ء مُرت۔ حجاج ء لاش درکت، آئی ء لاپ ء درت، دل ء درکت ء چگل دات ء گوشت ء اے دل سنگ ء روہڑی ء یے کہ سٹ ایت۔ (۱۱)

خانہ ء کعبہ کہ واجہیں پیغمبر ء جاہ ء پناہ قرار داتگ ات، امن ء ایمنی ء شہر گوشنگ ات، آش ہم پشت نہ گیتک۔ بازنداں ہے مسلمان ء آبانی حاکماں مکہ ء سرار ش کت ء لٹ ء پل کت۔ پیغمبر ء شہر مدینہ بازنداں جنگ ء پلگ بوت۔ یزید بن معاویہ ء دور ء عمر بن سعد مکہ ء مدینہ ء گورنر نامینگ بوت۔ آئی ء مکہ ء سرار ش کت ء قتل و خون کت 145 ہجری ء مدینہ ء سرار ش کنگ بوت ء اے جنگ ء بازیں مردے کُشگ بوت۔ (۱۲)

یزید ء کمانڈر (63 ہجری ء) مسلم بن عقبہ ء مدینہ ء سرار ش کت۔ تاں سے روچ ء کشت ء کوش کت، ہزاراں مردم مرتت کہ آبانی تہار رسول ء صحابی ء آبانی اولاد ہم گون اتنت۔ آبانی لاش تاں دیراں کپتگ اتنت کہ باز سڑیتگ اتنت ء بوہ اش کت۔ اسلامی تاریخ نویسانی گوشنگ انت کہ مسلم بن عقبہ ء ارش ء و ہداں لشکری آل مدینہ ء زالان ء زنا کت کہ یک ہزار جنینانی لاپ پڑ بوتنت۔ (۱۳)

عرب مسلمان بوتنت بلے ہما عرب اتنت۔ آہاں ناں قرآن ء حکم من ات ء ناں پیغمبر ء داتگیں سبق یاد کتنت۔ آہاں ء اے جبر ہم گیر نیا تک کہ اگاں واجہیں محمد ء بوتیں آتاں روچے مرچی ہم ایر دست ء غلام اتنت، ہما گوج وار ء گوج وار بلے آہاں نہ پوتی پیغمبر ء اوناں پوتی دین ء مڑا ہے اشت۔ مسلماناں پہ حاکمی ء خلیفہی ء پچی ء

پرواہ نہ کت۔ خلیفہ ولید بن یزید بن عبدالملک ؓ مروان بن محمد اش کشتنت۔ خلیفہ
 ابراہیم ؓ محمد امین ؓ لاش اش دز تک انت۔ جعفر المتوکل ؓ چک ؓ و تی پت ؓ را
 کوشارینت۔ خلیفہ احمد مستعین باللہ اش کشت ؓ آئی ؓ لاش اش دز تک۔ خلیفہ
 ابو عبد اللہ محمد معزین باللہ متوکل ؓ رایک برے لٹ ؓ مُشت کت ؓ پدا لہڑیں آپاں
 مان کت ؓ کشت۔ خلیفہ جعفر مہتدی باللہ بن ہارون بن المتوکل اش لٹ ؓ مُشت
 کت، گوں ایشی ؓ بد فعلی اش کت، سوارے بوتنت، مرد ؓ شرم ؓ ننگ اش بُرات
 انت ؓ کشت اش۔ خلیفہ عبد اللہ بن عبد المتز۔ المرتضیٰ باللہ اش بڑ ہنگ کت ؓ تاں ہما
 و ہداں ماں برفاں کت کہ ساہ ؓ دَر اَتک۔ خلیفہ ابو القاسم احمد ؓ زہر اش دات ؓ
 کشت۔ خلیفہ مقتدر باللہ ؓ گد اش کشت انت، مرد ؓ را بڑ ہنگ کت، لاش اش کاہ ؓ
 بُوچانی تہا دُور دات کہ قبرے ہم پہ نام ؓ نہ بوت۔ خلیفہ محمد القاہر باللہ ؓ چم اش کشت
 انت کہ آئی ؓ تڑت ؓ پِنڈت۔ خلیفہ ابراہیم معقی باللہ ؓ چمان ؓ گریں سُرپ اش مان
 کت۔ خلیفہ عبد اللہ المستکفی باللہ ؓ چم اش کشتنت ؓ قید اش کت۔ اے مرد ؓ حیل ؓ
 ساہ دات۔ خلیفہ ابوالمظفر یوسف المستنجد باللہ بن المستنصر اش قید کت ؓ آئی ؓ پہ
 بے کسی قید ؓ حمام ؓ ساہ دات۔ خلیفہ ظاہر بامر اللہ بن الناصر الدین ؓ پانگ پاہاں
 آئی ؓ راجت ؓ کشت۔ خلیفہ المستنعم باللہ ؓ سر اش پہ گدینہ جتک کت۔ ابو منصور محمد
 بن باللہ کہ خلیفہ بوت (316 ہجری)۔ آئی ؓ و تی نا کوز تک مکتفی باللہ ؓ را گرفتار کت ؓ
 ہنچیں قیدی ؓ کت کہ آئی ؓ دُرتیں دروازگ پہ ہشت بند کتنت، آپہ شد ؓ تَن مُرت۔
 اے مرد ؓ آئی ؓ مات گیت ؓ اے پیریں زال ؓ را دز تک بلے ہنچو کہ سر جہل ؓ پاد
 بُزا۔ اے زال ؓ پیشاپ دپ ؓ آتکت۔ زال ہے دزنجگی جا گہا مُرت۔ (۱۴)

اُمیہ ء آخری خلیفہ مروان بن محمد ء رند عباسی آں اُمیہ خاندان ء ہر کس کہ دست ء کپت، کشت ء گارکت۔ ناں چُک اِشت ناں ورننا، ناں پیرین ناں جنین۔ اسلامی انصاف یارحم ء درگذر آہانی چماں لیپگ نہ بوتنت۔ عباسی آں اُمیہ خاندان ء خلیفہ یاسر دار ء امیرانی قبر کہ اگاں نشان انتنت پٹت انت ء ہڈان اش درکت ء دو ر دانتنت۔ خلیفہ امیر معاویہ بن ابوسفیان ء قبر اش پٹت۔ عبد الملک ء قبر اش پٹت ء ہڈ اش چگل دانتنت۔ خلیفہ ہشام بن عبد الملک ء لاش اش درکت، ہے لاش ء ہڈ ء ہوڈ اش پہ تڑاب جنتنت، درتکنت اش ء رند ترا آس اش گوں داشت ء سوتکنت اش۔ (۱۵)

چوناہا ایوک ء مسلمائیں حاکم نہ انت کہ آہاں چُشیں ناروائیں کردار سازیگ۔ دنیا ء ہمک کُنڈ ء حاکم ء زور آوراں پہ ظلم ء جبر ء ناروائی ء وتی دل نہ رنجینتگ۔ تیوگیں تاریخ ء انسان ء گوں انسان ء رستری کتگ۔ تاریخ ہما حقیقت انت کہ ہزاراں سالانی واقعہ آنی شَر ء گندگ ء احساس ء برجہاہ داریت بلے تانکہ ہے مارشت پیجہ آرگ مہ بیت، تاریخ پوچ انت۔ مذہب، سیاست دود ء ر بیدگ اے دُراہ بنی آدم ء زند ء آئی ء زانت ء نمیرائیں بہر انت ء ہمیشانی سماروکیں زانت بنی آدم وت انت۔

.....

۱۔ خلیفہ ابو بکر ء مرگ ء رند علی ء آئی ء زال بی بی اسماء بنت عمیش ء راسانگ کتگ ات۔ محمد آوہداں کسان ات ء علی ء لوگ ء آرتست ء بارتست بوت۔ تاریخ ابن کثیر: حافظ عماد الدین ابوالفد اسماعیل بن کثیر: ترجمہ: مولانا ابوظلمہ محمد اصغر مغل، دارالاشاعت، کراچی، 2004-جلد: 4 تا کدیم: 412

۲۔ تاریخ ابن کثیر: جلد 5، تا کدیم 28

۳۔ تاریخ ابن کثیر: جلد 4، تا کدیم: 256-412

۴۔ حجاج بن یوسف عربانی شہر تریں حکمران ات۔ چیا کہ آئی عربان ء شہر پہنچے آورت ء عرب ہم آئی عربان ء سر پد بوتنت۔ حجاج بن یوسف ء یزید بن مہلب ء گپتگیں پنج ہزار جنگی قیدی یکجا کشتنت۔ آئی ء وتی دور ء یک لکھ ء سی ہزار مردم کشتگ انتت۔ بازیں تاریخ نویس حجاج بن یوسف ء میاری کننت کہ آظالمے بوتگ بلے چوش نہ انت۔ مسلمانانی چچ خلیفہ ء حاکم بید کہ چہ چاریں خلیفہاں کہ بلکیں دانکے ء گہتر بوتگ انت، آدگہ خلیفہ امیہ، عباسی یا فاطمی، درہ پہ ظلم ء ناروائی چہ حجاج ء کم تر نہ بوتگ انت بلکیں دستے ء دیما ء بوتگ انت۔ دومی جبر ایش انت کہ حجاج اگس ظالمے ات گڈ ابغداد ء خلیفہ ء را آچیا چود دوست ات کہ سے بلا میں علاقہ ء تاں چنت سالان گورنرات۔

۵۔ ابن کثیر ibid: تا کدیم 377، 325

۶۔ ابن کثیر ibid: تا کدیم 40، 412

۷۔ ابن کثیر ibid: تا کدیم 645

۸۔ ابن کثیر ibid: تا کدیم 755، 773

۹۔ ابن کثیر: جلد نمبر 5، تا کدیم 269، 384، 574

۱۰۔ ابن کثیر ibid: تا کدیم 376، 336

۱۱۔ ابن کثیر ibid: تا کدیم 41-42

۱۲۔ ابن کثیر ibid:، تا کدیم 380

۱۳۔ ابن کثیر: جلد 4، تا کدیم 171

۱۴۔ حیات الحیوان: علامہ محمد بن موسیٰ بن عیسیٰ کمال الدین الدیمیری: ترجمہ: مولانا ناظم الدین، اسلامی کتب خانہ، لاہور، جلد اول، تا کدیم 26:

۱۵۔ تاریخ ابن خلدون: علامہ عبدالرحمان خلدون، ترجمہ: علامہ حکیم احمد حسین الہ آبادی، دارالاشاعت، کراچی، جلد 3، تا کدیم 852-853

خليفة ۽ چماني کانگ

خليفة هارون واثق بالله (227-232 هجرى) ”حدادوستين مسلمانين مردے ات“۔ ايشي ۽ بيدچر زيبائين جنينانى وپت ۽ واب ۽ ليب ۽ لبائى ۽ دگه هچ كار نيست ات۔ وهديكه آئى ۽ اعضاء ۽ پهك ۽ جواب دات ۽ چست نه بوت، خليفة ۽ طيب ۽ حكيمان ۽ گفت كت كه پرائى ۽ شترين درمان ۽ كشته تيار به كننت كه آجن ۽ مردى كت به كننت۔ شاهى طبيباں يك دوايى ۽ سوج دات۔ آايش ات كه يك رسترے ۽ گوشت گون شراب ۽ هفت رند ۽ جوش دينگ به بيت ۽ چه هميشه ۽ باپ ۽ اڙ بوتگين آپاں خليفة يك گڙے آپ همروچ بوارت بلے چه يك گڙي ۽ كيش نبا به كننت بووارت۔ درمان جوڙ كنگ بوت ۽ شيشگاں كنگ بوت۔ بلے خليفة ۽ راحرص ۽ نه مر ۽ بنت آئى ۽ درستين درمان يكيارگى ۽ مينگت انت۔ گون ايشانى ورگ ۽ آئى ۽ مردى اعضاء ۽ چست بونگ ۽ تمردي وتي جاگها آبه هوش بوت۔ طيب ۽ حكيم مچ بوت انت۔ آهاں دگه درمانے آورت ۽ دات كه خليفة ۽ لاپ به رچيت ۽ هما سارى ۽ وارنگين درمان ۽ كشته در بيا انت ۽ اثر اش كم به بيت۔ بلے هچ درمان كار آمد نه بوت۔ ايشال زيتون ۽ دار ۽ آس روكت ۽ خليفة ۽ راتا پت ۽ گشت اش كه خليفة ۽ آپ په ورگ ۽ مه دت۔ چئن ۽ خليفة ۽ نك در اتك۔ خليفة ۽ راهوشام ۽ گورجت بلے كس ۽ آپ نه دات۔ دمانے ۽ رند خليفة ۽ جسم ۽ جان ۽ چبٹ ۽ برابر ۽ بلاهين آبله ۽

دانگ در اُتک ء تزکُت انت۔ ہارون تاہیر نہ گپت۔ فریاد ء کت۔ گوشت
 ء من ء گر میں ٹیلانی ترون ء بکن ات۔ آہاں ترون ء کت، پدا درکت۔ آئی ء
 پور نیں بدن سیاہ تڑات، دمانی ء رند امرت۔

خلیفہ ء مرگ ء رند، آئی ء برات جعفر المتوکل خلیفہ نامینگ بوت ء ہر کس
 ہے خلیفہ ہی چست ء ایراں دست گٹ ات۔ ہارون ء لاش ء نیمگ ء کس نہ شت،
 درمان ء دارو آئی ء ترون ء دؤردینگ ء سبب ء آئی ء لاش ء سک بوہ کت۔ کس
 نژیک ء نہ شت۔ آخر کہ مردماں سار ء وارکت ء لاش ء نیمگ ء اتکنت، دیست
 اش کہ مُشکاں آئی ء دو نیں چم درکتگ ء وارنگ انت۔ (۱)

.....

(۱) حیات الحوان جل: علامہ محمد بن موسیٰ بن عیسیٰ کمال الدین الامیری: جلد 1، صفحہ 251 :

وَت كَرْد

1979ء جنوریء ماہء تہاریں شپےء نوہ نچ انت۔ کچھیء ڈپٹی کمشنر میجر نیاز علی ڈھا ڈرء تحصیلدارء راگوشیت کہ آڈھا ڈرء شاہی باغء دیما گوزگء بوتگ کہ آئیء دیستگ کہ لہتیں مردم سڑکء کرءء شیشمء درچکاں گڈگء بوتگ انت۔ ایشاں بگرات۔ تحصیلدار ڈھا ڈر پولیسء حکم کنت۔ پولیس ہما جا گہا سر بیت۔ گندیت سے مردم انت۔ ہر سئیں مرداں گپت۔ چریشاں کماشیں مردے پولیسء راگوشیت کہ آدوئیں مردمز ورا انت، اصلی مردم مناں، منء پھوتی لوگء دروازگء در پچہانی جوڑ کنگء دار پکار بوتگء اے درچک من بر اتگ انت۔ آہاں یلہ دےء منء تھانہء بہ بر۔ تھانیدار محمد دین اے پیرء مردء رابدء رد کنت، زچکء گپیت، گراں کنانء تحصیلدارء دیما پیش کنتء گوشیت کہ اے مردء دو درچک گڈ اتگء سہیء گڈگء بوتگ کہ من گپتگء آورتگ۔

تحصیلدار جست کنت کہ تو زانےء کہ اے سرکاری درچک انت تو ایشاں شپء تہاریء بگء اے۔ مردک ترگ نہ کنت۔ تحصیلدار پدا ہے جستء کنت، مرد پچ نہ گوشیت۔ تحصیلدار برانز گپیتء گوشیت کہ تو سکیں بے حیا نیں مردے نے، وتی عمرء بچارء چوشیں دزیء کار بیرانیء بچار۔ مرد سرء جہل کنت۔ تحصیلدار حکم کنت کہ اے دُزء برات تھانہء بند کن اتء صباہء پیش

اے بہ کن ات۔ لیویزء جمعدار میر عبدالغنی ہے ساعت ء رسیت۔ آ تحصیلدار ء
 راگوشیت، واجہ! تو زانئے اے دُڑ کئے انت؟ تحصیلدار جواب دنت، من
 زاناں، اے کئے انت؟ جمعدار گوشیت صاحب اے مرد ء راوہد ء گپتگ۔ منی
 دپ نہ گپت کہ بگوشاں بلے مروچی اے مرد ء را مکافات عمل ء بے رحمیں بلے
 منصفیں دستاں پہ دُڑی ء ڈوبہ ء تئی دیما پیش کتگ کہ ہر کس عبرت بہ گپت۔
 تحصیلدار ء دیست کہ جمعدار ء چھمانی ارساں دُور کت۔ تحصیلدار حیران بیت،
 جست کنت کہ اے مرد کئے انت؟ جمعدار ء دُرائینت: اے مرد آغا محمد رحیم خان
 انت۔ بلوچانی حاکم ء خان قلات میر احمد یار خان ء برات انت۔ ایش ء ایشی ء
 خاندان ایوک ء اے درچکانی ناں تیوگیں بلوچستان ء حاکم بوتگ انت۔ ہمیشاں
 وتی حاکمی ء بلوچانی سرزمین درقومان ء بخشات ء مروچی ایشان ء سرزمین ء حقاں
 گپتگ۔ جمعدار ء گوشت صاحب! اے مرد ء را دگہ چچ سزادگ ء ضرورت نہ
 انت چیا کہ قدرت ء حق ء اے مرد ء راوت سزاداتگ۔ آئی ء پہ بلیدگی گوشت
 کہ چد ء مستریں سزادگہ چے بوت کنت کہ بلوچانی حاکم مروچی چوش کم شرف
 بوتگ ء انت۔ تحصیلدار حیران ات، چکئے پیر مرد ء نیمگ ء تزینت، دیست ء
 مرد ء دست سر ء انت، درہگ ء انت ء ارس ء ماں چماں گلگل انت۔

نواب شہباز اکبر بگٹی

26 اگست 2006ء دژمنیں اردن نواب اکبر آئی ۽ مڑا ہداریں ہمرابانی

سنگرانی سراچو جون واریں رستراں مان رتکنٹ - چاریں نیمگاں انگراں گورت -

نواب پہنات بوت - شہیدی خون آئی ۽ ملّیں بروت ۽ برنگنیں ریشاں پٹت انت -

حاکماں گل کت کہ آہاں مزن ناین بلوچے کشتگ ۽ سرماں حا کاں پر ینتگ، بلے

اے کوردیداں نہ چارت کہ بلوچانی اے میریں نواب ۽ وتی نیم سوئیں جان ۽ تستگیں

ساہ داتگ ۽ عوض ۽ پر مڑا ہیں بلوچانی ڈیہہ بلوچستان گپتنگ - اے جبر اکبر ۽ شر

زانت، بلوچ ۽ زانت بلے دژمنناں نہ مرّت - مولانا روم ۽ گوشت : بچارت ہما

سرگنوکاں کہ چہ سُرپ ۽ جوڑکتگیں زرّانی عوض ۽ چہ سہر ۽ شترتیں شراباں دینت ۽ بگند

ہماداناہاں کہ سنگ ۽ سُرپ ۽ بدل ۽ گوہر قیمتی نیں شراب زورنت -

سرپ بداد و بادہ چوں زر خرید

سنگ داد و در عوض گوہر خرید

بادہ کاں برسرا شاہاں جہد

تاج زر برتاؤک ساقی نہد

اکبرؑ زانتگ ات کہ یک گمراہیں ساہ ء بے نفیس زندہ بدل ء تیوگیں
ڈیہی ء پہ بلوچاں پھر یزگ فاندہ مندیں سودایے۔ آئی ء ساہ دات ء ڈیہے زرت،
حون دات ء بلوچ زرت ء ہمیش ات آئی ء ارمانی نیں منزل، پمیشا ساہ کندن ء
وہداں آئی ء پہ مرادے چیرے بروتاں پیشکر یتگ کہ ے

من پہ مرگ گارنباں

مہراں کہ آوارنباں

برہمنگیں ملّا

□ یونان ء بادشاہیں الیگزینڈر (323-356 BC) ء ماں ہندوستان ء

گوں لہتیں سر ڈھوریں ہندو ملّا ہاں دوچار وارت۔ بادشاہ ء را حال اش دات کہ اے مرد شہر ء بازاراں نیا انت، جنگل ء گیا باناں گردانت ء ایشانی ورد ء آپ ء تام سک کم انت۔ الیگزینڈر حیران بوت۔ دل ء گوشتے اے چونیں ناسر پدیں سر گنوک انت کہ وت ء را پرے حالیش سر کتگ۔ الیگزینڈر ء مردان ء جست کت کہ شہا پرچہ پرے حال ء ات؟ چریشاں کیے گال اتک ء گوشتے او واجہیں بادشاہ! اے دنیا ئی مال ء گنج، ملک ء ولایت، جاہ ء دیار پہ کس ء نہ انت۔ مردم کہ مریت آئی ء نصیب ء ہمنچوز میں کپیت کہ من اوشتا تگاں۔ تو ہم منے وڑیں ساہدارے، فرق ہمیش انت کہ تو ملک ء ولایت گولانے، جنے ء پروشے، پل ء ورکنے، وت ء راسوکی کتگ ء وتی ہماہان ء ہم درد ء دلے داتگ۔ کیت روچے کہ تو مرے ء تئی بہرے ہم ہمنچوز میں کپیت کہ تو نشنگے۔ بادشاہ ء دپ جو رک ء بوت، ہیچے نہ گوشت۔

الیگزینڈر کہ پنجاب ء ٹیکسلا ء سر بوت، آئی ء لہتیں برہمنگیں ملّا دیست۔

بادشاہ حیران ات کہ اے مرد پرچہ ہیچ پہ جان ء نیلنت؟ پرچہ دل ایمن ء سرگردان انت؟ اے ٹولی ء کماش ء نام ات ڈانڈمس (Dandamis)۔ الیگزینڈر ء گوشت کہ منی واہگ انت کہ چہ شہا کیے منی ہمراہ بہ بیت کہ من شمنے علم ء زانشت ء چارگ ء پھمگ لوٹاں۔ ڈانڈمس ء نہ من ات ء گوشت کہ تو بادشاہے ء، ملک

۽ ولات وتی پادشاہاں زرتگ انت۔ ترا ملک گیری ۽ زرت ۽ مال ۽ حرص ۽ منے ڈیہہ ۽ سرکتگ بلے تی پلینگیں مال ۽ دولت، تی یا تی لشکر بیانی کار ۽ نیا انت۔ آئی ۽ گوشت من ۽ منی سنگت چه تو پچ ۽ دل مانگ نہ ایں چیا کہ مارا پچی نئے گزر نہ انت۔ ماوتی سرزمین ۽ جنگل ۽ گیا باناں گردیں، ایشی ۽ درچک مارا نیوگ دینت ۽ پہ ما سارتیں ساہگ انت۔ اے ڈیہہ مارا رو دینیت ۽ وہد یکہ منے ساہ روت، ما چرے جسم ۽ عذاب ۽ رگیں۔ (1)

الیگز نڈر ۽ مرد ۽ را کار نہ داشت بلے حکمے کت کہ ہر چوں بیت ہے وڑیں عالم ۽ کو اے در بہ گجبت کہ گوں من ہمراہ بہ بیت۔ یک ہنچیں جان در این ملائیں مردے کہ نامے کلانوس (Calanus) ات۔ ایش اش گپت ۽ آورت۔ اے مرد راضی بوت کہ گوں الیگز نڈر ۽ ہمراہ بیت بلے وہد یکہ بادشاہ چه ہندوستان ۽ واتری ۽ دوران ۽ مال ایران ۽ سر بوت ہے Calanus نادراہ بوت۔ بلے مرد ۽ یونانی طبیبانی پچ درمان نہ وارت ۽ گوشت کہ من بلے بہ مراں تاں کہ منی گوں در آمدیں بادشاہے ۽ ہمراہی ۽ شگان، وتی ڈیہہ ۽ یلہ دیگ ۽ کم ۽ اندوہ ۽ گوں وتی فکر ۽ زانت ۽ دروہ ۽ گناہ کم بہ بنت۔ مرد ۽ بادشاہ ۽ را گوشت کہ منی مرگ ۽ ودار ۽ مہ کن، من ۽ زندگ ۽ بہ سوچ۔ الیگز نڈر راضی بوت ۽ پہ مرد ۽ سوچک ۽ جا گہے اڈ دیگ بوت۔

کلانوس سلاہ بندیں فوجیانی بلا ہیں جلو سے ۽ پہ سوچک ۽ جا گہے ۽ برگ بوت۔ مرد انچو کم توان ات کہ وتی پاداں شت نہ بوت ۽ ناسپ ۽ سوار بوت نئے کت۔ کلانوس تحتے ۽ ات ۽ سپاہ بیانی بڈ ۽ ات۔ مرد ۽ راوش بو ہیں پل اش گور ۽ دات، بوہ اش چنڈت ۽ بادشاہی شرپ ۽ عزت اش دات۔ وہد یکہ کلانوس سوچک ۽

دارانی سرء و پتء دارانء آس دیگ بوت، بادشاہء لشکری آں سلامی داتء فوجی
 نعرہ جتء پیلاں سر جہل کت، سنٹ برزکتء سلامیء آواز درکت۔ (2)
 راستے کہ بادشاہ چوحد اوندء انت۔ آہانی تب زانگ نہ بیت۔ الیکزنڈرء
 یک نیمگے جہانے آس داتگ ات، لٹء پل کتگ ات، کشتء کوش کتگ ات
 ،دومی نیمگء مردانچو عاجزء حد اترس ات کہ کُندریں ملاہانی علمء زانتء منوگر
 اتء چماہاں حیرے لوٹ ات۔ انسانی نزوریء بے وسی نیستیء گم انت، مرگء گم
 انت، وتی عاقبتء باروانزانتیء تلوسگ انت۔ چے الیکزنڈر، چے سیزر، چے
 کوروش چے مزن نامیں میرء نوابء چے بزرگء پیغمبر، ہر کس وتی گمان ناگت
 ء دل وارگ۔

1. Arrian, The campaigns of Alexander, Penguin Books, 1971, pp:3-49-352
2. Ibid.

جان ملٹن ۽ گچکیں دنتان

1790ء انگریزی ۽ نامداریں لبرانٹ ۽ شاعر جان ملٹن (John Milton 1608-1674 AD) ۽ قبر الیزبت (Elizabeth) نامیں زالے ۽ پٹ ات ۽ لاش درکت۔ مرد ۽ لاش ماں Cripplegate ۽ St. Giles Church ۽ کل ات بلتے ہے چرچ ۽ مرمت ۽ دوران ۽ جان ملٹن ۽ میت ہے الیزبت ۽ چا جا گہہ ۽ کنزینت، لاش ۽ دار ۽ پیتی ۽ دپ پتچ کت ۽ مردگ ۽ ہڈ ۽ ہوڈ درا کت انت۔ اے وہداں کہ زال ۽ ایشی ۽ لاش درکتگ ات مرد ۽ مرگ ۽ 116 سال ات۔ جون سرٹینگ ات بلتے دپ ۽ دنتان ۽ انگت سلامت ۽ چوکچک ۽ اتنت۔ جنین ۽ دنتان درکت ۽ بہا کت انت۔ (1)

جان ملٹن ۽ قبر ۽ پٹگ ۽ حال کہ آشکار بوت، پہ لاش ۽ چارگ ۽ مخلوق ۽ ذروخ بست بلتے زال ۽ گوشت لاش ۽ بے زر ۽ پیش نہ داراں۔ جنین ۽ ہڈ ۽ ہوڈوانی پیش دارگ ۽ مردے سے پنس گپت ۽ رند ترا یک ۽ دو پنس ۽ ہم صلایے کت۔ سے روچ ۽ رند جنین ۽ ہے ہڈ ۽ ہوڈ پداکل کت انت بلتے اے ستیں روچاں زال ۽ را گنہ کت۔ ہے دوران ۽ شہر ۽ حاکم سہی بوت، بیا کہ اے ملائیں زن مردگیں جنین ۽ مزنیں زرے گپتگ ۽ من ۽ نا حال داتگ ۽ نا چھے زراں منی بہر داتگ۔ حاکم مست

قلندرات کہ زالء گران ءوتی زرء بہرء پچ گراں (2) حاکم ءاے نہ گوشت کہ آئی
ءاے مزن نامیں شاعرے لاش پرچہ بے پردگ کتگ؟ ایشی ہڈء ہوڈ پرچہ تالان
کتگ ء پیش داشتگ انت؟ پرچہ دنان درکتگ ء بہا کتگ انت؟ گوشتے افسوز
کہ کپتگیں زرّاں من بے بہر بوتان۔

1. Geoffrey Regan, Histronics, A Treasury of Historical
Anecdotes, Robson Books, London, 1997 pp:232-233
2. Ibid.

استال شناس

فرانس ۽ شاہ لوئس XI (Louis XI 1423-83 AD) ۽ را حال
 اش دات کہ مردے است کہ استال شناسی، دست چاری ۽ رمل ۽ وتی مط و ت انت
 - شاہ ۽ مرد لوٹ ۽ وتی شر رنگیں زال ۽ داشتہانی بار و اجست ۽ پرس کت - مرد ۽ کہ
 حساب جت، لپرزگ بوت ۽ تاں دیران پٹے نہ گوشت - بادشاہ ہم اجگہ ات - مرد ۽
 پہ ترس ۽ لرز بادشاہ ۽ را گوشت کہ منی علم ۽ زانتے ۽ رو ۽ ہشت روچ ۽ دوران ۽ توئے
 بادشاہے دوستی نیں داشتہاں کیے مریت - مرد ۽ جبر راست بوت -

شاہ پرد ۽ نگران ات ۽ چہ استال شناس ۽ دل قہرات - گوشتے اے مرد
 تربیت رمل جنت ۽ بدشگونی کنت، ہمیشی ۽ شمیمیں زبان گون کپتنگ ۽ منی زال مرتگ -
 نوں ایشی ۽ زندگی مات انت - ہنچو کہ منی شر رنگیں زال شنگ اے ہم بروت - شاہ ۽
 حکم کت کہ استال شناس ۽ بیارت - مرد اش آورت - مرد ہستاں بے ہست ات کہ
 باریں منی عاقبت چے بیت - شاہ ۽ مرد ۽ را گوں نہر ۽ اں مان بست کہ تو گوشتے من
 استال شناسے اں، ماں دست چارے اں، من رمل بازے اں ۽ دیم ۽ حالاں
 سر پداں ۽ ہر پیش گوئی کہ کناں آراست بیت - تو پہ منی دوستی نیں زالے ۽ ہم پیش
 گوئی کت ۽ گوشت کہ آمریت، تو راست گوشت، زال مرت، نوں توئے استال

شناس کہ وتی علم ۽ دانش ۽ چوپختہ ۽ زبرے، من ۽ بہ گوش کہ تو کدی مرے؟ مرد ۽ چارت نون حدائے گرانت، بلئے مرد ہڑا ریں مردے ات، گوشے واجہیں بادشاہ! استال شناسی حدائی دادے۔ اے پہ بہاء بدل نہ انت۔ منی علم ۽ زانشت ۽ روء من گندگ ۽ آل کہ من چہ توئے واجہیں بادشاہ ۽ سے روج ساری مراں۔ بادشاہ ہبکہ بوت، تاں دیراں پچھے نہ گوشت، دل ۽ گوشتے چوبیت مرد راست گوشگ ۽ انت ۽ من کہ ایشی ۽ بہ کشاں سے روج ۽ رند من بہ مراں۔ بادشاہ ۽ سپاہیان ۽ حکم کت کہ اے مرد ۽ بل ات کہ بروت (1) مرد ملاں ملان ۽ دیم پہ وتی لوگ ۽ شت۔

1. Geoffrey Regan, *Histrionics, A Treasury of Historical Anecdotes*, Robson Books, London, 1997, p. 108

بِسُّوس

ایران ۽ شاہ دار یوس ۽ کماندار Bessus ۽ دار یوس کشت۔ کُشگ ۽ رند بسوس تنک بلنے یونان ۽ شاہ الیگزندر ۽ کماندار Ptolemy چوکچک ۽ کر گوشگ ۽ آئی ۽ رند ۽ ات ۽ ہما ہلک ۽ سربوت کہ بسوس ہمودادوارات۔ مرد دست گیر بوت۔ الیگزندر ۽ را حال دیگ بوت۔ آئی ۽ حکم کت Bessus ۽ جان ۽ گداں در کن ات، آئی ۽ را کچھی طوقے ماں گٹ ۽ بہ دئیت ۽ ہما جا گہ ۽ بوشتارین ایت کہ من ۽ منی لشکر چماراہ ۽ بہ گوزریت۔

الیگزندر کہ سربوت، جسے کت کہ Bessus دار یوس تئی بادشاہ ات، تئی سیادات، ترا گدہ ۽ عزتے داتگ ات تو پرچہ گوں آئی ۽ دروہ کت؟ پرچہ آئی ۽ را گپت، پادماں سانکلاں کت انت، بے عزت کت ۽ کشت؟ مرد ۽ جواب دات کہ من زانتگ ات کہ دار یوس نوں ایران ۽ حاکم نہ بیت، آئی ۽ دؤر پر گوستگ ۽ اگن دار یوس گرگ ۽ تئی دست ۽ دیگ بہ بیت یا کہ کُشگ بہ بیت تووش بے ۽ من ۽ داد ۽ دہش کنے، اگدہ ۽ اختیار دئے بلنے دار یوس ۽ گرگ ۽ جنگ ۽ فیصلہ من ایوک ۽ نہ کتگ۔ آئی ۽ کماندار ۽ ہما ہاں ہم ہے گوشگ کہ دار یوس ۽ جنگ ۽ الیگزندر تووش بیت ۽ مارا زر ۽ مال کنت۔ (1)

الیکزنڈر ۽ حکم کت کہ Bessus ۽ بہ جن ات ۽ تہہ زن بہ کن ات ۽ چد ۽
 بعد مرد ۽ را بکٹر یا (Bactria) ۽ بہ برات ۽ ہمودا پا ہو بہ دسیت۔ اے ہم گوش
 انت کہ الیکزنڈر ۽ حکم کتگ کہ Bessus گوش ۽ پونز کنگ بہ بیت ۽ ہمائی ۽
 دگ Ecbatana ۽ برگ ۽ خلقت ۽ دیم ۽ پاہو دیگ بہ بیت کہ ہر کس عبرت بہ
 گیپت ۽ بزانت کہ گول وتی شاہ ۽ بادشاہ ۽ دروہ ۽ دژ منی ۽ سزاچی انت (2)

1. Arrian, The Campaigns of Alexander, Penguin Books, 1978, p. 198.
2. Ibid. P. 212.

بچک دوستیں میر

یونان ء دو ناماوریں جرنیل ء کماندار یکے Themistocles

(525-460 BC) ء دو می (Aristides (520-468 BC) یکے دو می ء

مخالف ء مدام جیگ پہ جیگ بوتگ انت۔ آہاں مدام یکے دو می ء را ایر جتگ۔

سیاست زانت ء کماشاں ہمے گوشنگ کہ باید انت اے دو میں مڑاہ داریں مردیک

بہ بنت، تپاک بہ بنت ء پہ اتھنز۔ (Athens) ء مخلوق ء وشحالی ء دیرنی ء کار بہ

کن انت۔ یونانی تاریخ نویس گوش انت کہ اے مردانی گوں یکے دو می ء نہوشی ء

دژمنی یک شرنگیں بچکے ء سراپا داتلگ۔ آبچک ء نام بوتگ Stesilaus۔ آورنا

Ceos ء جہہ منند بوتگ۔ یونان ء اے دو میں مرد ورنائی ء ہمے بچک ء سرا عاشق

بوتگ انت ء چماروچاں یکے دو می ء دژمن ء گوں یکے دو می ء نہوش بوتگ انت (1)۔

عشق ورنائیں بچکے بیت یازیبائیں جنکے ء باز پر مائیت۔

دل گو تیں راستی

الیگزینڈر یورپ ء ماں شانت ء Denube ء کر ء گور ء دمگاں سربوت۔ آ
 علاقہ ء میر ء امیر، شاہ ء بادشاہ الیگزینڈر ء سلاماں اتک انت ء گوشت اش کہ کشت ء
 کوش ء لٹ ء پل مہ کن کہ نوں مئے واجہ توئے۔ الیگزینڈر بگلاں سز پت۔ آئی ء دل ء
 گوشت کہ من چوشیں مزنیں مردییاں، ملک گیریاں ء منی نام ء توار ء دہشت چودور
 شنگ کہ اے مرد چہ ترس ء منی بادشاہی ء منگ ء تیار انت۔ یک روچے دیوان ات،
 میر ء امیر ء کماندار نندوک انت۔ آئی ء Celt قوم ء کماش ء راجست کت کہ شماراچہ
 کیا ترسیت؟ سردار اچکہ نہ بوت درائینتے کہ اگن راستیں لوٹے مارا کسی ترس
 نیست۔ مئے بہادریں، آزاتیں ء نہ ترسیں قومے۔ مئے سرزمین کس ء گپت نہ کتنگ
 ء کس ء گپت نہ کنت، مئے ڈیہہ ء ایرجیگ کنگ سرانی سودا انت بلتے مارا اگن
 ترسیت پے جبر ء کہ چوش مہ بیت روچے ناروچے آزمان بہ کپیت ء مارا چیر بہ
 ترینیت (1) الیگزینڈر ء دپ بندشت، لہرزگ بوت چیا کہ پرے جبر ء وش نہ بوت
 بلتے ہچے نہ گوشت۔ آئی ء دل ء ات کہ بلکیں مرد بہ گوشتیت کہ ماراچہ دگہ کس ء نہ
 ترسیت بلتے ماراچہ توئے الیگزینڈر ء سکت ترسیت بلتے Celt ء کماش ء الیگزینڈر دل
 پروش کت۔ مرد ء چوشیں دل گو تیں راستی الیگزینڈر ء راچوتیر ء لگت۔

سنگ آگن چاتانی بُن ء ریزنت

بلوچ پہ وت گلاہی ء مڑاہ ہے گوش انت کہ بلوچ ء بیرتاں دو صد سال ء چوہما
 لستہیں آہو ء انت کہ دو دنتان انت بلتے بیرگیری ء جوزہ ایوک ء گوں بلوچاں نہ انت،
 کس وتی بیر ء نہ بخشیت۔ قومے، راجے، خاندانے، براتے، پتے، کس وتی بیر ء یلہ
 نہ دنت۔ آگن دست بہ رسیت کس وت ء رادیم جت ء شگانی نہ کنت۔ شاہ ء بادشاہاں
 ہم پہ بیرگیری ء ملک ء والائت کپتگ انت، سوتلگ انت، کشت ء کوش کتگ۔
 ایران ء مزنا میں شاہ، کوروش ء بہ گرتاسا سانیان، رومنان ء یونانیان بگر
 تاعرباں ہر کس بیرگیری ء آس ء ستلگ ء سوتلگ۔ عربستان ء عرب تاصداں سالان
 ایرانی شاہانی ایر دست بوتگ انت۔ آجنگ ء پلگ بوتگ انت، کم شرف بوتگ
 انت۔ وہدیکہ ایرانی شاہ نزور بوت انت ء سال ء دو سال ء سربادشاہ بدل کنگ بوت
 انت، عرباں پلے چت، آہاں چارت وہد ہمیش انت، آہاں پہ زر ء مال ماں فلسطین ء
 شام ء شامی، رومی ء یونانی کراہی لشکرے داشت، چماہاں تپنگ ء سلاہ زرت ء ایران ء
 سرائش کت۔ اے جنگ مسلمانی ء بے مسلمانی یے نہ ات، ملک گیری ء
 بیرگیریگ ات۔ ایران ء آئی ء مخلوق ء ر ایران ء عربانی سرازور ء ظلم ء بیرگیری ات۔
 یونانی الیگزندر ء ایران ء سرائش کت۔ شاہ داریوس جت ء تاجینت۔
 ایران گپت۔ ہر کس دپ ء کپت جت ء کشت۔ ایران ء بادشاہ ء شہر ء بازار آس

دات انت - یکے بادشاہی ء ہوس ء دومی بیرگیری چیا کہ کوروش ء یونان جنگ ء
 کپتنگ ات - ایرانی دگہ بادشاہے ء اتھنز (Athens) آس داتگ ء سوتنگ
 ات - یونانیاں الیگزندر ء سپاہ داری ء یونان ء بیرگپت -

داریوس ء پرورش وارت ء تنگ بلے آئی ء مات، زال ء چک الیگزندر ء
 دست گیرکت ء گوں وت ء داشت انت - ہے دوران ء داریوس ء کلہوکت کہ من ء
 شاہ داریوس گوں توے الیگزندر ء صلاہ ء بناء تیاراں، تومنی مات ء جن ء چک کہ تئی
 بندی انت آہاں یلہ بہ دے، ہرچ زر ء مالے لوٹے من ترادیان - الیگزندر ء جواب
 ء کا گدے نوشتہ کت ء گوشت کہ ایرانیاں یونان ء مخلوق ء سراظلم کتگ، منے مردم
 جنگ ء پروشتگ انت، توے داریوس منی واجہیں پت ء کشگ ء سازش ء گوں
 بوتگے - دگر ء بل، تو ایران ء واجہی پہ گوچلی ء سازش کپتنگ ء حقیں بادشاہ زہر داتگ ء
 کشتگ - توے داریوس ایوک ء منی ء یونان ء میار بارنئے تو وتی قوم ء ملک ء ہم
 میار بارے - تراپلیہی نیست - آئی ء نوشتہ کت کہ من ایران ء سراارث کتگ کہ من
 ایشیاء بادشاہی ء لوٹاں ء دومی ایش کہ من ترا ء تئی ملک ء شمنے یونان ء سر ء ظلم ء جبر ء
 حساب ء بہ گراں - الیگزندر ء گوشت کہ چک ء جن ء مات ء لوٹے کلہو ء قاصدمہ کن،
 وت بیا - من ترا تئی مردماں دیاں ء دگہ ہرچی لوٹے ہم ترادیاں بلے شربزان کہ من
 تئی مٹ نیاں، من ایشیاء اے دگ ء واجہاں - توے داریوس اگن بادشاہی لوٹے
 گڈا ڈہار پہ ڈہارمہ گرد، مہ تیج، بیا گوں من جنگ بہ دے کہ من ترا پیش بہ داراں کہ
 جنگ چون انت چیا کہ ترامنی ء یونان ء بازیں حساب گوں (1) -

الیگزندر ء ایران ء شاہی شہر پرسپولس گپت - اے مرد ء پہ ایرانیاں ہیچ

پشت نہ گیتک۔ شاہؔ بادشاہانی ادیرہ، ماٹریؔ محل سوتک انت۔ ایران پُل ات۔
 آئیؔ کمانداراں گوشت مرد چوش مہ کن، وتی لشکرؔ لٹؔ پلؔ مینیل، ہچ مہ سوچ،
 کسؔ گارت مہ کن چیا کہ اے درہ نون تئی انت۔ توفاتھے، سوینے، تو ملک گپتگ
 ۔ نون ملک تئی، مخلوق تئی، اگن تو ایرانؔ بہ سوچےؔ پر بہ کنے، لٹؔ پل بہ کنے،
 ایرانی وش نہ بنت، آتر بادشاہ یے نہ لیک انت، ترارہ گوزی ڈنگے لیک انت۔
 ایگز نڈرؔ گوشت منؔ اے جبرؔ مہ گوش ات۔ من یونانؔ بیرؔ یلہ دات نہ کنناں۔
 ایشاں منی سرزمین برباد کتگ، یونان سوتگ، پلپیتگ۔ من گوں ایشاں ہما کنناں کہ
 گوں من اش کتگ۔ (2)

1. Arrian, The Campaigns of Alexander, Penguin Books: 1978, P. 126-128
2. Ibid. P. 179.

کتابیات

- 1- تاریخ ابن کثیر: حافظ عمادالدین البوالغدا سماعیل ابن کثیر: جلد 5- 4
(چھاپ جاہ و تاریخ نیست)
- 2- حیات الحیوان: علامہ محمد بن موسیٰ کمالدین، الدمیری: جلد اول (چھاپ جاہ
& تاریخ نیست)
- 3- تاریخ واقدی: محمد بن عمر واقدی (چھاپ جاہ و تاریخ نیست)
- 4- محمد دیاب: اعلام الناس لما وقع للراکنه، مع بنی العباس (چھاپ جاہ و تاریخ
نیست)
- 5- تاریخ ابن خلدون: علامہ عبدالرحمان خلدون، ترجمہ: علامہ حکیم احمد حسین اللہ
آبادی، دارالاشاعت، کراچی
6. Arrian, The campaigns of Alexander,
Penguin, Books, 1978.
7. Geoffrey Regan, Histrionics, A Treasury of
Historical Anecdotes, Robson Book,
London, 1997 .
8. Plutarch, The Rise and Fall of Athens,
Penguin Books, 1982

INDEX

46،47	ابلیس،
51،54	ابتداء،
56	آلی جاہ، یہودیانی پیغمبر،
157،159،167،168، 170	الیکزنڈر،
24	اورنگ زیب، مغل بادشاہ
22	بی بی شیباء، داؤد و زوال
30،62	بہشت،
32	بی بی حواء،
55	بال، فونیسیا نانی حداء،
157_159	برہنگیں مٹلا،
164_165	بسوس،
43	حدائی ہیک،
50	حسین منصور ہلاج
160	جان میلٹن،
22	داؤد، یہودیانی پیغمبر
30	دوزہ،

39،71	روباہ، روباہء منصفی،
17	سرد، مسلمانیں یہودی مُلّا، مُسلمانی
22	سلیمان، یہودیانی پیغمبر،
162-163	شاہ لوئس،
24	شاہ جہان، مغل بادشاہ
158-159	کلانوس،
28	معاویہ بن ابوسفیان، خلیفہ،
59-55	یاوتح، یہودیانی حداء،